



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

Tractatus VIII. [i. e. VII.] De Syminoa; atque de Datis, & Promissis super
Bullam Gregorij XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

vo concubitu; vel filia ipsa esset parata scipiam occidere ad infamiam avertebam, nec alio modo posset ab hac involuntate averti: in tali casu liceret consulere, & inducere ad abortum procurandum, quia hoc non esset inducere ad malum, sed ad electionem minoris mali, quæ bona est. Ita ille. Et licet multi negent non esse suadendum minus malum, ad evitandum majus, tamen hoc posse fieri magis probabiliter afferunt alij: Et ita novissime tenet Eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis de Lugo de *Inſt.* tom. 1. diſp. 19. ſect. 2. §. 2. num. 43. ubi ſic ait. Hæc quæſtio ſupponit illam aliam, an volenti facere gravius peccatum liceat conſulere minus? In qua quæſtione multi abſolute negant id licere, Antoninus, Gabriel, Sylveſter, Cajetanus, Conradus, Covarruvias, Valentia, Angles, quos aſſert Thomas Sanchez lib. 7. de matrim. Novam diſp. 11. num. 14. qui eam ſententiam ſatis probabilem

putat. Atq; tamen communiter, quos idem Sanchez & in tom. 8. refert, & ſequitur num. 16. dicunt, cum debitis circumſtantijs id licitum eſſe: nempe quando ille cui id conſulitur, ſuum animum habebat utrumque, vel certe gravius malum faciendi, nec aliter potes illud avertere à graviori malo. Ratio autem eſt, quia conſilium illud non eſt abſolutum ſed conditionatum explicite, vel implicite ſcilicet, ſi unum ex his facturus es, fac hoc minus, & non illud gravius, quod quidem veriſſimè, & rationabiliter conſulitur: quia ex duobus malis minus malum eſt eligendum. Ita ille.

In indice primo hujus Tom. 5. in fine tract. 6. de Abortu, ſunt pauciſſima Diſſic. quæ ſimul pertinent ad hunc prædictum tractat. 6. de Abortu, &c.

TRACTATUS SEPTIMVS, DE SIMONIA, ATQVE DE DATIS, ET PROMISSIS SVPER BVLLAM GREGORII XIII.

RESOLVTIO PRIMA.

An ſi quis cum Pontifice ſciente committeret ſimoniam incidere in penas, ſi Papa expreſſe cum ipſo non diſpenſaret?

Ex quo inferitur, quod ſi ſtatuto Episcopii caveatur, quod ludens ad hazardum ſit excommunicatus, ludens cum eodem Episcopo, qui ſtatutum edidit, an ſit excommunicatus, etiamſi Episcopus non incidat in penas ſtatuti?

Etiamque advertitur, quod ſi Princeps ſciens aliquem eſſe inhabilem ad dignitatem, quam ei conferre intendit, ipſo facto, quo ei confert, tacite, impliciteque videtur eum capacem reddere, & cum eo diſpenſare.

Et tandem queritur, an Pontifex incurrat crimen, & penas ſimonie juris poſitivi? Ex part. 10. tract. 16. & Miſc. 6. Ref. 16. alias 15.

§. 1. **A**FFIRMATIVAM ſententiam docet Paludanus in 4. d. 25. quaſt. 4. Sylveſt. in verb. *ſimonia* quaſt. 4. Aurea Armilla in eodem verb. in ſin. Dominicus à Soto lib. 9. de *Inſt.* & jure quaſt. 5. art. 2. Petrus de Aragon. in 2. 2. S. Thomas 9. 100. art. 1. verſus ſin. Greg. de Valent. in 9. puncti. ult. Angelus in verbo *ſimonia* 5. §. 7. 8. & infra verb. illo 7. §. 5. S. Antonin 2. part. tit. 1. cap. 5. §. 2. Felinus in hoc cap. & in cap. De cetero col. ſin. de re judic. Turrectem in d. cap. latorem. num. 4. Martinus Navarr. loco citato, & ejus Diſcipulus Didac. Covarr. in releſt. cap. Peccatum de reg. jur. in 6. part. 2. §. 8. num. 9. Colmus Philarcus Theologus Florent. tom. 1. de offi. Sacerdotis lib. 6. cap. 3. concl. 5. Tom. V.

Atque hæc eſt communior, receptiorque opinio. In partem negantem ierunt Adrian. quodl. 9. art. ult. ad 4. principale. Ioannes Major in 4. d. 25. quaſt. 3. In hanc partem allegatur à Panormit. etiam Ioannes Andreas in regul. cui licet de reg. jur. in 6. Mercurialib. Vbi ad propoſitum facit, quod ait in ſummi. Si Episcopi ſtatuto caveatur, quod ludens ad hazardum, ſit excommunicatus ludens cum Episcopo, qui talem ſtatutum edidit, excommunicatus eſt, etiamſi Episcopus non incidat in pœnam ſtatuti. Cardinalis Cajetanus 2. 2. quaſt. 110. art. ultimo. anceps eſt in hac dubitatione. Vtriusque ſententiæ argumenta ponit, & ſolvit. Et quidem diſpenſatio eſt actus poteſtatis legiſlativæ, atqui Pontifex admittens ſimoniam, ſi aliud non dicat non utitur huiusmodi ullâ poteſtate; ſine diſpenſatione autem manent in ſuo vigore leges pœnales reſpectu ſubditi; ergo in propoſito ejuſmodi pœnas incurrit. Deinde, etiam ſi Papa ſalutet excommunicatum verbo, oſculo, literis, aut alio quovis modo cum ipſo communicet, non propterea eum cenſetur abſolvere, ut aperte definitum eſt Clementina, ſi ſummus Pontifex; De ſententia excommunicationis.

2. Sed, ut verum fatear, ego negativæ ſententiæ adhæreo, dico igitur, quod Pontifex ſcienter committens cum alio tertio ſimoniam, ipſo facto diſpenſat cum eodem, ut non incidat in pœnas à Canonibus latas contra ſimoniacos, ſecundum affirmantem, communioſiorem, & verioſiorem opinionem. Ratio eſt, quia ſcientia Principis purgat hoc crimen, quantum ad eas pœnas, quæ ſunt juris poſitivi. Quandoquidem Princeps ſciens aliquem inhabilem ad dignitatem, quam ei conferre intendit, ipſo facto, quo ei confert, tacite, impliciteque videtur eum capacem reddere, & cū eo diſpenſare, juxta dicta à Barr. in l. Barbarius n. 12. ff.

de offic. Prat. Felinus in cap. praegea num. 9. de testibus cogendis Panormita in cap. in cunctis §. Infer. & in cap. Innotuit. colum. 4. de elect. Roman. in cons. 327. & alios alibi. Atque causa ejus reddi potest: Quia alias actus

Alibi in res.
i. not. pra-
reita.

Principis esset illulorius, nullumque effectum fortiter, quod est absurdum, idcirco non dicendum. Ex hac conclusio infero cum Paludan. & post cum S. Anton. & aliis, quod si quis acciperet beneficium in Curia Romana, & conscientiam haberet de scientia Papae confirmantis, penitendo de peccato, non teneretur resignare, sed posset retinere. Ad illud allatum à Ioanne Andrea de ludente cum Episcopo, qui tulit excommunicationem in sic ludentem, & Respondet Sylvest. & alij quidam, in primis de Episcopo, quod ipse non potest secundum aliquos facere, ut stante statuto suo contraveniens non ligetur: quod tamen Pontifex potest: Vel aliter, quod Episcopus ludendo cum aliquo etiam praesumptive dispense, ut ille impune cum eo ludat sicut etiam Pontifex secundum praedicta implicite, & praesumptive dispensat in simonia ejus, qui eandem secum committit. Et ideo hanc sententiam praeter Doctores citatos sustinet Lessius lib. 2. cap. 3 §. dub. 5. n. 32. Covarruvias ad regul. peccatum part. 2. §. 9. n. 9. & Ioannes VVigers de just. tract. 7. cap. 4. dub. 5. n. 23. Malderus tract. 9. cap. 3. dub. 4. Navarra de Res. lib. 2. cap. 2. num. 34.

Sup. hoc ibi-
dem.

3. Sed si aliquis inquirat, an Pontifex incurrat etiam simoniae juris positivi. Aliqui existimare videntur peccatum simoniae juris humani non posse in Pontificem cadere. Suarez tom. 1. de Relig. 4. de simonia cap. 52. num. 4. dicit, quod Pontifex summus possit facile vitare simoniae vitium, etiam si venditiones, vel contractus faciat circa res spirituales, qui jure tantum Ecclesiastico simoniaci effecti sunt, Bonacina autem quest. 5. numero 5. dicit quod possit Pontifex culpam simoniae iure Canonico prohibitive contrahere, si rei naturam praecise spectemus; ulterius vero significat, quod tamen de facto nunquam contrahat, in quod etiam inclinari videtur Suarez: fundamentum horum est duplex, puta quod Pontifex praesumatur secum dispensare, quando facit tales contractus. Sed Suarez magis placet aliud fundamentum, quod materiae illae istorum canonum non aequè concernant Pontificem, & inferiores Praelatos, ac fideles: quod certe universaliter non videtur verum; non enim apparet quare materia quae cadit sub prohibitionem de non vendendis beneficiis, & spiritualibus officiis non aequè concernat summum Pontificem, quando necessitas, aut utilitas Ecclesiae id non requirit, ac inferiores Praelatos, imo videretur multo magis ipsum concernere, quandoquidem habeat longe plura, & quae majoris sunt momenti conferenda, & ex quorum sana distributione magis pendet commune bonum Ecclesiae. Neque ad rem facit quod habet Bonacina, quod nullus supremus Reipublicae, Princeps prohibetur vendere officia vendibilia suae Reipublicae, quia etsi id verum esset, seposita omni prohibitione positiva, si tamen ipse cum Senatu Regni judicasset, esse contra bonum Regni talia vendere, & sic universalem prohibitionem fecisset, teneretur ipse quoque lege illa ut directiva, & delinqueret, si absque rationabili causa contrarium faceret; quemadmodum in aliis legibus aequè Principem & subditos concernentibus. Et haec omnia docent Lessius, & VVigers ubi supra. Sed cum Suarez, & Bonacina concurrat Malderus loco citato: Verum quid quid sit de hoc, certum est, quod numquam Pontifex incurrit poenas jure Ecclesiastico constitutas contra simoniacos, ut excommunicationem, suspensionem, inhabilitates, &c. Ita docent communiter Doctores: Vide etiam praeter alios supra adductos

Sup. hoc in
tom. 6. tr. 1.
lege doct.
Ref. 202. &
§. ejus not.

Petrum Binsfeldium in cap. 1. de simonia, quest. 2. per totam.

RESOL. II.

An in simonia detur parvitas materia, ita ut hoc peccatum possit aliquando esse veniale, & adducatur multi casus in exemplum, & pro praxi hujus difficultatis?

Et an excommunicatio Extravag. 2. de simonia, & Consi. Pij V. incurratur per simoniam, quae videtur esse parva ex parte pretij? Ex p. 5. tr. 5. Ref. 2.

§. 1. **N**egativam sententiam mordicus docet Suarez, quia neque ex parte rei spiritualis, nec ex parte pretij potest ita diminui hoc peccatum. Primum patet, quia nullum donum gratiae, quantumvis parvum videatur, esse potest vendibile sine gravi irreverentia Dei, & ipsiusmet doni, quod licet in suo ordine sit parvum, nihilominus non potest contemni, neque conculari sine gravi culpa, & eadem ratione nec vendi potest sine culpa, quia per hoc gravissimè contemnitur, & tanquam quid vile tractatur. Et quantum est ex parte talis actionis subtrahitur à gratuita donatione Dei. Nam quod pretio potest aestimari ac dari, non reputatur tanquam pendens ex gratuita donatione Dei. Unde sicut laberetur gravissimè, qui vel minimum opus pietatis sibi tribueret, & non gratia donationis Dei, neque in tali cogitatione potest inventi levis materia: ita graviter peccat semper, qui donum aliquod gratiae, etiam si minimum esse videatur, venditioni exponit. Sic existimo esse peccatum mortale vendere vel minimum unum cererum, agnum, vel pro vero pretio unam orationem Anglicam, vel aliud simile spirituale facere, aut conficere. Multoque certius est esse peccatum mortale, primam Tonsuram pretio dare, licet in gradu Ordinum videatur quid minimum, idemque est in similibus. Idem facile ostendi potest ex parte pretij, nam illud magnum sit eo ipso quod apparet gravis deformitas, quia tunc ex utroque capite satis magna est materia talis delicti. Item illud est magnum lucrum temporale, & est turpissimum, quia per abulum rei spiritualis acquiritur; ergo grave peccatum.

2. Dices rationem hanc probare solum ex parte vendentis, nam ille qui emit, nihil lucrat temporale, sed potius jacturam patitur. Respondeo primo eumentem peccare saltem ex priori capite, quia rei spirituali injuriam facit, & quo majus pretium dat, eo ut sic dicam; minus gratis vult illam habere, atque ita vult habere gratiam non gratis, quod, perversum est (ut dicitur in cap. gratia 1. quest. 1.) etiam in minimo dono gratiae, & deinde cum emere, & vendere correlativa sint, si venditio est simoniaca, etiam emptio, & si una est gravis, etiam altera, saltem per quandam societatem & cooperationem: si autem pretium sit vile, eo magis videtur vilipendi, & contemni res spiritualis, quae sic venditur, & equiparatur enim pretio temporali, & quia in suo ordine parva esse videtur, vilipendio danda, aut comparanda censetur. Itaque conjuncto pretio datur, & comparanda censetur. Itaque conjuncto cumque quantitatibus sit id, quod pro re spirituali datur, si revera ut pretium datur, & accipitur, simonia est, & per eam gravis irreverentia fit rei sacrae, & ideo non potest excusari à peccato mortali propter materiam levitatem. Et haec omnia docet Suarez; cui etiam addo Doctores, quos citat, & sequitur Sanchez in sum. 10. 1. Doctores, quos citat, & sequitur Sanchez in sum. 10. 1. tom. 1. tract. 2. disput. 2. punct. 7. num. 4. Layman lib. 4. tract. 10. cap. 8. num. 4. Sancium in selectis disput. 15. num. 14.

num. 14. Baldellum tom. 1. lib. 3. diffut. 14. num. 12. Homobonum de Bonis in consolat. moral. vol. 2. part. 5. respon. 139. Molfesum in summa tom. 1. tract. 8. cap. 8. n. 67. Alphonsum de Leone de offic. Confess. part. 1. ar. col. 167. num. 36.

3. Non definam tamen hic apponere verba Iacobi Gordoni in summa tom. 2. lib. 8. quest. 7. cap. 3. num. 7. ubi sic ait. Collegit Suarez hoc peccatum tam esse in suo genere grave & mortale, ut non possit esse veniale ex levitate materiae, sive pretium, sive rem sacram intelligas per materiam. Ratio sit, quia minima materia magnam habet indignitatem, & injuriam annexam, si vendatur, v. g. guttula aquae benedictae: contractus potest & pactio, quia habet sufficientem libertatem, non fit ex inconsideratione sola, itaque est quaedam ignoratio, quae facere potest ut sit veniale, ignorantiam intelligi culpabilem, sed venialem; haec quidem probabiliter dicuntur loquendo de pretio, imò res spiritualis, quò minori datur pretio, eò vilior reputatur, & idem plures docent de mortali delectatione, & de blasphemia. Sed quidquid nunc sit de aliis rebus, certè in hac materia Religiosis, praesertim extra gratiam & Sacramenta, durum videri potest, minimam sacram materiam trahere secum gravissimam Dei offensionem, & tantopere à Patribus exaggeratam, cum etiam intra latitudinem Religionis sint multa alia peccata, quae sunt venialia ex levitate materiae. Hucusque Gordonus Et ideo in peccato Simoniae dari paritatem materiae, docet etiam Reginaldus tom. 2. lib. 23. cap. 15. num. 219. Molina tom. 1. tract. 2. diffut. 92. num. 5. Vnde puto utramque sententiam probabilem esse. Et Bonacina de legib. diff. 10. quest. 2. punct. 8. §. inciden. num. 13. stando in hac sententia secunda putat in Simonia materiam parvam excusantem à mortali esse illam, quae excusaret in furto, sed hoc remittendum esse arbitrio prudentis putat Merolla tom. 1. diffut. 2. cap. 4. dubit. 7. num. 116.

4. Notandum est tamen, quòd stando in prima sententia; quaeritur an excommunicatio Extrav. 2. de simonia, & Const. Pij V. incuratur per Simoniam, quae videtur esse parva ex parte pretij: & ex Navarro consilio 51. de simonia, respondet affirmativè Suarez ubi supra cap. 56. num. 8. quia illa simpliciter est peccatum mortale, & ideo est causa sufficiens talis censuræ. Sed stando in secunda sententia in tali casu dicendum est excommunicationem non incurri.

RESOL. III.

An pena contra simoniacos ordinatos extendatur ad eos, qui prima tonsura initiati sunt?

Et an suspensio, qua puniuntur simoniaci ordinati incuratur per suspensionem cujuslibet Ordinis?

Et an ordinatus sit irregularis? Ex part. 11. tract. 5. & Misc. 5. Ref. 17.

§. 1. Affirmativè responder Layman lib. 4. tract. 10. cap. ult. §. 7. num. 11. ubi sic asserit: Quod attinet ad simoniam realem & completam in ordine; per eam incurritur in primis excommunicatio Papæ reservata tam ab ordinante quam ordinato, uti habetur in Extravag. 2. de simon. Idque intelligendum etiam videtur de prima tonsura; quia per eam usitato modo loquendi, aliquis ordinari dicitur, id est in Ordine Clericorum constitui; sicut ex communi notavit Vgol. tab. 4. cap. 3. num. 2. & c. 4. num. 1. Suarez c. 56. num. 5. contra Lessium dub. 24. num. 133. Adde quod Navarr. respondit lib. 3. consil. 59. de simon. edit. r. Avila

part. 3. de censuris disputat. 5. dub. 9. simoniam commissam in Reverendis seu dimissis commissam censeri in ordine, quandoquidem Reverendæ seu dimissoriae litteræ ordinantur ad ordines, tanquam media ad finem. Hucusque Layman.

2. Verùm contrariam sententiam tenet Baunius in prax. benefico. d. ff. 16. quest. 62. dub. 31. Nam cum verba legis poenalis proprie ac strictè capi debeant, & tonsura non sit ordo, sed dispositio ad illum, quæ poena contra ordinatos simoniacos sunt statuta, extendi ad tonsuratos non debent. Quæ opinio est Lessij c. 35. dub. 24. num. 133. ubi asserit: Non esse probabile vel le Ecclesiam ut incuratur excommunicatio, dando aliquid pro sigillo, aut literis testimonialibus, cum hoc sit mera redemptio vexationis.

3. Et hæc omnia docet etiam Palaus tom. 3. tract. 17. diff. 3. punct. 24. num. 1. sic asserens: Qui simoniaci aliquem ordinat, aut ad ordinem sic conferendum mediator, seu praesentator existit, eo ipso est excommunicatus excommunicatione Papæ reservata; habetur in Extrav. 2. cum detestabile, de simon. Hoc tamen secundum probabilem sententiam non extenditur ad collationem primæ tonsuræ; quia non est verus ordo, & poenæ debent restringi. Neque etiam extendi debet ad Notarium, & Ministrum, qui pro literis dimissorias, aut testimonialibus aliquid exigeret; neque etiam ad Episcopum, si post ordinem gratis collatum aliquid postea recipiat: nam esto, ij omnes peccent, & simoniaci sint juxta Trident. sess. 21. cap. 1. de reformat. non tamen incurrunt in hanc excommunicationem, neque in aliquam poenam ipso facto: quia illa verba Concilij dantes, & accipientes, ultra divinam ultionem pegas à jure inflittas ipso facto incurrant. debent referri tantum ad dantes, & accipientes ordines, non ad alias actiones illo in cap. enumeratas; quia solum pro dantibus & recipientibus ordines simoniaci, aut illorum mediatoribus poenæ ipso jure latae sunt. Ita Palaus.

4. Sed hic quaeri potest. An suspensio qua puniuntur ordinati simoniaci, incuratur per suspensionem cujuslibet ordinis?

5. Et existimant nonnulli eam non nisi per majores male collatos & receptos inveni.

Causa est, quod cum de poena agitur, hæc non cadat nisi in id, cui proprie nomen relæque convenit significata, ac vetita per canonem: At ex probabili quorundam sententia, non nostra tamen, majores ordines Sacramenta non sunt, sed sacramentalia: ergo eorum receptio extorta pretio non est suspensionis puniunda poena.

6. Confirmatur. In poenis sequenda est interpretatio mitior: at mitius est, cum qui minoribus est initiat per simoniam, suspensum non esse ab eorum executione, & receptione superiorum, quam esse: ergo in eam partem inclinandum est in favorem poenitentiam, quod est contra Suarez cap. 56. n. 5. lib. 4. de Simon. quod probabile quoque esse asserit Reginaldus tom. 2. lib. 23. cap. 12. sect. 1. n. 124. & hæc omnia docet Baunius, ubi supra.

7. Et quidem ordines Minores non esse Sacramenta, praestantissimi docent Theologi, quos ego alibi Atibi in to. 3. adduxi.

8. Notandum est hic obiter, veteres Theologos docuisse, ordinatum simoniacum esse irregularem: ita Alensis in 2. p. q. 167. membr. 2. Scot. in 4. diff. 25. q. 1. art. 1. Richard. in eand. diff. art. 2. q. 3. his verbis: Respondeo sup. in tr. 5. quod simoniacus propter ordinis suspensionem simoniaci suscepti, sive propter benefici consecutionem, est irregularis.

9. Sed contrariam sententiam tenendam esse puto cum Lessio lib. 2. capite 25. dub. 24. Suarez de Reli. & ult. & gione tom. 1. lib. 4. capite 56. numero 20. Baunio ubi ex lata de-

etina Ref. ^{supra}, & aliis. Ratio est ex iuris interpretum axioma-
te, irregularitatem extra casus iure expressos non
incurri: at non myenitur in Sacrorum Canonum
voluminibus eum irregularem esse, qui pecunia
Sacrum ordinem, aut beneficium nundinatur: er-
go, &c.

10. Deinde in Sixti V. Constitutione contra Cleri-
cos male promotos, non habetur nisi sola pena su-
spensionis, qua sola potest Romanus Pontifex exime-
re, ac adiecta admonitione, si post susceptionem hi
male promoti in susceptis Ordinibus ministrare præ-
sumplerint, futuros irregulares: non sunt ergo iure
factoque tales, sed erunt, si excommunicati celebra-
verint, aut suspensi.

RESOL. IV.

An Bulla Sixti V. contra male promotos ad Ordines sit
usu recepta, quoad absolutionem censurarum, & in-
habilitatum?

Et explanantur, quæ pæna sint lata in Ordinato simo-
niacæ?

Et an simoniaci occulti suspensio tollitur per penitentiam;
& manifesti per Episcopum post penitentiam? Ex p.
11. u. j. & Milc. j. Rel. 19.

§. 1. Nota, Sixtum V. edidisse Bullam quandam
contra male promotos, quæ incipit *San-
ctum, & salutare*, quam Bullam, etiam Clemens VIII.
ann. 1595. revocaverit, & ad jus commune reduxe-
rit, non tamen quoad pænas simoniacorum; imò
potius ibi dixit se velle in suo robore persistere eas
omnes, quæ sunt latæ contra simoniacæ ordinantes, &
ordinatos.

2. Pæna verò latæ in ordinatos simoniacæ sunt,
Prima, excommunicatio ipso facto, habetur in *supra-
dicta Extravagante*. Secunda, suspensio ab executione
suorum ordinum: ita in *supradicta Extravag.* & non so-
lum ejus quem sic suscepit, sed etiam omnium quos
habet: illa enim particula *suorum ordinum*, hoc indi-
care videtur; & ita tenet communis sententia: Greg.
Lop. leg. 11. tit. 17. par. 1. verb. *de dato por derecho*. Man.
Rod. secundo tomo. *summa* cap. 56. num. 6. *verf. el octavo*
Lessius dub. 25. n. 135. & Suar. tit. 5. de cens. disput. 31.
sect. 4. num. 33. quamvis probabilitate non careat; ut
tenent supradicti Doctores, solum extendi suspensio-
nem ad ordinem simoniacæ susceptum, non ad alios
rite susceptos, quia licet Pontifex loquatur in nume-
ro plurali, dicens, *Sint ab executione suorum ordi-
num suspensi*, illa locutio pluralis correspondet plu-
rali locutioni præcedenti; loquebatur enim de om-
nibus, qui ordinati sunt simoniacæ, & de illis sta-
tuit, ut sint à suorum ordinum executione suspen-
si, hoc est, quilibet à suo ordine simoniacæ susce-
pto, & omnes simul à suis ordinibus sic simoniacæ
susceptis.

3. His suppositis, ad dubium propositum in titulo
hujus resolutionis sic respondet Castrus Palas *tom. 3.*
tract. 17. disp. 3. punct. 24. n. 4. Tandem in supradicta
Bulla Sixti V. absolutio harum censurarum, & inhabi-
litarum Pontifici reservatur, simulque revocantur con-
cessionibus, & facultates Religiosis concessæ, & etiam
concessæ Episcopis in *Trident. sess. 24. cap. 6. de reform.*
Existimo tamen hac in parte non esse hanc Bullam re-
ceptam, imò Lessius dub. 24. num. 134. *fin.* ait, hanc
Bullam plenique locis ignorari, ac proinde non esse
usu receptam. Idem indicat Sà *verb. simon. num. 12.*
quatenus ait; simoniaci occulti suspensio tollitur per
penitentiam, & manifesti per Episcopum post peni-
tentiam.

4. Sed contrariam sententiam tenet Pater Tancre-
dus vir doctissimus, amicus Lessius de *relig. tract. 2.*
lib. 4. disp. 34. n. 6. quia Lessius dicit, Puto hanc con-
suetudinem plerisque locis ignorari, ac proinde non esse
usu receptam, quod verum est ubi ignoratur: at hoc
non infertur alibi non esse usu receptam, Bonacina
ait *quasi. 7. §. 6. num. 11.* sed id in Italia saltem non ad-
mitterem, & Suarius illam esse receptam supponit;
sic ejus doctrina procedit de omnibus censuris occul-
tis, exceptis iis in ordine, ita Sanchez *confil. moral.*
lib. 2. cap. 13. dub. 104. num. 45. & dub. 126. num. 1. &
Filliuc. *cap. 13. num. 38.* Huculque Tancredus, cui
adhæreo.

RESOL. V.

Notabilia quadam circa pænas contra simoniacos in-
flictas.

Et docetur pænas contra simoniam confidencialem nullas
esse, & pro praxi in textu hujus Resolutionis adscri-
buntur septem.

Et advertitur de pænis ipso iure latis nullam esse impos-
sibilem committentibus simoniam, nisi simonia fuerit
commissa in ingressu Religionis, in ordine, & be-
neficio.

Sed difficultas est, an dicta pæna incurvantur ante senten-
tiam prater excommunicationem? Ex p. 11. u. j. &
Milc. 5. Rel. 20.

§. 1. Dico primò, quod renunciate beneficia cum tempore
pacto de re aliqua faciendi, aut omittendi, aut
da, quæ iure non inest, est simonia; Est tamen ejus-
modi pactio quamvis simoniaca à pænis simoniacæ
rum libera. Sed probatur; nam ut Sylvest. *verb. Simo-*
nia quest. 19. nulla simonia pænas juris ipso facto in-
ducit, nisi in ordine, & beneficiis: quia Ecclesia præ-
dictis pænis non punit alios, quam qui propriè sunt
Simoniaci, traditione pretij pro re spirituali. At hoc
non accidit, cum simonia est talis tantum jure Eccle-
siastico: vera est ergo pars hæc assertionis, in qua
dicitur, conventiones reciprocas circa spiritualia,
simoniacas quidem esse, à pænis tamen, quæ si-
moniam concomitantur, liberas. Et ita hanc senten-
tiam tenet Baunius in *praxi benefic. dispensatione 16.*
quest. 46.

2. Dico secundo, ad eos qui officia Ecclesiastica
sibi pretio comparant, non pertinere has pænas, quia
non sunt beneficia, & in pænalibus verba sumenda
sunt in notione sua propria. Item ab his quoque pæ-
nis esse liberos, qui beneficia sua auctoritate propria
permutant.

3. Ratio est, quod hic non interveniat propriè di-
cta simonia, cum non detur temporale pro spirituali:
ergo cum pæna restringi debeant, excommunicatio
quoque est una de pænis quibus jure Ecclesiæ ple-
tuntur propriè dicti simoniaci ad cõpermutantes
beneficia sua auctoritate propria, non se extendit,
cum non sint hi nisi jure Ecclesiæ tales proindeque
impropiè, de cetero tamen Innocentij III. beneficiis
sunt privandi, in quibus facta est permutatio, sic
enim ille, *cap. cum olim 7. de rerum permutat.* conse-
quenter post sententiam, quæ non est necessaria, ubi
reperitur propria simonia, ut patet in *Extravag. ci-*
tata.

4. Item, etiam assero, simoniam, Ecclesiasticam seu
censuram, aut quamvis aliam pænam juris non indu-
cere in ordine, beneficio, & Religionis ingressu. Et
ratio est eadem, nempe quod pæna juris eos dum-
taxat afficiat, qui propriè sunt tales, quales punire
Principi placet. At simoniaci simonia juris potius
&

Sup. doctri-
na contenta
in hoc &
seq. §. sup. in
tr. 3. lege
rel. 44.

& Ecclesiastici non sunt nisi improprie tales, cum spirituale, nec vendant, nec emant; unde si quis in conferendis aliis Sacramentis, consecrationibus, dispensationibus, pensionibus vendenda, aut redimenda, conferenda Vicaria temporalis, peccaverit, non contrahet poenam excommunicationis, suspensionis, aut inhabilitatis. Tanner. in 2. disputat. 5. quest. 8. dub. 4. numero 95. sicut nec qui per patronatus preterio distrahit, Sanchez tom. 1. opuscul. lib. 2. cap. 3. dub. 107. num. 3. quia non est beneficium. Vide etiam Lessium lib. 2. cap. 35. dub. 23. num. 30. & Baunium ubi supra, quest. 53.

5. Dico tertio, poenas contra simoniam confidentialem multas esse. Prima est, excommunicatio referata Papae.

6. Secunda, inhabilitas ad beneficium, in quo est commissio simonia.

7. Tertia, ejus privatio à die commissae confidentiae.

8. Quarta, omnium etiam beneficiorum, pensionum, & aliarum rerum Ecclesiasticarum privatio, quas confidentiarius iuste ante possidebat.

9. Quinta, inhabilitas ad illas, ita Pius V. Bulla cui initium *Intolerabilis*, quam Navarrus explicat in manual. cap. 23. n. 110.

10. Sexta, quod beneficium quod est receptum cum confidentia, sit devolutum ad Papam, eique referatum.

11. Ultima, quod presumens beneficia recipere cum confidentia, Cardinales & Episcopi sint ab Ecclesiis ingressu interdicti: qui autem sunt hi inferiores minores Clerici, excommunicantur, ut dictum est antea.

12. Sed difficultas est, an dictae poenae incurrantur ante sententiam? praeter excommunicationem, nullam ex dictis poenis incurri docet Lessius lib. 2. de just. capite 45. dub. 26. Reginald. l. 23. n. 183. Azorius tom. 3. lib. 12. cap. 10. quest. 4. & cap. 21. quest. 12. Suarez lib. 4. de leg. cap. 43. Layman. tract. 110. cap. ult. §. 7. maximè quod id locum habere in privatione beneficiorum, quae possidebantur ante simoniam confidentialem admittimus.

13. Causa est, quod Pius vocem in sua constitutione nullam adhibeat, unde constare queat, poenam hanc locum habere in foro conscientiae ante sententiam, saltem declaratoriam criminis; fructibus quidem, pensionibus, & beneficiis simoniacos privari: sed an iis hoc ipso, & sine sententia excidant, non indicat. Fructibus, inquit, pensionibus, & aliis rebus Ecclesiasticis, ac etiam Romana Curia, & aliis officiis temporalibus praesentium auctoritate privamus, & ad futura inhabiles decernimus. His autem, id est pensionibus, & beneficiis ante confidentiam obtentis, illos ultro, ac sponte abire oportere, ac non coactos à iudice, quum est impossibile? Sanè Tannerus in 2. disputat. 5. §. 8. dub. 4. Simoniam confidentialem, poenam aliam negat inducere ipso facto, quam excommunicationem, inhabilitatem autem ad alia beneficia, & privationem acquisiti per simoniam in foro conscientiae nequaquam, sed exteriori tantum. Sed contrariam sententiam tenet Flaminius de simonia confidentiali quest. 58. numero 15. Flavius Cherubinus, Bull. constitut. 85. Py V. Scholio 2. & alij. Et hi assentiendum putat Baunius ubi supra §. 56 quoad beneficii privationem acquisiti per confidentiam; nam retinere nemo potest quod non est suum: at beneficia per confidentiam acquisita non sunt acquirentis, cum collationes de iis factas Pius Quintus velit esse nullius momenti, ipsaque vacare, ac dispositioni S. Sedis reservata esse. Idem dici de fructibus debet, quos Camera Apostolica male perceptos applicat. Certum est tamen Cardinales, &

Episcopos, secundum Thesaurum 2. par. praxi verb. Simon. cap. 3. non incurtere excommunicationem ex confidentia; quia in Bulla Pij IV. quam Pius Quintus confirmat, ejus nulla fit mentio.

14. Dico quarto, quod confidentia, illicita quidem est, sed non Simoniaca, cum resignans, aut qui ei resignandi est causa, confidit, ac sperat eum cui confert, aut confertur, vel resignari facit beneficium, sibi illud idem resignaturum, aut cui voluerit, sine pacto tamen, aut cum confidit partem fructuum sibi, aut alteri datum iri.

15. Pars prima probatur, quia à cupiditate indebita spes talis oritur; est ergo in sua causa principioque illicita, non est tamen simoniae vitio infecta, quia ibi nulla intervenit pactio, nulla est venditio, quae res tamen sunt ad simoniam necessariae.

16. Sed si pactum de re supradictarum aliqua, intercedit resignantem inter & resignarium, conferentem, & collatarium, aut eum cujus opera beneficium possideri incipit, erit confidentialis simonia, quia pactio omnis legalis adjuncta spiritualibus, quibus natura, aut consuetudine non cohaeret, labem habet simoniae cap. questum 5. de rerum permutatione, cap. de pactis final. ergo, & confidentialis, si talis transactio fluat, aut oriatur à confidentia recipiendi alicujus commodi ex resignatione, collatione, aut procuratorie facta, aut facienda alicui de beneficio.

17. Dixi legalem, quia pactio quae tantum debitum honestatis, fidelitatis, & gratitudinis efficit, quo nempe unum beneficium alio compensatur, non est jure naturali absque ulla obligatione civili, simoniaca, sed sola legalis, quae tantae est efficacia, ut debitum vi ejus coram iudice repeti possit.

18. Et hoc ultimum est valde notandum quod ex Navarro docet Baunius disputat. 16. quest. 57. assert. 2.

19. Dico quinto, conventionalem simoniam maxime mixtam, poenas juris inducere, ac si realis foret. Ita Caietanus in summa verb. simonia, & in 2.2. questione 100. artic. 7. & tractat. de simonia, qui est §. in 2. tom. opusc. quest. 2. Major in 4. disp. 25. §. 7. Comitoli. resp. l. 4. §. 6. Ratio est; quia in contractu venditionis sit res tradita, aut pretium conventum, etiam si non sit hoc perfolutum, ergo, & in contractu simoniace emptionis.

20. Sed mihi placet opinio contraria. Ita Castrus Palau ubi supra punct. 22. num. 2. Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 26. n. 149. Navarrus c. 21. n. 134. Baunius §. 70. & alij.

21. Probatur eo, quod Ecclesia, non alia opera suis legibus puniat, quam, quae sunt in suo genere completa, ac perfecta. At simonia in conventionem mera posita, excepta ea quae confidentia dicitur, non est in suo genere completa, ex Navar c. 23. n. 104. Less. l. 2. cap. 35. dub. 27. n. 149. ergo non punienda poenis simoniae.

22. Confirmatur. In extravag. cum deestabile poenae non statuuntur nisi in eos, qui conventionem facta, quomodolibet dando, vel accipiendo simoniam commiserunt, ergo cum neutrum pura conventionalis simonia habeat, poenis non tenetur simoniacorum propriis.

23. Ex his inferitur ex conventionali, in qua res spiritualis data est ante pretium, poenas Ecclesiasticas nullas incurri. Ita Lessius ubi supra capite 39. numero 143. Henriquez leg. 13. capite 137. numero 3. & alij quos citat & sequitur Baunius, ubi supra, eo quod poenae Ecclesiasticae excommunicationis, & suspensionis non incurrantur, nisi actio prohibita sit completa; ut fatentur Caietanus verb. excommunicatio in princip. Sylvest. verb. poena quest. 5. actio

Sup. hoc inf. rel. seq. §. Non definit. post med. vers. Sexto. & inf. in ref. 7. §. ult. ad med. vers. excipe, & in ref. 8. §. Verum. ad med. vers. ca. tra. & inf. lat. in Ref. 30. & 31. & lege alia Ref. postam. in annot. hujus ult. Ref.

Sup. hoc inf. in §. ult. hujus ref. post med. à vers. Dico secundum. & in ref. seq. §. Non definit. ante med. vers. Tertio. & inf. in §. 7. à princ. & ex Ref. 27. lege ejus latam doct.

actio autem simoniæ non completur, nisi ea, sit realis.

Sup. hoc cu
DD. inf. in
ref. 7. §. 1.
post med. a
verf. Imo
addo.

24. Hinc colligitur, simoniam conventionalem non fieri realem per chirographum datum ab altera parte contrahentium, de solvendo pretio promisso: quia exhibitio chirographi non est pecunia, sine qua tamen non potest consistere emptio: ergo cum non sit simonia, ubi deest emptio, sequitur per chirographum contrahentium non compleri simoniæ vitium.

25. Et tandem contra Suarez de simonia l. 4. c. 42. n. 2. existimat Baunius supra, sine periculo culpæ teneri potest, cum pœnis Ecclesiæ minimè subiacere, qui pro auris centum, quos collatori pollicitus est, pro beneficio receptio calculos numerat.

26. Ratio est, quod simonia voluntatem emendi postulet, quam iste non habet, sed fallendi.

27. Secundo, deest vera ratio pretij ac valoris: ergo & simonia.

Sup. hoc leg.
doctr. Ref.
seq. & Ref. 1.
not. seq. &
aliarum ejus
primæ not.

28. Dico sexto, de pœnis ipso jure latis, affirmandum est nullam esse impositam committentibus simoniam, nisi simonia fuerit commissa in ingressu Religionis, & in Ordine, & in beneficio, docet Sylva. verb. *simonia*, q. 19. Navarr. c. 23. n. 111. Vgolin tab. 1. c. 12. & tab. 4. c. 3. Lessius l. 2. c. 3. dub. 23. Suarez l. 4. c. 51. n. 5. & alij ab eisdem relati. Ratio hujus conclusionis est, quia neque in decreto, neque in decretalibus invenitur textus imponens ipso jure censuram, vel pœnam aliquam simoniaci, ut rectè expendit Suarez supra. Vide Castrum Palaum tom. 3. de *simon. disp. 3. punct. 21. n. 2. & 3.*

29. Et tandem dico septimo, Iosephum Rocaful. in praxi *Theol. mor. tom. 2. lib. 3. de 7. præcepto Decal. sect. ult. n. 1105.* hæc asserere: Non per quamcumque simoniam incurri pœnas juris, nec esse impositas cuiquamque simoniæ, sed solum juxta probabilior sententiam simoniæ reali, non verò conventionali, vel materiali; neque cuiquamque simoniæ reali latæ sunt pœnæ à jure, sed solum simoniæ in beneficio, in ordine, & ingressu religionis; sed & Sanchez in *opuscul. tom. 2. l. 2. c. 3. dub. 108 n. 3.* censet contra Navarrum pœnas non incurri in simonia jure tantum humano prohibita; præfatio enim extravagantis secundæ loquitur de simonia jure divino & humano prohibita; & sic pœnæ ibi statutæ, sunt de ista simonia intelligendæ: præfatio quippe dat intellectum tot illi, & hanc opinionem censet probabilem Diana 4. præf. 4. ref. 155. ex qua deducit 5. p. præf. 14. ref. 1. cum qui habet jus ad eam, & non in re, dedit pecuniam electori, ne sibi ad eam, & non in re, dedit pecuniam electori, ne sibi da vero est præferret indignum, quantumvis sit simoniacus, non Ref. 41. & incurrere pœnas juris; quia, ut ipse Sanchez dub. 7. aliis eorum n. 6. contra Raphaellem de la Torre probabile tenet, hæc simonia de jure humano tantum est. Hucusque Rocaful. qui postea n. 1110. sic ait; Dico secundò; Si simonia sit conventionalis, secundum nostram sententiam; cum non incurrat pœnas juris, sufficit quod qui accipit pœnas relinuat, qui autem accipiat beneficium non resignet, nec debet resignare. Ita ille & num. 1120. ait: Quod si quis accipit beneficium per simoniam conventionalem, juxta eos, qui dicunt simoniacum conventionalem incurtere pœnas juris, tenetur dimittere beneficium: juxta nos verò qui tenemus non incurtere pœnas juris, non tenetur dimittere; tamen per sententiam judicis est privandus beneficio. Hæc Rocaful.

Sup. hoc sup.
in §. Dico
quinto. &
seqq. hujus
act.

RESOL. VI.

An tantum simoniaci in ordine, & beneficio, & ingressu Religionis subdantur pœnis?

Et de aliis pluribus casibus benignioribus circa materiam simoniæ agitur.

Et tandem notatur non esse obligationem restituendi pretium acceptum pro collatione Sacramentorum.

Et supponitur simoniæ non obligare ad restitutionem jure naturali, sed jure positivo. Ex par. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 157.

§. 1. **R**espondeo affirmative, unde aliz simoniæ etiam reales & completæ non subdantur pœnis simoniæ, & ita docet Adamus Tannerus in 2. d. *Theol. mor. disp. 5. quest. 8. dub. 4. num. 95.* ubi sic ait: Nal. la simonia inducit pœnas juris ipso facto, nisi in Ordine, beneficiis & Religionis ingressu. Vnde si qui datur in alio Sacramento conferendis, vel accipiendis in consecrationibus, benedictionibus, dispensationibus, in pensione vendenda & emenda, vel redimenda, in Vicaria temporalis conferenda, simoniam committit, graviter quidem peccabit, non tamen contrahet pœnam excommunicationis, suspensionis, aut inhabilitatis, quod proinde itidem dicendum videtur de permutantibus, sine debita autoritate beneficiis. Ita ille, & ante illum Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 23. n. 130. & novissime Gordonus in *Theolog. moral. tom. 2. lib. 8. cap. 3. dub. 107. num. 3.* quia non datur alius textus puniens simoniacos, nisi Extravag. 1. & 2. de *simonia*, in quibus supradicti simoniaci tantum puniuntur, hinc præter superius dicta insert Sanchez, quod vendens jus patronatus, licet sit simoniacus, at non est excommunicatus, nec incurrit pœnas simoniaci, quia non est beneficium. Similiter si Canonici Sede vacante conveniunt, ut qui ex ipsis eligeretur Vicarius Capituli, divideret cum reliquis salarium & emolumenta ex officio provenientia, omnes essent simoniaci, non autem excommunicati, quia licet Vicarius sit quid spirituale, non tamen est beneficium.

2. Ex his inferitur non esse audiendum Sotum de *just. lib. 9. quest. 8. art. 2. prope finem*, afferentem omnem simoniacum incurtere excommunicationem, per Extravag. 2. de *simonia*, ibi, qui quemodolibet dando, vel recipiendo, simoniam committit, & infra, in beneficiis & officiis Ecclesiasticis: ergo comprehendit omnem simoniam.

3. Nam respondeo cum Sanchez quod illa verba: quemodolibet dando, vel recipiendo, intelliguntur pro Ordine & beneficio, nam de hac tantum simonia ibi Pontifex loquitur, & sub nomine officiorum Ecclesiasticorum intelliguntur beneficia, ut docent communiter Doctores, quos penes Sanchez habebis.

4. Non desinam tamen hic obiter apponere quæ post discussam materiam de pœnis simoniæ collegit Adamus Tannerus ubi supra in 2. d. *Theol. mor. disp. 5. quest. 8. dub. 4. num. 99.* ubi sic asserit: Ex his quæ de simoniæ pœnis diximus, colliguntur hæc pronuntiationes ad praxim notabiliora. Primò nullam simoniam inducere pœnas juris (in quibus est etiam penaliter repositio accepti) nisi in Ordine, beneficiis & Religionis ingressu, ex probabili sententia. Secundò si simoniam mentalem nec in his quidem ipsis, aut ullis aliis casibus ullam pœnam juris incurtere, ex communicatione, nisi in his quidem ipsis, aut ullis aliis casibus. Tertiò ex probabili, neque simoniam conventionalem, excepta confidentiali inducere ipso facto illas pœnas juris positivi. Quartò ex probabili, neque si simoniam realem obligare ad restituendum spirituale simoniæ acceptum, præterquam beneficium. Quintò tandem simoniam (præter excommunicationem in propositis Ordine & beneficiis, & suspensionem in Ordine) in supradictis casibus obligare quidem ad restituendum

de inf. io temporale simoniace acceptum etiam ante sententiam, sed ex probabili opinione ante sententiam satis esse restituere ei à quo acceptum est. Sextò simoniam confidentiali ipso quidem facto inducere excommunicationem, atamen iuxta probabilem sententiam nec inhabilitatem ad beneficia (nec privationem beneficij, nisi eadem simonia simul etiam realis sit) in foro conscientie ipso facto inducere, sed solum in foro exteriori, adeoque post sententiam declaratoriam criminis. Septimò hoc idem verum habere in simonia, quæ committitur sive in electione Papæ sive in examine ad paræcias. Octavò & denique ex probabili sententia etiam electionem Papæ, etsi per simoniam factam, si aliqui à duobus tertiis partibus Cardinalium legitime facta sit, non esse ipso facto irritam. Ex quibus licet quædam minus probabilia, & meo etiam iudicio, falsa sint, propter auctoritatem tamen Doctorum probabilia & in praxi tuta censeri possunt. Hæc Tannerus loco cit. Sed si aliqua ex supradictis falsa sunt, ut ipsemet Tannerus fateatur, nescio quomodo in praxi tuta esse possint.

5. Et tandem pro coronide hujus resolutionis ponam hæc ea, quæ Turrianus novissimè in *disput. select. cent. 4. cens. Theolog. dub. 59.* notavit. Sic enim ait: Valquez aliqui viri docti hujus ætatis, senserunt non esse obligationem restituendi pretium acceptum pro collatione Sacramentorum, supponunt enim simoniam non obligare ad restitutionem ex jure naturali, sed ex jure positivo. Secundò docent jura positiva non loqui de hac simonia quantum ad restitutionem, sed de simonia in beneficiis, & multi viri de hoc interrogati in Hispania senserunt esse probabile, quibus ego subscribo. Ita ille.

RESOL. VII.

An ut simoniacus incurrat in penas juris, opus sit simoniam esse ex parte utriusque completam?

Et pro praxi hujus questionis adducuntur aliqui diversi casus in textu hujus Resolutionis.

Et inter prædictos casus duo præcipue proponuntur, ut simoniacus in illis tutus in conscientia maneat.

Et interim poterit Confessorius virtute Bullæ Cruciatæ absolvere ab excommunicatione, & suspensione, &c.

Sed si simoniacus est in mora petendi dispensationem, non est absolvendus donec dispensationem obtineat.

Etiamque notatur penas latas in simoniacos non comprehendere illos, qui tantum simoniam committerent jure Ecclesiastico, & humano prohibitam. Pro quo etiam aliqui casus in exemplum adducuntur in §. ult. hujus Resolutionis. Exp. 1. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 30.

Negativæ sententiæ adherent Doctores, quos citat & sequitur Garzias de beneficiis tom. 1. p. 8. cap. 1. & Castrus Palaus tom. 3. tract. 17. punct. 27. num. 5. Sed licet hæc sententia sit probabilis, non minus probabilem affirmativam esse existimo, ut fateatur ipsemet Castrus Palaus, & illam tuerentur Doctores, quos larga manu adducit Garzias ubi supra n. 19. & Palaus num. 4. quibus ego addo Rocafol. in *Praxi Theol. mor. tom. 2. lib. 3. de septimo præcepto Decalogi, sect. ult. n. 111.* & omnino videndum Petrum Binsfeldium in *Rubrica de simonia, notab. 1. §. tertium fol. 62.* & Remigium in *Pract. Confess. tract. 5. cap. 7. §. 7. n. 4.* ubi sic ait: La simonia real, es quando al modo de pacto se llega tambien la integridad de la cosa espiritual, y temporal de una, y otra parte: y mientras esta no interviene, no queda el contrato perfeccionado en orden à incurrir las penas, conforme à la extravagante,

que trata de las penas de los simoniacos, que habla de datione, ac receptione pretij, & beneficij? Quæ es deir, que ha de ser completa de entrambas partes. Ita ille. Sed non deseram hic apponere verba Patris Tancredi de *Religione, tract. 2. 4. de simonia, disput. 38. q. 5. n. 18.* sic asserentis: Dico tertio, etiam si beneficium, aut ordo sit collatus, si pretium non est solutum, sed tantum præcessit promissio, adhuc non incurritur dicta censura, quia sic usu Romano receptum est, ut sola simonia realis utrimque completa puniatur excommunicatione. & suspensione, licet ex vi verborum jurium, quæ solent allegari, videatur sufficere ad incurrandam suspensionem collatio beneficij, aut ordinis cum sola pretij promissione. Ità addo, non esse simoniam completam, etiam si instrumentum pecuniæ, factum sit, & traditum alteri, qui dedit beneficium: nam ut ait Sanchez *lib. 2. cap. 3. dub. 106. n. 4.* scriptura non est pars pretij in rigore. Ita Tancredus. Adverte hic pro praxi, quod qui committit simoniam realem, id est ex utraque parte completam, tunc primum remedium est subire penas juris, renuncians beneficio, non percipiendo fructus ejus, & petendo absolutionem ab excommunicatione, & suspensione. Secundum remedium est, quod petat dispensationem à Papa, vel ejus nuncio, si ad id facultatem habet, & petat collationem beneficij, & pacificatur super fructibus male perceptis, & si dispensatio fuerit facta vera relatione manebit tutus in conscientia; interim verò dum expectatur dispensatio, poterit confessor virtute Bullæ Cruciatæ absolovere ab excommunicatione, & suspensione, & sic absolvi, si fuerit Sacerdos, poterit celebrare missam secretè. Quod si simoniacus differat petere dispensationem, & sit in mora petendi, non est absolvendus, donec dispensationem obtineat.

2. Nota etiam hic obiter, penas latas in simoniacos, non comprehendere illos, qui tantum simoniam committerent, jure Ecclesiastico, & humano prohibitam.

Ita probabiliter plures Doctores, quos alibi adduxi, quibus nunc addo Giragum de *Regimine Regularium, p. 1. dub. 8. n. 8.* ubi sic ait: Nota multum mihi placere opinionem asserentium simoniam realem, & completam, solo tantum jure Ecclesiastico prohibitam, non subjacere restitutioni, & penis simoniæ: unde in permutatione beneficiorum inter duos beneficiatos facta propria auctoritate, & in reservatione pensionis sine licentia superioris, in promissione, seu donatione pecuniæ mediatori pro intercessione beneficij, & in conventionione, addit Diana 4. p. tract. 4. *Miscell. ref. 1. §. 1.*

inter electores, elige me in Provinciale, & ego eligam te in Guardianum, affirmant relati Doctores sic facientes peccare quidem mortaliter, non tamen incidere in excommunicationem, nec privari beneficiis sic receptis ipso jure nec teneri fructus restituere, eo quod ista sunt prohibita jure Ecclesiastico: fundatur in hoc, quia hæc non est simonia propriè dicta, cum non detur temporale pro spirituali, sed generali modo simonia vocatur: ergo quando jura loquuntur de simoniacis, non debent extendi ad hanc simoniam, sed ad aliam, quæ propriè & strictè est simonia, penæ enim sunt restringendæ: addunt etiam quod ex processu *Extravag. 2. de simonia*, id clarè deducitur, sic enim incipit: Cum scelus simoniæ pravitatis tam divinatorum, quam Sacrorum Canonum auctoritas abhorreat: unde habetur jura tantum loqui de simonia divino simul, & jure Canonico reprobata, nam præfatio legis, dat intellectum toti legi & ex ipsa regulatur, & causam finalem accipit ut tradit ex multis Molina de *primog. l. 1. c. 5. n. 5.* & alij communiter. Excipe ab hac doctrina cum Sanchez 1. opus. *lib. 2. c. 3. dub. 108. n. 4.* simoniam confidentiali, quæ subdita est penæ, licet

Sup. hoc sup. in Ref. 5. recitauer in §. Hinc.

Alibi in Ref. 1. not. seq. & in aliis ejus annot.

Quæ nunc hanc sequetur, & significat pro doctrina sequenti in hoc textu iof. in Ref. 11. & in alio §. & verè ejus primæ annot.

Sup. hoc pro. pe fin. hujus, licet

§. vers. Exci-
pe. & laia
sup. in Ref.
§. Dico
quasco & in
Ref. 6. §. ult.
ad med. vers.
Sexto. & inf.
in Ref. seq. §.
Verum. ad
med. vers.
Ceteras. &
Ref. 30 & 31.
& in tom. 3.
et. Ref. 115.

licet aliquando sit tantum jure humano prohibita, ut quando quis renunciat beneficium pacto inito, ut sibi vel aliis postea reddatur, vel cum reservatione pensionis non sibi, quia hæc non est confidentialis, ut probat Sanch. ubi supra, dub. 34. sed aliis solvenda; excipe etiam, quando datur aliquid Notariis, vel officialibus Episcopis, licet sit jure humano simonia, nasci in tali casu incurritur pena Tridentini, sess. 21. cap. 1. de reform. Hucusque Giragus; cui adde Patrem Tancredi Ceteras. & ubi supra disp. 37. q. 3. n. 8. postquam sententiam Sualar. & aliorum in contrarium adduxerit, in fine sic concludit: Sanè quamvis Suario hæc sententia non videatur probanda, mihi tamen tota apparet, quod etiam docet novissime Diana Clericus Regularis vir pietate & eruditione insignis, resol. 155. tract. Miscell. part. 4. qui optimè concludit, quando aliquis obtinuit beneficium data pecunia mediatori, vel si electores pacti sunt ut unus alteri suffragetur, non incurritur privationem beneficiorum, ex Sanch. qui putat esse simoniam jure humano tantum lib. 2. cap. 3. dub. 26. num. 9. & Villalob. sum. tract. 27. tom. 2. diff. 24. num. 1. loquente in secundo casu. Immo nec caret probabilitate quod docet Navarrus, de eo qui pensionem sibi reservat. sine hæc vox ex incuria Typographi non fuit impressa.) Papæ auctoritate. Ita Tancredi. Quod ultimum etiam sustinet novissime doctus Pater Ioannes de Soria in Epitome Summarum, part. 2. tract. 1. sect. 4. disp. 5. sic asserens: Propter simoniam, quæ tantum est juris humani (non incurritur pena simoniæ, ut in permutatione beneficiorum facta propria auctoritate, & reservata pensione, ac propterea valida est talis permutatio. Excipe tantum simoniam fiducialem, v. g. cum quis renunciat beneficium cum pacto, ut sibi, vel alteri postea reddatur, vel cum reservatione pensionis, non sibi, sed aliis solvendæ. Hæc Soria. Et tandem hanc sententiam tenet etiam doctissimus & amantissimus Pater Escobar de Mendoza in Theol. mor. tract. 5. Exam. 2. c. 6. n. 25. & Joseph. Rocafull. in praxi Theol. tom. 2. lib. 3. de septimo Præcepto Decalogi. cap. ult. sect. ult. n. 1105.

Sup. hoc sup.
ante med.
hujus §. a
vers. Excipe.
& io alius
ejus annot.

RESOL. VIII.

An simonia realis, & completa, solo tamen jure Ecclesiastico prohibita subjaceat restitutioni, & penis simoniæ?
Et in corpore hujus Resolutionis excipiuntur aliqui casus, in quibus non incurritur pena simoniæ. Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 155.

Ad eluci-
dandam do-
ctrinam hu-
jus Ref. lege
sup. ex Ref. §.
do, de rescript. except. 4. in fine, asserit incurritur excom-
municationem, & collationem esse nullam, si aliquis
diceret. Rescriptio meum beneficium, ut tu renuncies
tuum; & tamen hæc simonia est tantum de jure posi-
tivo. Idem hoc etiam asseruit quando quis renunciat
reservata pensione, quæ etiam est simonia de jure hu-
mano. Facit etiam Felinus in cap. ad audientiam, el. 2.
de rescript. & Panorm. in cap. ex parte, el. 1. de offic. de-
legat. ubi docent esse simoniam de jure humano, si
quis renunciat, ut detur beneficium certæ personæ, &
tamen asserunt non valere collationem, nec renun-
tiationem factam alteri, & ita hanc sententiam præ-
ter DD. citatos docent Valen. tom. 3. quest. 16. punct. 6.
Bonacina de simonia disp. 1. quest. 7. §. 2. num. 10. & Fil-
liucius tom. 3. tract. 15. cap. 13. q. 3. num. 7. asserentes
quoad penas non esse discrimen inter simoniam juris

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Malderus in 2. 2. D. Thom. tract. 9. cap. 3. dub. 18. §. ter-
tio loco dicendum est. Villalobos in summa tom. 2. tra-
ct. 37. diff. 39. num. 2. & ideo Navarrus in c. si quan-
do, de rescript. except. 4. in fine, asserit incurritur excom-
municationem, & collationem esse nullam, si aliquis
diceret. Rescriptio meum beneficium, ut tu renuncies
tuum; & tamen hæc simonia est tantum de jure posi-
tivo. Idem hoc etiam asseruit quando quis renunciat
reservata pensione, quæ etiam est simonia de jure hu-
mano. Facit etiam Felinus in cap. ad audientiam, el. 2.
de rescript. & Panorm. in cap. ex parte, el. 1. de offic. de-
legat. ubi docent esse simoniam de jure humano, si
quis renunciat, ut detur beneficium certæ personæ, &
tamen asserunt non valere collationem, nec renun-
tiationem factam alteri, & ita hanc sententiam præ-
ter DD. citatos docent Valen. tom. 3. quest. 16. punct. 6.
Bonacina de simonia disp. 1. quest. 7. §. 2. num. 10. & Fil-
liucius tom. 3. tract. 15. cap. 13. q. 3. num. 7. asserentes
quoad penas non esse discrimen inter simoniam juris

naturalis, & positivi, quod patet in Extravag. 1. de
simonia.

2. Verum his non obstantibus cum Lessio libro 2.
c. 35. dub. 25. n. 141. & Reginaldo tom. 2. lib. 23. cap. 12.
n. 184. probabilem puto contrariam sententiam quam
novissime tunc Sanchez in opusculo tom. 2. lib. 2. cap. 3.
dub. 108. n. 3. & ante illum Aragon. in 2. 2. D. Thom.
q. 110. art. 6. & Petrus Navarra de rescript. lib. 1. cap. 24.
n. 436. cum aliis asserentibus penas simoniæ non in-
currunt in casu quo adest tantum simonia juris positivi &
beneficiarios facta propria auctoritate reservatione
pensionis sine auctoritate Papæ, promissione bene-
ficii pro suffragio in electione ad Episcopatum, pro-
missione, seu donatione pecunie mediatori pro inter-
cessione beneficii, &c. Igitur in his casibus secundum
opinionem probabilem supradictorum auctorum sic
facientes peccant quidem, non tamen sunt excom-
municati, nec privantur beneficiis sic receptis ipso jure, &
re, nec tenentur fructus restituere, quæ omnia probat
Sanchez ex d. Extravag. 2. sic enim incipit. Cum scilicet
simonia præviatis tam divinarum, quam sacrarum
Canonum auctoritas abhorret. Ergo loquitur de simo-
nia divino simul & canonico jure reprobata, nam
præfatio legis dat intellectum toti legi, & ex ipsa re-
gularitur, & causam finalem accipit, ut tradit ex multis
Molina de primog. lib. 1. cap. 5. n. 3. & alij communiter.
Cæteras rationes videbis apud Sanchez loc. cit. qui me-
rito excipit ab hac doctrina simoniam confidentiam, scilicet
lem: quæ subdita est penæ licet aliquando sit tantum de
jure humano prohibita, ut quando quis renunciat
beneficio, pacto inito, ut sibi, vel alij postea reddatur;
vel cum reservatione pensionis, non sibi tamen, sed aliis
solvendæ. Excipe etiam quando datur aliquid pro con-
Notariis, vel Officialibus Episcopis, licet etiam sit si-
monia jure humano, nam in tali casu incurritur pen-
næ Trident. sess. 21. cap. 1. de reform. & circa præten-
tem questionem ne prætermittas videre Adamam
Tancredum in 2. 2. D. Thom. diff. 5. quest. 8. dub. 4. n. 9.
Vnde ex supradictis saltem post factum habebunt
Confessarii probabilia principia ad sedandos scrupulos,
& pacandas conscientias, maxime, ut supra di-
ctum est, quando aliquis obtinuit beneficium propter
pecuniam datam mediatori, qui casus sæpius solet ac-
cidere de quo Sanchez ubi supra in opusculo tom. 2. lib. 2.
cap. 3. dub. 26. n. 10. & quando electores conveniunt
ut alter in una electione suffragetur uni, & alter suffra-
getur in altera, de quo casu vide Villalobos in summa
tom. 2. tract. 27. diff. 24. n. 1.

RESOL. IX.

An emens Vicariatum Episcopi teneatur restituere, &
Episcopus pretium restituere, velut simoniae re-
stitutum?
Et in textu hujus Resolutionis docetur, cui restitendum
est pretium pro simonia, in Ordine, beneficio, & in-
gressu Religionis.
Et an non tantum pretium pro simonia in Ordine, be-
neficio, & ingressu Religionis sit necessarium restitu-
endum, sed etiam pro aliis diversis casibus? Ex p. 4. tr. 4.
& Misc. Ref. 167.

§. 1. **Q**uoad primum affirmativè respondet Lopez
in instrum. part. 1. cap. 307. Navarrus in man-
uali cap. 23. num. 111. ver. ad 13. sed contrariam sen-
tentiam, qui tanquam probabiliori adhæreo, repetit
Sanchez in opusculo tom. 1. lib. 2. cap. 3. dub. 113. num. 6.
& ratio est, quia vicariatus Episcopi non est bene-
ficio.

2. Quoad

2. Quoad secundum verò dubium, an Episcopus teneatur restituere pretium, ejus resolutio pendet ex illa questione, an non tantum pretium receptum pro simonia in ordine, beneficio, & ingressu Religionis sit necessarium restituendum? & affirmativam sententiam docet Navarra de restit. lib. 2. cap. 2. n. 405. & lib. 4. cap. 2. n. 134. Aragon in 2. 2. D. Thom. q. 100. art. 6. D. Anton. part. 3. tit. 1. cap. 5. §. 7. Sylvest. ver. simonia, quest. 20. dicto 2. in fin. Cajetan. in sim. ver. Restitutio, c. 4. Covarr. in reg. peccatum, part. 2. §. 2. num. 7. Lopez ubi supra, & alij.

3. Sed licet hæc sententia sit probabilis, non minus probabilem contrariam esse censo, quam in terminis docet Thomas Sanchez ubi supra, num. 2. qui respondet ad omnes Canones, qui videntur facere pro affirmativa sententia, & ideo absolute docet nullo modo teneri restituere ante judicis sententiam pretium recipientem simoniace extra simoniam in beneficio, ordine, & ingressu religionis, quia jure divino ad id non tenetur, ut probat dub. 111. & jus Ecclesiasticum nullum est quod obliget ante judicis sententiam restituere, exceptis illis tribus casibus; ergo, &c. Vnde hæc sententiam quod jure Ecclesiastico non impediatur translatio domini, nisi in simonia in ordine, beneficio & ingressu Religionis, tenet ex Thomistis Sotus de just. lib. 9. quest. 8. art. 1. ad 6. ver. Porro verò. Vide etiam Henriquez libro 7. de indulg. capite 35. numero 4. in glossa lit. S. Et hæc opinio probabilem esse concedunt ipsi adversarij, ut Lopez loc. cit. parte 1. capite 307. & tenent quidam docti recentiores, ut observat Sanchez, qui hoc intelligit, & optime, quando tradita est res spiritualis, si enim non sit tradita, pretium est restituendum; & ponit alios duos casus, in quibus pretium restitutioni obnoxium est. Verum ex dictis oritur etiam pro praxi sequens quæstio, videlicet cui est restituendum pretium receptum pro simonia in ordine, beneficio & ingressu Religionis? & tale pretium esse restituendum Ecclesiæ in cuius injuriam simonia commissæ est, vel pauperibus, tradit D. Thom. in 2. 2. quest. 100. articulo 6. ad 4. & quest. 32. art. 7. ad 2. & quest. 62. art. 4. ad 2. Tabien. ver. simonia, quest. 76. & 77. D. Antoninus part. 2. tit. 1. cap. 5. §. 7. Aragon in 2. 2. quest. 32. art. 7. Cajetanus ver. restitutio, cap. 4. & alij. Probat hæc opinio ex cap. de hoc, & cap. Audivimus, de simonia, & tenet præter DD. citatos Lessius libro 2. cap. 41. dub. 31. num. 171.

4. Verum licet hæc opinio sit valde probabilis, ut ait Bañez in 2. 2. quest. 32. art. 7. dub. 2. tamen ego teneo in tali casu, pretium ante judicis sententiam esse restituendum danti; & ita docet Bañez loc. cit. Molin. de just. tom. 1. tract. 2. disp. 92. Medina in summ. lib. 1. cap. 14. §. 21. Sotus de just. lib. 9. quest. 8. art. 1. & alij, quos citat & sequitur Thom. Sanchez in opusculo, tom. 1. libro primo, capite tertio, dub. 114. numero 11. quibus ego addo Villabos in summ. tom. 2. tract. 37. diff. 4. num. 2. & Gordonum in Thol. moral. tom. 2. libro 8. quest. 9. cap. 2. §. 4. num. 7. quia dans non aliter abdicat à se dominium, nisi ut in recipientem transferat. Ergo si recipiens est incapax, dominium remanet apud dantem, de quo non debet spoliari, nisi per legem aliquam, quæ tamen non extat. nam textus citati pro contraria sententia ubi supra, applicantur Ecclesiæ injuriam passæ pretium, sunt in pœnam talis injuriæ; sed pœna non obligat ante judicis sententiam, ergo, &c.

5. Notandum est tamen quod cum omnes supradictæ sententiæ sint probabiles, potest quis tuta conscientia dictum pretium vel danti, vel Ecclesiæ, vel pauperibus restituere; & ideo si is qui recepit pecunias in pretium beneficij & Ordinis, sit pauper, potest

Tom. V.

retinere sibi dictum pretium. Ita Sanchez ubi supra num. 12. & 13. quod etiam optime excipit à dicta conclusione datum simoniace pro gratia & justitia, & datum pro ingressu Religionis. nam in primo casu pretium ex Bulla Grégor. XIII. restituendum est pauperibus, in secundo verò ex cap. venienti, de simonia, restituendum est danti.

RESOL. X.

An Generalatus, Provincialatus, Correctoratus, Prioratus, &c. includantur sub nomine beneficii ad incurrendas penas simoniæ?

Et an mediatores simoniace electionis ad Prelaturam aliquam Religionis incurrant excommunicationem? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 156.

§. 1. Affirmativè respondet per Extravag. 2. de simonia. Filucius tom. 3. tractat. 15. cap. 4. quest. 7. num. 87. Suarez tom. 5. disp. 22. sect. 5. num. 24. & disp. 11. sect. 4. num. 45. Navarrus in manuali cap. 27. num. 116. Raynerius in catal. cens. pap. 9. excomm. 12. Cajetanus ver. excommunicatio, cap. 75. & hæc opinionem de nostris Consultoribus, Definitoribus, Præpositis, &c. docet etiam Peregrin. in constit. part. 3. cap. 1. lit. I. §. 2. ver. septimo. ubi asserit supradicta esse beneficia regularia, & qui illa simoniace obtineret, in penas latas contra obtinentes beneficia cum simonia incurteret, & novissimè idem docet Reginaldus in praxi tom. 2. lib. 23. cap. 12. num. 182. & tribuens sententiam Lessius in noviss. editione Lugdunensi 1622. lib. 2. cap. 35. dub. 25. num. 137. & tandem Sanchez in opusculo, tom. 2. lib. 2. cap. 3. dub. 104. num. 5. & 11. & dub. 107. num. 3.

2. Sed aliqui contrariam sententiam probabilem etiam esse putant, & illam tueri Barbosa in collect. tom. 3. lib. 5. Extrav. 2. num. 9. Petrus de Relig. subdiano, tom. 1. quest. 1. cap. 31. §. 9. dict. 21. Azor part. 3. lib. 12. cap. 21. quest. 6. ver. quæres, & Bonac. tom. 1. de simonia, disp. 1. quest. 7. §. 2. num. 4. Ex iisdem verbis tom. 3. disp. 2. quest. 3. punct. 24. num. 4. & alij penes ipsos, asserentes, sub nomine beneficii intelligi eos solum, quæ propriè beneficia vocantur, & si in d. Extrav. 2. de sim. Papa voluisset quælibet officia spiritualis regiminis complecti, clarius locutus in illa fuisset, & ideo cum in materia pœnali versemur, verba non sunt interpretatione amplianda, sed potius restringenda. Vnde in materia pœnali non valet argumentum à pari, vel à minori; ad maius, sed proprietarij verborum standum est. & in d. Extrav. nomine officiorum Ecclesiasticorum non intelliguntur quælibet officia Ecclesiastica, sed beneficia, ut patet ex verbis antecedentibus & consequentibus, nam ut Summus Pontifex omnia beneficia generaliter comprehenderet, usus est dictis verbis, quia fieri potest ut aliquod beneficium aliquibus in locis Officium vocetur.

3. Verum his non obstantibus ne dicesas à prima opinione affirmativa quam præter Doctores citatos tenet Portel in dub. Regular. tom. 1. ver. simonia, num. 5. Hieronymus Rodriguez in compen. qq. Regul. resol. 129. num. 5. Tamburinus de jure Abbatum tom. 2. disp. 10. quest. 5. num. 3. & 4. Gordonus in summ. tom. 2. lib. 7. quest. 13. cap. 4. num. 70. & Sebastianus à Bononia in tract. de elect. part. 2. cap. 1. dub. 58. num. 18. cum quo in uno casu libenter negativæ sententiæ adhererem, quando officium Ecclesiasticum obtentum simoniace penderet ex arbitrio delegantis, ut sunt Vicariatus domus in nostra Religione, qui dependent ad libitum ex voluntate Præpositi.

4. Ex his resolvitur illa quæstio, an mediatores simoniæ

D d

niacæ

niac electionis ad Prælatum aliquam Religionis, incurritur excommunicationem. Doctores qui asserunt has Prælatas non includi sub nomine beneficii negativè respondebunt, & ita Peyrinus ubi supra d. 24. sic ait: Qui fuit mediator ad consequendam aliquam dignitatem in Religionibus mendicantibus, non incurrit excommunicationem *Extravag. 2. de simonia* Ita ille. Sed Doctores sentientes has Prælatas esse beneficia ad casum propositum, affirmativè sententiæ adhererunt.

RESOL. XI.

An Regulares convenientes inter se, ut alter in una electione suffragetur uni, & alter alteri in alia, committant simoniam?

Et quid si pactum non intervenit, sed tantum futura oblatio spectetur, si dicatur, da hoc suffragium, & providebitur tibi de aliare, vel quid simile? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 125.

Sup. hoc lege §. 1. **R**espondeo affirmativè, ut innuit e. cum pridem, *ref. de pactis*. Secus asserunt aliqui, si pactum non intervenit, sed tantum futura oblatio spectetur, si dicatur, Da hoc suffragium, & providebitur tibi de alia. Nota etiam, re, vel quid simile; & ideo Villalobos in *summa*, tom. 1. tractat. 27. d. 24. n. 1. sic ait. [Adverte Emanuel Rodriguez con Navarro, que una cosa es, ofrecer esperanza, y otra cosa, el hazer pacto y concierto, porque si el Superior dixesse al subdito, por amor de mi que dexes este oficio, que yo procurare dar os otra cosa, como se suele hazer muchas vezes, sin animo de obligarle, no sera simonia, aunque parece cierta manera de soborno, y por este camino se esculan muchos que dizen a sus amigos, ayudadme en esta ocasion con vuestro voto, que yo os ayudare en otra, que esto no es hazer pacto, si no ofrecer esperanza; mas lo cierto es que esto se llega mucho a simonia.] Ita ille, & post illum Hieronymus Rodriguez in *compen. 99. Regul. resol. 129. num. 3.* Sed cum hæ oblationes sobornationis speciem præferant, ideo debent à Religiosis esse maximè alienæ, vide etiam Suarez de *relig. tom. 1. lib. 4. c. 44. num. 3. & seq.*

RESOL. XII.

An si simonia permutare res spirituales, dummodo non sint beneficia, ut v. g. si Monachus dicat alteri: Elige me in Provinciale, & ego eligam te in Priorem; vel fac pro me Sacrum, & ego faciam pro te; audiam tuam confessionem, si tu audias meam, &c? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 150.

Sup. hoc inf. §. 1. **V**T, v. g. si Monachus dicat alteri, Elige me in Provinciale, & ego eligam te in Priorem: vel si aliquis dicat, Faciam, pro te Sacrum, & tu fac pro me; audiam tuam confessionem, si tu audias meam, &c. & affirmativè respondet Richardus in 4. *dist. 25. art. 3. quasi 2. ad. 1. Sylvester ver. simonia, quasi. 16. in fine. Tabiena eodem ver. quasi. 45. num. 46. Armilla num. 41. & Petrus Navarra de resitut. lib. 2. cap. 2. num. 386. nisi prædicta commutatio, ait Lopez in instrum. part. 1. cap. 299. fieret ex benevolentia & gratitudine absque aliqua obligatione.*

2. Verùm contraria sententia docet in his casibus nullam adesse simoniam, quia jura prohibent commutationem beneficiorum; ergo cum sint pœnalia, non debent extendi, & sic intelligendus est textus in *cap. questum, de rerum permut.* Confirmatur, quia simonia est commutatio rei spiritualis pro temporalis; sed in dictis casibus, vel similibus, nil est temporale.

ergo non potest esse simonia. Ita Aragon in 2.2. *quæst. 100. art. 1. Sotus lib. 9. de just. quæst. 5. art. 2. ad 3. Victoria in relect. de simonia num. 17. & hæc omnia docet novissimè Sanchez in opusculis, tom. 2. lib. 2. cap. 3. dub. 44. num. 3. ubi asserit ita sentire doctos recentiores.*

3. Vnde ex mente supradictorum Doctorum inferretur corrumpere ea, quæ tanquam certa asserit Peregrinus ad nostras *confut. part. 3. cap. 1. lit. I. §. 2. ver. sexto & septimo*, quia in casibus quos ipse ibi ponit, non commutatur spirituale pro temporalis, sed spirituale pro spirituali, & illa officia licet sint spiritualia, non sunt tamen beneficia, ut supponit Peregrinus, nam multi ut infra videbimus, contrarium docent; & ita contra Lopez docet Sanchez loco cit. num. 4. ubi sic ait. Hinc exculantur à simonia Monachi convenientes inter se, Elige me in Provinciale, & ego te eligam in Priorem; quia licet hæc officia sint spiritualia, at non sunt beneficia; sic docti juniores. Hæc Sanchez.

4. Sed licet hæc opinio sit probabilis, ego tamen contrariam teneo, per ea quæ dixi in 3. p. tract. 2. *ref. 125.* & licet hoc efficere non esset simoniacum, esset tamen damnabile, ex aliis rationibus.

RESOL. XIII.

An incurrat labes simoniaca, si petatur à Monachis dos, quando Monasterium est dives? Ex p. 3. tr. 7. & Misc. Ref. 19.

§. 1. **N**ovissimè Renatus à Valle editit eruditissimam disceptationem de Religio negotiatore, & in §. 9. num. 140. agens de proposita questione, ad illam affirmativè respondet, sic enim ait. Attendendæ tamen, & exactè servandæ sunt conditiones quas proponbam. Nempe ut Monasterium sit egenum, nec plus accipiat, quàm præcisè ferat sustentatio unius pullæ, alioqui acceptio erit simoniaca, si minus nudo jure divino, & naturali, at saltem supposito jure Ecclesiastico, ex *cap. quoniam, de simonia*. Scio Sotum l. 9. de *justit. quæst. 6. art. 2. & Philareum 2. p. lib. 6. c. 7. sub finem*, contrarium sentire, existimantes Monasterium locuples posse accipere quod necessarium est ad puellæ sustentationem. Sicut Sacerdos alimendū copiosius, potest ex Altaris ministerio accipere sustentationem suam, absque simonia. Sed quod dixi multis confirmatur à Suar. *tit. 5. 3. part. diffin. 22. scilicet. à num. 10. & lib. de simon. cap. 17. num. 9.* Et ratio est, quia Ecclesia intuitu Religionis, & ne consortium spirituale, ac status perfectionis acquirere videretur subijci pretio, edixit, ut bona Monasterij gratis conferrentur in sustentationem personarum, quæ in illud cooperantur. Si igitur collatio talium bonorum vendatur, ut sunt sic, si persona non admittatur ad fruendum bonis illis absque pecunia, non modò admittetur injustitia, (quod unum concedit Reginald l. 13. num. 193. estque ex natura rei perspicuum;) sed etiam admittetur simonia, saltem supposita Ecclesiæ prohibitione, quæ jus admittit Monasterio percipiendi quicquam ob admisionem ad participationem bonorum communium, sive ad sustentationem ex eis habendam. Igitur si Monasterium locuples, dicatur pro admisione aliquid accipere titulo sustentationis, titulus est vanus arque confictus, revera autem titulus accipiendi non potest esse, nisi admisso ad sustentationem ex bonis Monasterij accipiendam, quæ est aperta simonia, qualis esset ejus qui diceret se gratis conferre beneficium, sed accipere pretium pro fructibus. Affine exemplum est ejus, qui diceret se à mutuario accipere ultra sortem titulo sustentationis, non titulo mutui, quod nemo negaverit continere verum

usuram. Ut igitur pro puellæ cooptatione in Monasterium, five in ingressu primo, five in professionis emissione, aliquid accipi possit, necesse est, ut Monasterium aucto numero puellarum jam admissarum, vel quas admittere consilium est, non possit præ egestate itam, de qua agitur, sustentare abique hoc subsidio, quam conditionem dicebam observandam.

2. Non posse autem plus accipi, quàm exigatur ad commodam unius puellæ in tali statu sustentationem, quæ erat conditio altera, rectè asseritur à Navarro *supra*, & à Suarez *cap. illo 17. num. 1. 4. & disp. illa 22. numero 12. necnon à Roderico tom. 2. qq. Reg. quæst. 49. art. 1.* Et ratio est, quia ea sustentatio est solus titulus iustè pacificendi, aut accipiendi occasione ingressus, vel professionis, (quod in hoc negotio eodem recidit.) Si ergo plus aliquid accipitur, non accipitur titulo sustentationis, sed ob admissionem in Religionem, quæ esset vera simonia. Unde simoniacum est plus petere pro aliqua puella, quia est obscuri natalibus, ut Rodericus *supra* rectè notavit. Item quia edificatio novi Monasterij non comprehenditur ambitu sustentationis puellarum primi Monasterij, simoniacum est, à puella admittenda in illud primum Monasterium aliquid exigere ut suppetant sumptus ad novum Monasterium in eadem urbe, aut in alia edificandum, etiam si ipsa non sit in illud novum Monasterium cooptanda. Ad hæc, quia corollarium illud dotis, de quo *supra*, v.g. munus pro sacristia, ægè potest revocari ad sustentationem, periculum est ne pacto de eo munere sit simoniaca. Suarez fanè de *simon. cap. 17. num. 1. 6.* existimat talia dotis superponenda, *Extravag. 1. de simon. percelli excommunicatione ipso facto incurrenda, & Summo Pontifici reservata.* Nam ibi Vibanus IV. præter cetera vetat intuitu ingressus pullæ, quoscumque pastus, seu prandia, pecunias, nempe ad inodum distributionum, jocalia, aut res alias, etiam ad usum Ecclesiasticum, seu quemvis pium usum deputatas, seu deputandas. Quibus verbis excindi videntur munera, verius extorsiones pro sacristia, aut valetudinario, supra dorem exacta ex pacto. Quod tamen ad prandia attinet, non excluditur moderata collatio pro solemnitate juxta consuetudinem, talis enim collatio facile potest ad sustentationem revocari, nec sublata est à Tridentina Synodo *sess. 25. cap. 1. 6. de reformat.* cum sub anathemate vetuit dari quicquam Monasterio præter Nocturnæ victum. Quod ergo Vibanus displicuit, fuit fordidos modus extorquendi ea prandia, qui valde improbat, *cap. and. de mun. & cap. sua nos, & cap. quoniam, de simon.* Facile fanè est, ut ex his dotis superponendis, cum non dantur ex pura, & plena benevolentia, putor aliquis simoniacus inhaletur.

3. Hic conveniri velim conscientias Præfectarum Monasterijs, & eorum qui Præfectas, & Monasteria dirigunt, verè ne ob egestatem Monasterij, ad unius puellæ candidatæ sustentationem impotentis, petantur, (verius extorqueantur) præter pinguem dotem, varia præmia, etiam si numerus Monialium, juxta constitutiones, aut habitationis commodæ qualitatem expletus sit, nec de pluribus excipiendis, vel amplificando Monasterio fortè jam satis dilataro cogitetur, an verò ad ingluviem nunquam exsatiandam referenda sit ista petacitas. Quid enim dicemus de quibusdam Monasterijs Regia munificentia ante multa sæcula opulentissimè fundatis, nec modico censu potentibus, in quæ tamen hodiè nulla admittitur puella, quin dotem afferat propè sufficientem ad ejus collocationem in matrimonio natalibus congruente? An Deus maledicit bonis per cupiditatem nulla unquam mole explendam comparatis; ita ut quod Aggæus de fructibus contempto numine comportatis denunciabat, comedentes non essent ex eis satiandi? Non vi-

Tom. V.

detur dubium, quin si decreta Ecclesiastica, de manibus hac in parte servandis planè puris, executioni mandarentur, benigè faceret Deus in bona voluntate sua Cœnobiis, provideretque Antistitis, & alias censibus Cœnobijs administras adeo industrias, ut abique his fœdis negotiationibus fieret pax in virtute Domini, & abundantia in turribus ejus. Considerent, quorum interest. Hucusque Renatus.

4. Sed his non obstantibus negativæ sententiæ adhæreo, quam præter alios tuctur Villalobos in *summa tom. 2. tract. 37. diff. 15. num. 5.* ubi ita asserit. *Aunque el Monasterio sea rico, no se incurre simonia recibiendo algo por el sustento de la Religión, como se dixo arriba del Sacerdote rico, que no incurre simonia por recibir algo por el sustento, pues no es cosa espiritual sino corporal, como dicen Sylve, Aragon, y Ledesma, y dize Suarez, que es espiritual derecho que tiene el Religioso, para sustentarse de los bienes del Convento, y assi que se ha de justificar esto con título de necesidad, y que se puede hazer, supues-to que en los Conventos ricos son muchos los gastos, y todos han menester el dia de oy. Mas dize Sylvestro, que quando un Monasterio es rico, y recibe algo por sustentar la Religiosa, ay presumpcion de simonia, y reprehende à las Monjas que enobreviciendose con la riqueza, quanto el Monasterio es mas rico piden mayor dote, y juzgan del estado de la Religión, como del casamento del mundo. Y es notable para esto un texto, que dize assi. Quoniam simoniaca labes adeo plerisque Moniales infectit, ut vix aliquas sine pretio accipiat in sorores paupertatis, &c. Tal fin dize; Præcipimus, ut diœcesani Episcopi singulis annis hoc faciant, per suas diœceses publicari. Mas esto no està en uso, y assi me parece que aun en el fuero exterior, es licito, pues todas lo hazen assi con escrituras publicas. Y pueden se excusar en parte las Monjas ricas, porque en aquellos Monasterios se hazen mayores gastos. Sic ille. Vide etiam Hieron. Rodriq. in *comp. qq. Regul. ref. 54. n. 3.* ubi docet opulentiam Monasterij non facere ut quod in paupere non sit simonia, in divite Conventu censetur, nisi pecunia extra victum pro aliis causis recipiatur, puta quia puella recipienda est vilis conditionis, vel si ad magnitudinem & magnificentiam clariorem Monasterij, actius & superabundans pretium dotis pro ingressu exigatur.*

5. Nec deseras etiam Doctores quos citat, & sequitur Layman *lib. 4. tract. 10. cap. ult. §. 4. n. 39.* excusantes ratione consuetudinis Moniales poscentes dotem, etiam si sint in Monasterijs divitibus.

RESOL. XIV.

An si Minister Sacramenti petat, ut detur pecunia in pretium illius, & faciat jurare dantem, ut omnino tali pacto dei, possit sine simonia dari?

Et an in tali casu jurans possit uti aquivocatione, & restrictione tantum in mente retenta?

Et quid, si Minister petat ut jurare deam aliis?

Et an necessitas recipiendi viaticum homini jam confesso, vel non habenti peccatum mortale sit causa sufficiens ad hoc, ut pro illo recipiendo det pecuniam Ministro nolenti aliter ministrare?

De Confirmatione, & Extrema-unctione in dicto casu non videtur esse eadem ratio.

Et an sit simoniacus, si adultus in extrema necessitate Baptismi constitutus, sibi que persuadeat, quod difficulter sufficientem contritionem habeat, pecuniam offerat Ministro, ad redimendam suam vexationem? Ex p. 11. tr. 6. & Misc. 6. Rel. 32.

§. 1. Hanc questionem pertractat Ioannes Vvigers de *Iust. tract. 7. c. 4. dub. 6. n. 28.* & ait ex Sua-

D d 2 rez,

rez, quod quando talis non amplius urgetur sed simpliciter peteret ut sibi daretur pretium Sacramenti, non per hoc cogit alterum, qui pecuniam dare, dare juxta intentionem petentis, sed posse dare in sustentatione, vel ad tollendum impedimentum baptismi. Quod si autem iniquus ille velit, ut dans profiteatur & juret se dare pecuniam illam in pretium Sacramenti, tunc quidem si ille id faciat in contemptum Sacramenti, & Religionis Catholicae, prout hoc natum est intelligi, cum ex occurrat ratio alia, qua id aliis sic peteret, tunc inquit, ex communi omnium Doctorum sententia nullo modo obsequendum est ejus petitioni, ne extrinsecus quidem, sed potius permittendum, quod infans sine Baptismo moriatur, quia tunc a datione pecuniae est inseparabilis injuria Religionis, quae est intrinsece mala, unde nec committi potest pro spirituali salute proximi. Si vero ponamus, aut fingamus, quod non petat istam declarationem, & juramentum fieri in contemptum Religionis, sed ob aliquam causam privatam, aut extrinsecam, in tali casu vult lib. 9. de just. 6. art. 1. licitum esse dare pecuniam in pretium, & affirmare cum juramento hac intentione dari Fundamentum ejus est, quod existeret emere Sacramentum, non proinde esse intrinsece malum, sicut ipsum vendere, unde putat extremam infantis necessitatem posse emptionem ejus facere.

2. Sed haec opinio tanquam omnino improbabilis à Suarez tom. 1. de Relig. lib. 4. c. 12. n. 16. & aliis rejicitur, quia in primis ista professio ejusmodi dationis, est valde injuriola rebus divinis, & Sacramentis, neque est talis injuria separabilis, etiam si ab iniquo exactore non formaliter intendatur. Deinde fundamentum etiam omnino falsum est, quod scilicet emptio Sacramenti non sit intrinsece mala, quod, vel ex eo colligitur, quo clare D. Thomas q. 100. art. 2. ad 1. dicat, quod nullo modo deberet quis pretium pro Baptismo dare, sed potius absque Baptismo decedere, quod saltem formaliter intellectum debet cenferi verè à D. Thoma dictum quod scilicet nullo modo liceat per modum emptionis dare pecunias pro Baptismo tanquam pretium ejus: unde etiam Doctores passim omnes supponunt ante omnia, removendam semper esse intentionem emendi Sacramentum, vel dandi pretium pro Sacramento: quod si non possit haberi intentio illa, non poterit quoque exterius dicere, aut jurare, quod illa habeat, nam si juret, committeret perjurium: si absque juramento profiteatur se dare tanquam pretium Sacramenti erit mendacium perniciosum, & sacrilegium contra reverentiam debitam Sacramento, inquit Suarez: & ita in specie sic urgendo casum hunc docuit Ioannes Major 4. disp. 5. ad 3. & ex modernis Vgolinus, ab. 1. cap. 6. n. 5. & 8. neque satis video, quomodo ejusmodi declaratio in talibus terminis facta, vel juramentum ipsum justificari possit per amphibologias, aut restrictiones mentales, prout videtur Bonac. tract. de simonia, disp. 1. q. 4. §. 1. n. 4. innuere. In illo itaque casu, addit Suarez, ommittendum erit ipsum Sacramentum. Hucusque Vvigers; Ex quibus ultimis verbis negativè ad casum propositum respondendum videtur.

3. Sed affirmativam sententiam docet Tancredi de Relig. tract. 2. lib. 4. disp. 7. q. 4. asserit enim probabilissimum esse in casu praesentis dubij, jurare cum aequivocatione tantum in mente retenta, verbi gratia, juro me non dare tibi hanc pecuniam ad redimendam vexationem, sed in pretium Sacramenti, & intra se intelligendo, ut tu dicis perversè vel quid simile. Moveor, quia in hac assertione juxta loquentis intentionem, non est mendacium: ergo neque perjurium, nec sacrilegium, ut volebat Suavius, consequentia posito antecedente clara est, & notat Layman agens de mendacio tract. 2. Lessius lib. 2. cap. 4. dub. 9. & passim alij. Antecedens probatur fuscè, & optime à Sanchez lib. 3. sum.

cap. 6. n. 15. & à nobis tract. 4. Probat etiam Navar. in cap. humana aures 2. q. 5. in q. 2. ubi ostendunt non esse mendacium uti verbis ex se non ambiguis, sed facientibus verum sensum, quamvis ex sola additione retenta in mente id fiat: ergo non est perjurium, nec mendacium illo modo uti, certè licet juramentum ex causa justa, & urgente causa, ut docet Sanchez loc. cit. n. 29. cum Navar. supra, ubi ait licere quoties necessarium est, aut utile ad salutem corporis, vel ad honorem familiæ, vel ad quemlibet alium virtutis actum: ergo multò magis ad salutem animæ in tanto periculo procurandam. Quod tamen intelligendum, dummodo id non cedat in injuriam, & irrisionem Sacramenti, ut si minister petat me jurare coram aliis, & ego non possem illis manifestare meam bonam intentionem. Et hæc omnia docet Tancredi ubi supra, qui citat Valentiam tom. 3. disp. 6. q. 16. punct. 3.

4. Et quidem licet novissimè nominatim contra me Them. Hurtados var. tom. 2. tract. 7. res. 3. cum sequ. quærat, utrum secundum se ea oratio, quæ falsa est sine restrictione mentali, possit esse vera appolita tali restrictione mentali pura, ita ut externo signo neque implicite, neque explicite talis restrictio denotetur, & sic à mendacio, & cordis duplicitate sit libera: prorsus negativè respondeat cum pluribus Doctoribus, quos adducit; tamen non desunt alij præstantissimi Theologi, qui nostræ affirmativæ sententiæ adherent, quos ego alibi citavi, quibus adde Calstrum Palaum tom. 3. tract. 1. 4. disputat. 1. punct. 7. numero 5. in fine, ubi sic ait: Quotiescumque aliqua causa honesta se offert tegendi veritatem, poteris absque peccato uti amphibologico juramento, ut ex allatis exemplis constat, & ea ratione sæpe dicta; quia tale juramentum veritatem, & justitiam habet, & cum utile sit illud præstare, non deficit iudicium. Ex nullo ergo capite vitari potest. Quapropter, ut bene dicunt Sanchez lib. 3. capite 6. numero 45. Bonacina disputat. 4. de jurament. quest. 1. punct. 12. vers. 7. & alij apud ipsos, etiam si rogans omnem aequivocationem vellet excludere, & ultra juramentum de re facta petat juramentum de calumnia; exigatque juramentum dicendi veritatem sincerè, & absque ulla aequivocatione, adhuc poteris jurare amphibologico juramento, & restrictione facta; Quia subintelligere potes, te juramentum absque aequivocatione injuncta; nulla enim propositio ita amplè sumi potest, quin aliquam restrictionem habere possit in mente. Quod manifestè convincitur in confessione rogato de delictis in confessione auditis, quia ex fessore rogato de delictis in confessione auditis, quia ex tacere tenetur quomodocumque juramentum exigatur. Dari ergo potest aliqua via occultandi veritatem absque mendacio. Ita Palaus. Vnde remanet satis probabilis opinio superius allata docti, & amicissimi Patris Tancredi; qui etiam num. 20. quærit, an necessitas recipiendi Viaticum homini jam confessio, vel non habenti peccatum mortale, sit causa sufficiens ad hoc, ut pro illo recipiendo det pecuniam ministro nolenti figuratè aliter ministrare juxta supradicta; Et affirmative respondet, quod etiam intelligit etiam si iterum sumendum esset Viaticum in eadem infirmitate, quia non debet se privare tanto bono, quantum asserit Sacramentum illud in fine vitæ, quamvis non sumeretur per modum Viatici cum cætemoniis solitis, sed revera infirmus est in mortis periculo, quia militat eadem ratio necessitatis. De aliis verò Sacramentis, nempe Confirmatione, & Extrema unctione, non videtur esse eadem ratio, quando constaret infirmo mortaliter se esse in peccato, & jam recepit Eucharistiam: Contra verò si illam non posset recipere ob infirmitatem, ferè eadem ratio militat; quia hoc Sacramentum magnam asserit utilitatem. Hæc Tancredus, cui ego libenter adhæreo.

Sup. hoc in
Resolutioni-
bus not. seq.

5. Sed si aliquis hic querat, an sit simoniaeum, si adultus in extrema necessitate Baptismi sit constitutus, si bique persuadeat quod difficulter sufficientem contritionem habebit, pecuniam offerat ad redimendam suam vexationem? Et quidem communiter affirmativè respondent Doctores, sed ego negativè sententiæ adhæreo, quam tuetur Valentia, Henricus, Richardus, Major, & alij, quos affert, & sequitur doctus Pater Binsfeldius in cap. 9. de simonia, questione 3. concl. 3. Et ratio est, quoniam etiam adultus in necessitate Baptismi gravissimam habet causam negligendi tunc peccatum alterius, atque procurandi per vexationis redemptionem Baptismum, quamvis qui sic pecuniam recipit simoniam committat. Etenim quis certus esse potest, an veram, & sufficientem contritionem habeat, quæ sine Sacramento ad salutem sufficiat, cum nemo sciat, an amore, an odio dignus sit, & quisquis merito timere debeat de sua dispositione? Atque etiam in hoc casu oblatio pecunie in adulto est vera redemptio vexationis, pro tuendo optimo necessitateque jure, quod Christus concessit omnibus ad Sacramentum salutis necessarium, imò efficax, tutissimumque remedium.

RESOL. XV.

An Musci, qui in Ecclesiis divina Officia canunt, aliquid temporale accipere possint sine labe simoniae?

Et quid de concionatoribus?

Et an sit simonia aliquid tanquam pretium accipere pro labore interno functionis spiritualis?

Et quid pro labore externo, v.g. iter agere unius leuca ad dicendum Sacrum, expectare quotidie per horam, vel aliud tempus ad celebrandum, &c?

Et an ad simoniam pertineat, si quis iudicem Ecclesiasticum inducat pecunia ut iustitiam in causa spirituali administret?

Et quid in causa alias seculari? Ex part. II. tract. 6. & Miss. 6. Ref. 34.

§. 1. IN hoc casu nimis scrupulosè loquitur Ioannes Vvigers de iust. tract. 7. cap. 4. dub. 8. num. 42. ubi sic ait: Difficultas est de cantu Ecclesiastici officij, utrum pro eo possit aliquid temporale accipi. Quidam affirmant, idque ratione scilicet laboris quem ipsi aestimant quasi intinsecum officio divino, quia nimirum possit officium legi sine cantu, aut quia ille cantus videtur reponendus inter spiritualia illa mixta, in quibus temporale prædominetur, sive quæ plus habent de temporali, in quibus licet simpliciter vendere quod temporale est, modò non habeatur ratio spiritualitatis. Indicat hoc de cantu Toletus lib. 5. cap. 86. Suarez, tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 21. num. 15. Verum quandoquidem cantus ille ex munere clericali aut ordine, sive ex officio spirituali adhibeatur in Dei cultum, omnino dicendum videtur nihil pretij pro eo posse dari aut accipi, idque non tantum si Clerici aut Sacerdotes, sive ex officio suo per se canant, sed etiam quando Vicarij nomine, & vice istorum canant; quia actus planè spiritualis est, & ex sua ratione postulans quod virtute Religionis informetur, ut legitime fiat. Neque refert quod officium legi possit sine cantu, quia ut vendibilis non sit, satis est, quod ipse talis cantus per se exigat, ut religiosè exerceatur, & quod ex spirituali principio procedat aut pendeat. Neque convenienter dici videtur quod in cantu Ecclesiastici officij prædominetur temporale, sicuti dici solet de Calice consecrato, cum principaliter ipse cantus adh. beatur, & aestimatur idcirco, quia in eo laudatur Deus, non propter aliud temporale: quare dicetur melius quod Vicarij non

Tom. V.

pro cantu officij Divini, sed pro sua sustentatione accipiant stipendium, ipsa tamen specialis ars cantandi, & singularis vocis suavitas fortitè possent pretio temporali aestimari; quamvis contrarium appareat probabilius, quia nec grata elocutio Concionatoris, neque ars ejus benè dicendi, imò nec prærequisitum studium possunt pretio temporali aestimari & vendi, ut de studio expressè docet Suarez loc. cit. Sed non satis placet quod significat ibidem, nimirum quod Cantores musici conducti, & qui instrumentis musicis ludunt, tantum adhibeantur ad ornandum Divinum officium suis vocibus aut instrumentis, revera per se non exerceant actionem spirituales, neque officium Divinum recipient, aut peragant; quia in primis actus illi & instrumenta sunt idonea, & convenientia ad laudandum Deum, & divinas laudes celebrandas; ut ex scriptura constat, quæ sæpius nos hortatur, ut laudemus Deum in hymnis & canticis, in sono tubæ, in organis, & cymbalis benesonantibus; quidni igitur quando in Ecclesiis, & Oratoriis, ad quæ populus religionis causa convocatur & convenit, dicenda erunt adhiberi, ut in illis Religiosum officium exerceatur. Sanè si tantum adhibeantur ad demulcendas curiosorum aures, non id sine vanitate & culpa fieri posse in tali loco, & in tali conventu existimarem. Accedit quod totum officium, ut Laudes, Vesperæ, & aliæ Preces decantari possint per tales conductos musicos, & musicalia instrumenta; unde si illi non exerceant actionem spirituales, nec officium divinum peragent, consequens videtur quod populus potius censbeatur vocari ad comedos audiendos quam ad audiendum, & interessendum Divinis officiis: quare commonendi sunt ejusmodi cantores ut accipiant temporale titulo sustentationis, aut gratis religionis causa faciant, vel abstineant. Hucusque Vvigers.

2. Ego paucis me expediam, & contra Professore Lovaniensem alium Professore adducam, & is est Ioannes Malderus in 2. 2. de iust. & iur. tract. 9. cap. 3. dub. 6. ad argum. 3. Dico igitur si cantus ex munere Clericali, aut ordine, aut dono spirituali adhibeatur, non licere ejus pretium, sed tantum personæ pacificæ sustentationem. Secus si aliunde ad populi devotionem excitandam adhibeatur; tunc enim non minus licet ejus pretium pacificæ, quam pulsus campanarum, quo homines ad orationem vocantur, & incitantur. Ita ferè Adrianus quodlibet 9. q. 1. ad 3. principale; quamvis ex opinione sua addat, etiam priori modo posse locari operam. Toletus tamen lib. 5. c. 86. cantum Ecclesiasticum ponit cum illis spiritualibus mixtis, in quibus prædominetur temporale, aut quæ plus habeant de temporali, ubi liceat simpliciter vendere quod temporale est, modò non habeatur ratio spiritualis.

3. Sed si querat hic obiter, an sit simonia aliquid tanquam pretium accipere pro labore interno functionis spiritualis? Videtur negativè respondendum, quia labor ille, aut molestia non est in se spiritualis, aut ordinis gratia; quamvis enim fatigationem habeat spiritus, ut summum tantum inde dici poterit spiritualis à spiritu humano, quod diximus ad simoniam non sufficere. Deinde habet fatigationem corporis, quam aestimari posse nemo negaverit. Nec obest conjunctio interna cum re spirituali; neque enim ea major est, quam sit auri cum consecratione in Calice, quod tamen vendi potest. Deinde Matth. 10. & Lucæ 10. affirmatur ministrantem in iis rebus spiritualibus dignum esse mercede: non est autem dignus mercede ratione bonorum spiritualium, quæ aliis confert, neque ratione actionis, quam confert, si enim hæc omnia posset sine ullo labore, & temporis diuturnitate confectæ, nullam mercedem, pretiumve exigere posset. Ergo est dignus

D d 3

dignus

dignus mercede pro labore, & tempore, quod infumit in Sacris faciendis & quatenus illæ actiones Sacre sunt sibi exoleta, & aliarum actionum sibi utilium impeditivæ. Qua ratione majori stipendio, & sustentatione dignus est, qui toto die audit confessiones, quàm qui una hora; & qui Missam canit, quàm qui illam recitat. Alias deterioris conditionis essent Ministri Ecclesiæ, quàm actores, & negotiatores temporalium rerum, qui ob defatigationem, & laborem impensum, & tempus quod infumunt, possunt aliquid ferre. Cur ergo privati debent ministri, qui in negotiis salutis æternæ incumbunt? Et ita hanc sententiam docet D. Bonaventura in 4. dist. 25. art. 1. q. 4. Ricardus eadem dist. art. 3. q. 2. ad 8. Adrianus ubi supr. & Glossa in c. significatum, de Preben. Sed verior sententia videtur affirmativa; nam quamvis labor iste interius æstimationem aliquam habeat, nullam tamen habet per se nisi propter valorem substantialem actus spiritualis, qui pretio temporali inæstimabilis est, & quidem si venialis esset huiusmodi internus labor, non opus esset (quod tamen Patres passim faciunt, D. Thomas, & graviores Scholastici) ita inculcare. quidquid Sacerdotes accipiunt temporalis emolumenti, pro sola sustentatione accipere: imò nihil ulterius pro sustentatione deberetur, sicut operario non debetur alia sustentatio, semel ad æqualitatem soluta mercede. Neque solet in emptione, & venditione, & similibus commutationibus urgere sustentatio. Itaque dicendum est pretium recipi non posse pro hoc labore intrinseco, & necessario conjuncto operibus spiritualibus: posse tamen recipi stipendium sustentationis, si alias actio spiritualis debita non sit. Et ita hanc sententiam tenet Sylvester verb. simonia, quæst. 9. num. 3. Sotus lib. 9. de iust. q. 6. artic. 1. Valentia, tom. 4. dist. 6. q. 16. punct. 2. Suarez in 3. part. tom. 3. disputat. 86. sect. 1. & alij communiter.

4. Nota verò alios labores esse accidentales, & quasi extrinsecos actionibus Sacris, quippe (moraliter loquendo) necessarii non sunt ad actiones Sacras efficiendas, v. g. agere iter unius leucæ ad dicendum Sacrum, quando id non adnectitur officio, vel beneficio, expectare quotidie per horam vel aliud tempus ad celebrandum, recitare Missam statutis horis, vel in certis locis, & ad hoc obligari, promittere extraordinarium studium ad concionandum, &c. Pro iis igitur & aliis similibus pretium exigi potest, & pro obligatione ad hæc omnia efficienda; quia sunt temporalia onera, & privant laborantem aliis commodis temporalibus. An verò ad simoniam pertineat, si quis Iudicem Ecclesiasticum inducat ut iustitiam in causa spirituali administret: Respondet Sylvester hoc verbo, q. 9. numer. 9. pertinere. Sed majoris dubitationis est, si Iudex quidem ex potestate Ecclesiastica iudicet, sed in causa alias seculari. Quidam putant, etiam tunc esse simoniam. Faver cap. Vendentes 1. q. 3. Glossa tamen ibidem indicat contrarium, & videtur probabile. Neque enim sufficit quovis modo à potestate spirituali actum proficisci, ut simoniaca sit res emptio, vel venditio; aliàs qui pretio induceret Clericum ad sibi locandum fructus sui Beneficii, etiam esset simoniacus. Alteri tamen sententia faver D. Thomas dist. 25. q. 3. art. 2. ubi absolute dicit, Iudicem simoniam committere vendendo iustitiam si sit spiritualis Iudex. Idem sequitur Turrecremata in dist. cap. Vendentes; & videtur verius; licet enim sit temporale, est tamen revera usus potestatis spiritualis. Aliud est quando elocat Clericus fructus sui Beneficii, utitur enim quasi temporali dominio quod habet in illos, aut in æstimatam spem eorum. Et ita ego olim interrogatus respondi commississe simoniam quemdam Iudicem Ecclesiasticum, qui pretio iudicavit, licet in casu seculari.

RESOL. XVI.

An liceat alicui ludere preces cum alio pro premio temporali?

Et an in hoc sit simonia periculum?

Et notatur, quod si Dominus nihil prorsus mancipio prebeat, quod infumat in honestam recreationem, neque quidquam servus ipse aliunde habeat, tunc poterit aliquid infumere ex bonis Domini in moderata recreatione, aut ludo, quia servus jus habet sumendi moderatam recreationem.

Et alij diverſi casus pro ludis adducuntur in corpore huius Resolutionis; qui omnes hic sunt appoſiti in indice ultimo rerum notabilium huius tomi. Ex p. 11. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 9.

Eminentissimus Dominus meus Cardinalis de Lugob. putat hoc esse illicitum; quia in hoc est simonia periculum, quatenus spirituale opponitur temporali in contractu oneroso, in quo æqualitas exigitur inter ea, quæ ab utroque contrahente sunt solvenda. Sed Ioannes Pontius nominatim adversus illum putat id licere, in curs. Theol. d. 56. quæst. 3. concl. 3. num. 9. sicut enim absque simonia potest quis obligare se ad dicendum sacrum pro alterius intentione cum conditione quod ipse solvat ipsi decem asses, & aliter potest ipsi solvere illos propterea; ita prorsus potest hoc etiam aliquis obligare se ad dicendum Sacrum pro ejus cum quo ludit, intentione, ea conditione, ut si ipse vincat, alter solvat ipsi decem asses; non quidem pro sacro, nec pro applicatione intentionis, sed pro labore quam sumit in sacro dicendo, vel pro substitutione, est enim prorsus eadem ratio. Confirmatur, quia obligans se ad dicendum sacrum si perdat, pro altero obligato ad dandum ipsi decem asses si vincatur, non exponit nisi decem asses, quos ipsemet posset habere, si diceret factum pro alterius intentione; sic autem observatur tanta æqualitas, ac proportio, etiam in re expolita ludo instat utrimque: ergo nihil impedit quò minus id fieri possit. Per quod patet ad rationem Cardinalis, quia non est ipsum sacrum quod exponitur, sed quod responderet sacro tanquam pretium laboris, in eo dicendo infumpti; aut tanquam pars sustentationis, quæ deberetur ei, qui veller dicere sacrum, quod est totum temporale. Deinde etiam si esset malum ipsasmet orationes exponere, tanquam æqualis valoris ulli rei temporali, tamen non propterea committeretur simonia id faciendo, cum non vendantur pro pretio. Rursus, qui veller ludere orationes pro aliquo premio temporali, lucrando per ludum, non necessario deberet propterea existimari æquiparare orationes illi premio: nec enim talis æqualitas requiritur semper in re utrimque expolita ludo, quia potest quis, si voluerit, iuste exponere viginti nummos pro uno, cum sit Dominus argenti, & sicut posset nummos absolute donare, cur non posset eos periculo exponere pro uno nummo si vellet?

2. Notandum est hic obiter id quod docet Dicitur illius, de iust. lib. 2. tr. 18. dist. 5. dub. 7. num. 48. quod si Dominus nihil prorsus mancipio prebeat, quod infumat in honestam recreationem, neque quidquam servus ipse aliunde habeat, tunc poterit aliquid infumere ex bonis Domini in moderata recreatione, aut ludo, quia servus jus habet sumendi moderatam aliquam recreationem. Et testatur ita sensisse in communibus casuum conscientiarum conferentis graves & doctos viros Societatis.

3. Nora hic etiam, quod Malderus de iust. t. c. 12. com. 1. dub. 1. existimat, quando quis nulla fraude alterum Res. ad p. 11.

ad sponſionem pellexit, etiamſi de victoria fuerit certus, non tenet cum ad reſtitutionem. Sed oppoſitum puto verius: niſi alteri prius declaraverit, ſe certo cognoſcere, & perſiſtere nihilominus alter & voluerit certare, tunc enim locum habebit, quod ſcienti & volenti non ſit injuria. Et ita ex multis docet Ioannes Vvigers, de *juſt. traſt. 5. cap. 4. dub. 1. num. 3.* qui etiam optime obſervat *dub. 5. num. 13.* quod qui ludit ludo prohibito, ſi habeat animum non ſolvendi, vel ſolum repetendi, non poteſt lucrari ſic, ut lucrum juſte detineat. Ratio eſt, quia colluſorem decipit, dum ſe gerit tanquam paratus eſſet pari ſorte concurrere cum altero, ut ſolvat, ſi vincatur, & lucrum recipiat, ſi vincat: cum tamen intendat ſolum ab altero lucrum captare, & ſi perdat nihil ipſi concedere; quod facit contractum inaequalem & iniquum. Qui tamen ſincere luſit, non habens animum non ſolvendi, aut recuperandi in iudicio, poterit ludo peracto mutare animum & non ſolvere. Ita quoque Bonacina de *Reſt. in particul. diſp. 2. q. 3. punſt. 3. num. 9.* quia juſ commune utrique hoc concedit, & in eo pares ſunt.

4. Nota, hæc procedere in ludo victo, quia qui ludo licito ludit, etſi cogitet non ſolvere, poterit tamen lucrari; quia quamvis ſolvere non intendat, poterit tamen ad ſolvendum compelli, atque ita victor cenſetur hic parus eſſe conditionis ad lucrum faciendum, non obſtante contraria voluntate colludentis.

5. Et tandem nota, quod cogentes ad ludendum debent reſtituere quod lucrantur; ſecus autem qui ab ipſo lucrantur. At Pontius ubi ſup. diſput. 58. quaſt. 3. concludit. 6. num. 13. contrarium videtur docere contra Cardinalem Lugum, & alios; quia ex injuria facta uni, debet conſtitui indemnitas; alter vero non item, cum ipſi non ſit facta injuria. Ego convenio cum primis, quia ex injuria per metum facta non ſequitur aliud, quam quod debeat ſervari indemnitas: ergo non debet ex illa reportare lucrum; reportaret autem ſi deberet lucrari, & non poſſet perdere. Quam reſolutionem teneo ex natura rei; ſed valde opportunè provideretur per leges poſitivas, ut qui hoc modo induceret ad ludendum, in poenam illius injuſtitiae perderet quod alter lucraretur. Ita Pontius. Sed ego puto non eſſe diſcedendum à ſententia Cardinalis Lugo, quæ eſt communis.

RESOL. XVII.

An ſimonia ad alia beneficia obtinenda inhabilem reddit ſimoniacum?

Et an Episcopus poſſit virtute Concilij Tridentini ſeſſ. 24. cap. 6. diſpenſare in inhabilitate ſimoniae ad alia beneficia? Ex p. 1. tr. 5. & Miſc. 5. Ref. 18.

§. 1. **R**eſpondeo probabilius eſſe juxta Conſtitutionem Pij V. te ipſo jure inhabilem reddi, inquit enim Pontifex. Illis ſcilicet beneficiis per ſimoniam acquiſitis ſit ipſo jure privatus, & perpetuò ſit inhabilis ad ea, & quæcumque alia Eccleſiaſtica beneficia obtinenda; & ita tradit Suarez *lib. 4. cap. 58. num. 11.* Verùm Navarr. *conſ. 82. de ſimon.* exiſtimat, inhabilitatem ad beneficia obtinenda ipſo jure non incurri; quia in hac parte illa conſtitutio non eſt recepta; & conſentit Suarez, ſupra, & Leſſius *cap. 35. dub. 26.* cum etiam reſpectu ſimoniae confidentialis requiratur ſententia declaratoria criminis ad inhabilitatem contrahendam reſpectu aliorum beneficiorum. Vide etiam Palaum *tom. 3. tr. 17. diſp. 3. punſt. 25. num. 7.*

2. Sed hic non deſeram apponere id quod docet Baunius in *praſt. benefic. diſputat. 16. quaſt. 62. dub. 18.* ubi ſic ait; Rehabilitare ſimoniacum ad beneficia, ad quæ eſt per ſimoniam inhabilis jure ſuo quis poſſit?

3. Non alius quam Pontifex, optuione Theſauri, & Bonacinae de *ſimon.* quaſt. 7. punſt. 2. eſt tamen meo ſenſu, eorum non improbabile iudicium, qui aſſerunt Episcopum virtute Trident. Concilij ſeſſ. 24. c. 6. diſpenſare poſſe in inhabilitate occultæ ſimoniae ad alia beneficia. Ita Baunius: cui adde Sanchez in *opuſc. tr. 1. lib. 2. dub. 120. num. 40.* & Henriquez *lib. 13. de excommunic. cap. 37. littera F. & 56. num. 1. lit. E.* Sed opinio Theſauri, & Bonacinae in hac Curia videtur recepta.

4. Sed poſt hæc ſcripta, inveni doctiſſimum, & amiciffimum Patrem Vincentium Tancredi de *Religione traſt. 2. l. 4. diſp. 44. quaſt. 2. numero 10.* putare, ſententiam Baunij quam ſupra adduximus, eſſe tutam & probabilem; itaque ſic aſſerit. Dico tertio; inhabilitas ad alia beneficia, quæ contrahitur ipſo jure in ſimonia confidentiali (nam in aliis diximus non contrahi, niſi poſt ſententiam ex Navarrio) non poteſt niſi à Papa tolli, & verius eſt, nec per aliquem in caſu occulto, quia non eſt irregularitas, ſed quædam poena; eſt communis ſententia teſte Caſtro Palao *punct. ult. num. 3.* & extant pro ea Cardinalium Declarationes. Ita Suar. *cap. 61. n. 11. & ſeq. Filiuc. cap. 13. num. 38.* ubi ait, ita eſſe ex uſu ſacrae Penitentiariae.

5. Sed contrarium putat tutum, & probabile Caſtro Palao *loc. cit.* cum Leſſio, & Henriquez apud ipſum, & Sanch. *ſup. num. 40.* Et verè probabilis eſt ſententia, quia hæc inhabilitas eſt quædam irregularitas, nec declarationes, & Rotæ deciſiones cogunt, ut bene cum Vaſquez *1. 2. & d. 177. c. vet. num. 75.* docet idem Caſtro Palao, & ego alias fuſè. Hucusque Tancredus.

6. Sed ego non recederem à contraria ſententia, ſtante declaratione Cardinalium, & praxi penitentiariae.

RESOL. XVIII.

Si quis obtrinit beneficium ſimoniacè, queritur, an ipſo jure privetur beneficii unitæ, vel poſtea obtentis?

Et docetur, quod ob ſimoniam realem in beneficio Eccleſiaſtico, incurritur primo excommunicatio Paſalis.

Secundo, quod irrita eſt electio, præſentatio, confirmatio, & inſtitutio; unde talis non facit fructus ſuos; idque etiam ſi à tertia perſona taliter proviſus id ignoravit, niſi tamen contraxerit; vel ſi à tertio data fuerit pecunia per fraudem, ut fieret inhabilis; vel niſi bona fide poſſideret beneficium per triennium.

Et an quando crimen ſimoniae in beneficio eſt occultum, ſolique ſuo authori nocum ſuſpenſionem ei inferat? Ex p. 1. tr. 5. & Miſc. 5. Ref. 7.

§. 1. **R**eſpondeo negativè, quia nullibi eſt expreſſa ſup. hoc inſ. talis poena, ſcilicet privatio ipſo jure beneficiorum ritè obtentorum cum eo rigore: nam licet in *cap. inſtitutionis de accuſat.* dicatur, obtinentem beneficium ſimoniacè eſſe impeditum à retentione beneficii, etiam poſt peractam poenitentiam, intelligendum eſt à retentione ejuſdem beneficii, vel intelligi debet à retentione cujuſcumque beneficii ſecuta ſententia

D d 4 condem

condemnatoria; siquidem ibi æquiparatur simoniacus homicidæ, qui beneficiis non privatur ipso iure ante sententiam, sed venit privandus, ut colligitur ex cap. Clericus, ne clerici, vel Monachi, ibi, honore privetur, & Heimanus Busenbaum in Medull. Theol. moral. l. 3. tract. 1. cap. 2. dub. 3. art. 2. ad 3. sic ait: Ob simoniam realem in beneficio Ecclesiastico, incurritur primò excommunicatio Papalis. Secundò, irrita est electio, præsentatio, confirmatio, & institutio. Vnde talis non facit fructus suos, idque etiam, licet à tertia persona taliter provisorius id ignoraverit: nisi tamen contradixerit, vel nisi à tertio data fuerit pecunia per fraudem, ut redderetur inhabilis, vel nisi bona fide possederit beneficium per triennium, Lessius lib. 2. cap. 35. d. 31. Laym. lib. 4. tract. 10. cap. ultimo. Bonacin. dist. 1. q. 7. part. 1. num. 20. ex Gomez, Garzia, &c. Tertiò, efficitur inhabilis ad idem beneficium, etiam per dispensationem Episcopi obtinendam: aliis tamen beneficiis ipso iure non privatur, nec ad alia obtinenda fit inhabilis ante sententiam iudicis. Ita ille, cui adde Baunium ubi infra. Sed quid dicendum utrumne simoniæ crimen in beneficio contractum, quando est occultum, solumque suo Auctori notum, suspensionem ei inferat.

2. Inferre multis Auctorum testimoniis probare conatus est Comitoli in responsionibus. Verum nobis esse debet eorum opinio potior, qui inferre verbis non obfuscis negant, ejus asserendæ tuendæque Princeps Novatus extitit in Manual. c. 23. num. 111. dist. 3. & in 5. l. consiliorum conf. 31. de simon. cujus in sententiam pedibus concessere, Sanch. tom. 1. conf. lib. 2. dub. 194. num. 9. Henric. lib. 4. de irregul. cap. 6. num. 7. Tanner. in 2. 2. D. Thom. disp. 5. qu. 8. dub. 4. num. 99.

3. Causa est, quod in pœnis ea eligenda sit opinio, quæ est mitior, maxime cum de voluntate imponentis certò non constat. At est pœna non levis beneficiarium à sui administratione beneficii impediri, ac rejici, nec ullus est canon quo probari queat, simoniacum ab ejus esse usu, regendique potestate suspensum: quæ causa Covarruviz extitit in Clem. si furiosus p. 1. num. 7. asserendi, quæ de suspensione incurrenda à beneficiario ob simoniam in beneficio commissam affirmantur, dubia esse suspensæque, non certa, cum sit ergo humanius, suæ rei usum possessori relinquere liberum, quam eidem illum adimere, dici debet, simoniacum in beneficio, maxime occultum, ab ejus administratione suspensum non esse.

4. Objicies, haberi in Pij V. Constitutione edita anno 1566. quæ incipit, Cum primum, quod qui per simoniam beneficium est adeptus, ipso iure sit eo privatus. Sed dici debet inde non concludi esse irregularem, cum multi suis sacerdotiis sæpè excidant, sine obligatione incurrendæ talis pœnæ. Deinde etiam si simoniacus non possit retinere beneficium in quo est admissa simonia, non tamen tenetur alia ante illam commissam habita dimittere, nisi post sententiam condemnatoriam: Ita Thesaur. 2. part. prax. Eccles. verb. simon. 2. Navar. lib. 5. conf. de simon. 54. vel ut habent libri alij 92. Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 26. Emman. Sà verb. simonia 9. qui omnes aiunt, quoad hanc pœnam, Bullam Pij V. receptam non esse, vel si est, de simoniaco dumtaxat convicto loqui, qui est hoc ipso infamis, & consequenter irregulæris, & beneficiorum incapax, non verò occultus. Et hæc omnia docet Baunius in prax. benef. disp. 6. q. 62. dub. 3.

RESOL. XIX.

An mutare aliquid cum pacto, ut ille, qui recipit mu-

tuum, conferat officium, vel Ecclesiasticum beneficium non solum sit usura, sed simonia? Et an utraque deformat usura scilicet, & simonia in confessione explicanda sit? Et quid est dicendum, quando aliquis, v. g. confert statim, quantum in se est, beneficium, de quo interpellatur mutatur, sed solemnitate aliqua hoc ipsum postea debet perficere? Ex p. 1. tr. 8. Ref. 61.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Aragonius in 2. 2. q. 78. tract. 1. art. 2. dub. 2. Medina in sum. lib. 1. c. 14. §. 23. Lopez in instruct. p. 2. cap. 56. §. adde Medina Com. plutenis q. 4. de usuris, §. inde sequitur. Regin. tom. 2. lib. 25. c. 1. n. 202. Et ratio est: quia illa obligatio tollit libertatem præsentandi collatori, ac proinde est pretio æstimabilis. Ergo habere tale officium, vel beneficium, est usura: & non solum usura, sed simonia, unde ait Regin. tom. 2. lib. 25. cap. 1. n. 190. & Regin. de usuris part. 2. lib. 8. quest. 4. num. 13. quod utraque deformat, usura, scilicet, & simonia, in Confessione necessariò explicanda erit: nam, quatenus in pretium mutui intendit rem spirituales, quæ de jure pro temporali dari nequit, simoniam committit: usuram verò, ut dictum est quatenus ex mutuo intendit rem, quæ, etsi de jure comparari nequeat; pretio tamen æstimabilis est.

2. Sed, licet hæc omnia vera sint, advertit tamen Petrus à Navarra de res. lib. 3. cap. 2. part. 3. dub. 6. quod deducere in pactum collationem, vel præsentationem beneficii statim faciendam, non esset usura: quia, ut dictum est supra, obligatio ad statim, cum modico tempore duret, non est pretio æstimabilis: ergo mutare cum pacto, ut statim mutuatarius conferat beneficium, non est usura. Idem observavit Maldenus in 2. 2. tract. 5. cap. 3. dub. 6. ubi ait, quod si mutuum daret, non ut pretium beneficii Ecclesiastici, sed ut hæc ratione provocet amicitiam collatoris, aut ut gratiam præstet, quam non vult præstare, nisi alter statim gratificetur conferendo beneficium, probabile est, nec usuram, nec simoniam fore. Et tandem Less. lib. 2. c. 20. dub. 9. n. 64. asserit: Si mutuas alteri cum pacto, ut conferat beneficium Ecclesiasticum; partim est usura, partim simonia: modò illud pactum sit iustitiz, secus si amicitiz. Ex his possunt Confessarii in foro conscientiz animadvertere, quando mutans cum pacto, ut recipiat beneficium, committat usuram necne.

3. Dices, quid sit dicendum, quando aliquis, v. g. confert statim, quantum in se est, beneficium, de quo interpellavit mutuator; sed solemnitate aliqua hoc ipsum postea debet perficere? Respondeo cum Maldeno ubi supra, quod si post inchoatam collationem beneficii à mutuatario, ejus, quod superest, obligatio non habeatur pro civili, sed antidotali, & ex gratitudine; probabilissimum est non esse usuram. Vide Navar. lib. 3. c. 2. n. 272.

RESOL. XX.

An sit simonia, si Titius promittat Caio se datum elemosynam pauperi, vel loco pio, si Caius impetret Titio beneficium Ecclesiasticum, vel habitum Religiosis Militaris? Ex part. 5. tract. 14. & Milc. 2. Resol. 75.

§. 1. **N**egativè respondet Turrianus in selectis disp. 16. part. 2. disp. 16. dub. 3. quia qui offert impetratorem beneficii, nihil accipit temporale pro beneficio, aut intercessione; sed Titius movet illum ad bene operandum per obligationem pecunie ad actum honestum; sicut quando pater, v. g. offert pecuniam, vel

vel quid simile filio, vel filie, ut moveat illos ad bene operandum, v.g. ad audiendam Missam, vel confitendam peccata, & ideo potest fieri sine simonia promissio de dando aliquid infideli, ut convertatur ad fidem, vel fidelis ingrediatur Religionem semper enim dicendum est fieri sine simonia, si non detur per modum pretij rei spiritualis, sed solum ad movendum hominem ad bene operandum. In presenti dubio non offert Titius pecuniam Caio, sed promittit se facturum actum honestum, & gratum Caio, ut moveat illum ad impetrandum beneficium, sicut si filius promitteret patri se facturum aliqua opera virtutum gratia patri, ut pater illa filio conferret, non ut pretium rei spiritualis, sed motus ex gratitudine, in quo non esset simonia, sicut neque e contrario est simonia, quando pater offert filio aliquid pretio æstimabile, ut moveat illum ad opera virtutum faciendam; & eodem modo collator beneficij possit illud beneficium promittere alicui, ut moveret illum ad faciendam elemosynam, non ut pretium beneficij, sed ut actum honestum, & Deo gratum. Et idem iudicium est si offerretur elemosina alicui loco pio, ut aliquis moveretur ad impetrandum, vel conferendum habitum Religionis militaris, & tandem advertendum est, quod licet pro Curia Romana sit bulla in qua prohibetur dari aliquid pretio æstimabile pro impetratione beneficij Ecclesiastici, tamen per illam Bullam non prohibetur casus presentis dubij, quia hic revera non datur aliquid pro intercessione, sed, ut diximus, offertur pecunia ad actum honestum, ut alius moveatur ad impetrandum, vel offerendum beneficium, & hæc omnia ad verbum asserit Turtianus *oco citato*.

RESOL. XXI.

Plura dubia in materia simonia observantur; & multi, & diversi casus in corpore hujus Resolutionis proponuntur pro praxi. Ex p. 1. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 31.

QUæro primo, an sit simonia si aliquis promittat alicui magnam pecuniarum summam, quam erogat pro elemosina alicujus monasterij, si ei impetret beneficium. Negative respondet Ioannes de Soria in *Epitome summarum par. 2. tit. 1. sect. 4. disp. 5.* docet enim non esse simoniam si quis promittat alteri se daturum elemosynam loco pio, si ipsius opere beneficium impetret, & ideo inter alios titulos excusantes à labe simoniæ apponitur elemosina; unde Ioseph Rocafull. agens de modis, quibus pecunia dari potest & accipi in beneficiis absque simonia, ita asserit, in *Praxi Theolog. mor. tom. 2. lib. 3. de septimo præcept. Decalogi. sect. 4. cap. 2. num. 1087.* Primo ratione consuetudinis; quando enim consuetudo recepta est, ut dato, vel accepto spirituali, detur, vel accipiat aliquid temporale, non est simonia illud dare, vel accipere, quia probabiliter censetur huiusmodi usum esse bene introductum. Vide Azorium *lib. 12. c. 12.* Secundò in sustentationem vitæ: Teriò in stipendium laboris extrinseci conjuncti cum re spirituali: Quarta tanquam gratis oblatum: Quintò, ut elemosina: Sextò in penam; sic imponi solet multa pecuniaria, cum quis absolvitur à censura: Septimo tanquam id, in quo aliud permittatur, ut cum votum, vel iuramentum pecunia redimitur: Octavo, quando pecunia, vel paciscimur, vel largimur non directè ad rem spirituale obtinendam, sed quasi per accidens ad removendam impedimentum, quæ per vexationem, & litem occurrere solent. Ita Rocafull. Sed circa titulum gratitudinis.

2. Quæro secundo, an si quis gratis promittat ali-

quid pro beneficio obtinendo possit de hoc pacisci? & si placet Suppono quod latè probat ex commun. DD. sententia heu quondam noster doctus, & amissimus Quintana *ducia tract. 6. singul. 15. num. 7.* titulum gratitudinis à simonia exculare, ideo qui tradit aliquid temporale, intendens ut sibi aliquid spirituale conferatur titulo gratitudinis, simoniam non committit, cum liceat ab alio petere quod ex naturali obligatione præstare tenetur. Et ideo Sanctiorius de *panis part. 2. cap. 15.* sic ait. Non est simonia dare aliquid temporale, vel ante vel post, ei, qui exhibet aliquid spirituale etiam cum intentione, quod donatarius moveatur ad dandum spirituale ex gratitudine, & e contra, dare spirituale cum intentione, quod recipiens ex virtute gratitudinis donet postea temporale. Et ratio est, quia donum opponitur pretio, & elicitur ex *cap. si aut Episcopum 1. quasi. 2. cap. Et si quæstiones cap. Dilectus 2. sine cap. Tuas de simonia docet Sotus lib. 9. de just. 97. art. 3. Suarez tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 85. num. 4.* contra Innocentium in *cap. Tuam, de arat. & qualis.* Duo tamen hic adnotaverim, alterum qui hoc faceret in foro exteriori, præsumereur simoniacus, alterum quod difficile esset in his formalitatibus sub præcisa doni ratione consistere; impossibile tamen non est. Ita Sanctiorius. Vnde ex his asserit Pasqualigus in *99. Canon. Centur. 4. quasi. 378. num. 6.* esse verè eandem rationem de simonia, ac usura: unde sicut usura excluditur reducendo contractum ad aliquem justum titulum percipiendi lucrum, ita etiam excludatur simonia reducendo exhibitionem pecuniæ ad aliquem honestum titulum, pro quo exhiberi possit, & qui sit sufficiens, ut intentio dantis removeatur à spirituali, ita ut faciat, quod pecunia non exhibetur pro spirituali, aut ipsi amexo. Quando enim intentio dantis non respicit ad spirituale, non venit in contractum spirituale, atque adeò non committitur simonia. Et ex his poterunt in facti contingentia resolui plures casus. Et *9379. n. 5.* subdit Pasqualigus, quod si quis dedisset pecuniam in ordine ad obtinendum aliquid spirituale absque eo tamen, quod habuisset effectum, & intentionem illam tradendi pro spirituali, non esset in foro conscientie damnatus de simonia, si posset considerari aliquid quod fuerit compensatum per illam pecuniam. Cum enim desit intentio dandi pro spirituali, cessat radix unde provenit simonia, nempe stitiosa voluntas emendi pretio rem spirituale quæ est essentialis simoniæ; proinde deficit etiam ipsa simonia, aut saltem redditur incerta: præsertim, quia actus non operatur ultra intentionem agentis: *leg. non omnis ff. Si cert. per. & leg. In agris ff. de acquir. domin.* Vnde cum defuerit intentio respiciens ad dandum pretium pro spirituali, non debet censeri datum pro ipso; & proinde est excludenda simonia. Itaque in hoc simoniæ formalitas consistit, ut temporale detur tanquam pretium, & accipiat tanquam pretium, secus autem ob liberalitatem, gratitudinem, amicitiam, laboris mercedem, &c.

3. His igitur suppositis, difficultas est, an quibus titulis liceat aliquid dare, vel recipere, liceat pacisci in omni re spirituali? Et affirmativè respondet Ioannes de Soria *ubi supra fol. 457.* ubi sic ait: Non est simonia si quis det Paulo pretium: ut intercedat apud Petrum, ut ipse Petrus intercedat apud Ioannem collatorem beneficij; quod probabile esse docent Valquez, & Sanch. Idem si aliquid detur pro labore suscepto eundo, & redeundo ad beneficij collationem, vel in compensationem alicujus damni, quod inde patitur, aut alicujus luctu, quod amittit. Imò probabile est eo modo quo licet temporale accipere pro spirituali sine simonia licere etiam de hoc ipso pacisci. Ita ille, cui adde Mercam Vidal in *Arca Theol. mor. tit. de simonia, Inquisit. 2. num. 45.*

Sup. hoc in ref. & in aliis ref. ejus no. 1.

Sup. his inf. in ref. 24. § ult. & in aliis ejus annot.

Alibi in Resolutionibus
positis supra
in not. §.
Quæro secundo, huius

* Alibi ibidem.

num. 45. ita asserentem: Colligitur quintò, eo modo quo licet sine labe simonia dare temporale pro spirituali etiam licet de hoc ipso conventionem facere; nempe tanquam dandò, vel ex gratitudine, vel ex benevolentia, vel ex iustitia non quidem pro re spirituali, ut spiritualis est, neque tanquam pretium, sed ob aliquam aliam rationem licitam, & à jure concessam. Hæc Vidæ, & plures alij à me alibi adducti. Et quidem qui potest intendere finem; potest media adhibere, ut sibi conferatur beneficium ob gratitudinem alicujus obsequij temporalis: ergo potest id ipsum in pactum deducere tanquam medium ad suam intentionem obtinendam. Adde quod in tali casu pactum, & conventio non cadit supra spiritualia aut aliquid ipsis annexum, sed super aliquid consequens ad collationem spirituum, quod contingenter se habet, ita ut possit consequi, & non consequi. Sola autem spiritualia; & ipsis annexa prohibentur deduci in pactum, quia sola prohibentur subijci venditioni. Sed his non obstantibus ego * alibi hanc doctrinam pro praxi non approbavi; & novissimè me citato, non approbat Rocafull, ubi supra, num. 1082. & ego iterum idem sentio.

4. Quæro tertio, an sit simonia si quis det pecuniam Titio, ut ipse merita apud collatorem beneficii exponat. Affirmativè respondet Carthagina in disp. an liceat dare munera intercessori pro beneficio, cap. 6. diff. 1. Sed negativam sententiam docet novissimè Pasqualigus ubi supra, §. 380. num. 3. tenet enim quod nulla interveniat simonia, si quis det pecuniam alicui ut propria sua merita notificet collatori, ut inde moveatur ad ipsum ei conferendum, juxta doctrinam quam tradunt Adrianus quodlib. 9. Angelus verb. simonia, num. 25. Sylvest. q. 6. Azorius 3. p. lib. 12. cap. 5. §. 9. 4. Suarez tom. 1. de Relig. lib. 4. de simonia, c. 53. num. 17. Filiucius, tract. 55. cap. 12. questio 7. num. 12. in fine. Bonacina disp. 1. de simonia q. 1. §. 2. n. 16. Ratio autem est, quia ad inducendam simoniam requiritur quod detur temporale pro spirituali, aut e contra; in hoc autem casu non datur temporale pro spirituali, quia datur temporale pro illo munere exponendi merita; & finis proximus est acquisitio bonæ opinionis apud collatorem beneficii, non autem ipsum beneficium. Insuper ut interveniat simonia necesse est, quod quando datur pecunia, finis immediatus sit acquisitio alicujus spiritualis mediante illa pecunia, non autem sufficit, quod sit quid consequens ex alio immediato fine, juxta doctrinam quam tradunt D. Thomas 2. 2. quest. 100. art. 4. ad 3. Navarr. in Manuali, cap. 23. num. 101. Suarez tom. 1. de Relig. cap. 36. num. 7. Garzias de benefic. p. 1. cap. 3. num. 170. Molæsius part. 1. Sum. tract. 6. c. 15. num. 56. ubi alios citat. In præsentem autem casu quod intenditur mediante pecunia, non est beneficium, sed expositio meritorum ad bonam opinionem acquirendam, & acquisitio beneficii solum respicitur ut quid consequens. Dicendum est itaque ex Suarez, & Adriano, mediatorum assumptam curam præcisè informandi Prælatus de meritis talis personæ, posse pro hoc munere pretium recipere; quia in hac parte solum gerit officium Advocati representando merita personæ; pro quo officio dicemus posse pretium recipi: est tamen hoc periculosum, quia sæpè mediator excedit officium informantis, & assumit officium exhortantis, & inducentis plus quam merita personæ simpliciter representata possent inclinare. Et ita docet Castrus Palaus 10. 2. tr. 13. diff. 3. punct. 11. num. 5.

5. Quæro quartò, an justa vexatio possit redimi pecunia ab eo, qui non habet obligationem opponendi? & affirmativè respondet Pasqualigus decis. 237. qui conatur aliquibus argumentis hanc suam sententiam stabilire: Sed ego adhæreo sententiæ negativæ,

quam nominatim contra Pasqualigum firmant novissimè doctus, & amicissimus Pater Tancredi de Religione, tr. 2. lib. 4. disp. 34. §. 4. n. 33. cum iusta est vexatio, & communis sententia indistinctè loquatur, non potest pecunia redimi iustam vexationem teste ipsomet Pasqualigo decis. 236. quod debet dici factum fuisse ex inconsideratione Doctorum, ut innuit Pasqualigus n. 2. d. 236. sed quia voluerunt dare regulam universalem, ex sacris Canonibus deductam; quia media pecunia pararetur via ad beneficium; nam cum ea detur, non ad tollendam vexationem, cum ea non sit, ut diximus; nec ad tollendum malum animi opponentis & ad faciendum hoc opus bonum, nam supponimus ipsum moveri sancto zelo, & manifestationem esse bonam, & opus virtutis, remanet ut tantum detur ad facilitandam viam ad beneficium media pecunia quod nullo modo licitum est per Sacros Canones. Verum stando in hac sententia, contra Pasqualigum dicam simoniam esse de jure humano videtur docere Tancredi loco citato atque idè non inducere statim ut supra firmatum est, penas contra simoniacos à sacris Canonibus latas, quod est valde notandum.

6. Et tandem notandum est hic obiter, quod Pater Pasqualigus querit an pro cessione juris spiritualis, possit dari pecunia ad redimendam illam vexationem, si nolit cedere? Et affirmativè respondet in decis. 241. Item querit, an si electus vexetur per viam juris circa possessionem jam habitam possit pretio redimere vexationem? Et affirmativè respondet ubi supra, num. 2. Item querit an dare pecuniam alicui, ne mihi in electione exceptionem opponat, quam jure potest opponere, vel concurrenti, ut à concursu desistat, sit simonia? & ad utramque partem negativè respondet in Decis. 245. & 248. Item querit, an sit simonia pacificum aliquo ne concurret in hac electione, & tu non concurret cum illo in subsequente? Et negativè respondet in decis. 249. Item querit, an quando jus ad possessionem est dubium, liceat pretio redimere vexationem contra possessionem illatam? & circa præsentem questionem quandam distinctionem adhibet. Item querit, an si quis det alicui pecuniam ut meum competitori incurrat ad hoc ut desistat à concursu circa electionem ad beneficium, sit simonia? Et negativè respondet in decis. 250. Sed ego supradictis opinionibus P. Pasqualigi non audeo, nec possum adhærere, cum sint opinioniones singulares, & ferè omnes contra communem sententiam Doctorum, ut ipsomet fatetur: Unde merito contra dictas opinioniones insurgit novissimè Pater Tancredi de Religione, tract. 2. lib. 4. disp. 34. §. 38. usque ad n. 60. qui respondet ad argumenta Pasqualigi. Et hæc remissivè dicta sufficiant circa supra dictas ejus opinioniones.

RESOL. XXII.

An sit simonia dare pretium cuidam tertio ut intercedat apud alterum, & ipse intercedat apud collatorem beneficii, ut beneficium illi conferat? Et quid, si daretur aliquid famulo Archiepiscopi Granatensis, ut precibus ab ipso Archiepiscopo obtineret, ut me presenteret Regi ad beneficium illius Regni? Et quamvis in textu hujus Resolutionis advertatur aliquis casus circa simoniam, pro coronide est palciorum dubium in §. Et tandem. Et ultimo queritur, an servare Episcopo intendendo, ut conferret beneficium, non tanquam pretium servitij, sed ex gratia, & benevolentia causata ex servitio, sit simonia? Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Rel. 151.

§. 1. Ad

4. Et idem Sanchez *lib. 28. num. 7. & 8.* docet quòd servire Episcopo intendendo ut conferat beneficium non tanquam pretium servitij, sed ex gratia & benevolentia causata ex servitio, non est simonia,

Pro confecto
in hac Ref.
præterita §,
ult. & lege
sup. doctrin.
ref. 6. & 8.

Sup. hoc le-
ge §. not. præ-
terita, & ex
ref. 2. dictæ
annot. §. pen.
paulo post
init. vers. Se-
cundo. & in
tom 9. tr. 5.
ex ref. 1. 6. §.
Observa-
dum.

RESOL

RESOL. XXIV.

An in obtinendis beneficiis liceat pacisci de aliquo tempore, retribuendo eamquam motivo, seu pro recompensatione gratuita?

Et notatur ejusmodi pacta continere semper labem simoniae.

Et an si simonia, si aliquid detur pro labore suscepto eundo, & redeundo ad beneficij collatorem, &c. Ex part. 2. tr. 16. & Misc. 2. Ref. 37. aliis 39.

Sup. hoc in §. 1. Videretur respondendum negativè ex cap. finali, dualis ref. extra de pacis, ubi hæc verba habentur. In sequ. & sup. in ref. 2. 1. §. 5. Quæro secundo, & seq. & si vacas otio, leg. inf. do. triam ref. 49.

2. Non reticem tamen contrarium docere Valent. tom. 3. disp. 6. quæst. 16. punct. 3. ubi sic asserit: Daobus modis potest fieri tale pactum, de quo loquimur; uno modo ita, ut promissio temporalis petatur aliquo modo in jure prohibito: ut quasi temporale debeatur ratione rei spiritualis tanquam ejus pretium, ut spiritualis est. Et sic certum est, id esse simoniam prohibitam, vel jure naturæ, vel jure positivo. At ejusmodi pacta damnantur in capitulis citatis pro contraria sententia. Altero modo potest pactum fieri ita, ut petatur promissio temporalis eo modo, & eodem prorsus titulo conferendi, quo licitum est, ipsum temporale actu recipere, & dare pro spirituali, videlicet tanquam stipendium, vel remunerationem quandam cujusdam operis, vel officij, quod secundum communem quidem rationem officij consideratur meretur, etiam ex justitia, recompensationem: & consideratur etiam ut officium spirituale, meretur remunerationem gratuitam, & sic de temporali, pro spirituali pacisci, in foro conscientie licitum est. Ita Valentia, qui citat Gabrielem, Cajetanum, Sorum, & alios. Et ita etiam novissimè post Valentiam, docet hanc sententiam ex eadem Societate Iesu, Adamus Tannerus in 2. 2. disp. 5. q. 8. dub. 3. n. 76.

3. Igitur dicendum est probabiliter, quod eo modo, quo sine simonia, licet temporale pro spirituali dare, vel recipere etiam licet de hoc ipso pacisci, nempe tanquam dando, vel ex gratitudine, vel etiam ex justitia, non quidem pro re spirituali, ut spiritualis est, sed spectata secundum communem ratione laboris pro ut ex obligatione onerosa suscipitur.

4. Unde ex hoc capite, nempe pro suscepto labore, Suarez de Relig. tom. 1. lib. 4. disp. 53. n. 17. ex Navario adnotavit, non esse simoniam si aliquid detur pro labore suscepto eundo, & redeundo ad beneficij collatorem, vel in recompensationem alicujus damni, quod ea de causa patitur, aut alterius lucri, quod amittit. Sed cavendum est, ne sub hoc colore aliquid accipiatur, ultra æstimationem talis laboris, vel damni secundum in ref. 2. 1. §. 5. spectari, alias simonia non evitabitur. Ita Suarez, His. ad lin. 8. sed quoad hoc ultimum, impugnat nominatim à Rodriq. in sum. tom. 4. cap. 133. n. 19. quia, [El dicho trabajo (hæc sunt ejus verba) y la compensa del dano, y de la ganancia, que se pierde, son cosas meramente temporales, las cuales con dineros se pueden vender. Empero sera pecado de injusticia, mortal, o venial segun el exceso del dinero, que se da.] Hæc ille. Igitur secundum Rodriguez, si detur aliquid notabile ultra æstimationem laboris, non erit peccatum simoniae, sed injustitiæ, quia emitur ille labor ultra justum premium, quod meretur. Sed hoc peccatum injustitiæ, existimo ego quod evitari etiam potest; si illud plus quod

labor ille non meretur, detur liberaliter, & gratis; ita ut in tali casu addit contractus justæ emptionis, & liberæ donationis. Notetur hæc, quia sedebant multos scrupulos.

RESOL. XXV.

An si quis promittit aliquam summam pecunie pro beneficio obtinendo, protestans se illam daturum gratitudinis causa, & non ex debito justitiæ, incurrit in crimen simoniae?

Et notatur, quod si resignas beneficium ea intentione, & spe, ut alterum tibi à Superiore conferatur, alias non resignaturus, non eris simoniacus.

Et quid, si prædictam spem verbis, aut scripto quis hoc exprimat Superiori? Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Refol. 42.

§. 1. Affirmativam sententiam tenet novissimè Fig. ciscus Sylvius in resolutionibus variis, verb. simonia 2. conclus. 2. ubi sic ait: Talis promissio est pactio quædam, & contractus non gratuitus, faciam si feceris. Et quamvis Titius dixerit, loco gratitudinis, non beneficij causa, illa ejus propositio seipsam destruit: indicabat enim se gratis daturum, & tamen inibat contractum non gratuitum, hoc ipso quo promittebat 100. florenos post obtentum beneficium dandos, si nimirum ejus consilio, seu interveniu obtineret. Nam hæc promissio non erat de re sola gratitudine danda. Si namque illo, qui collatori multum gratus erat, totum id præstante, quod Titius ab eo petebat, Titius non obtinisset illud beneficium, Titius non sensisset se obligatum dare illi 100. florenos: quia solum promiserat dare post obtentum beneficium: & tamen gratitudinem debuisse ipsi mediatori propter operam præstitam. Ita Sylvius, cui adde Bonacinum tom. 1. disp. 1. de simonia, q. 6. punct. 1. n. 7. & Fillucium tom. 3. tract. 45. cap. 10. n. 24. ubi ita asserit. Nec obstat, quod talis promissio illicita sit, quando tanquam ex justitia debita exigatur; at si postuletur solum ex benevolentia, non apparet aliquid mali: ut enim gratis promissio fieri potest, ita etiam postulari tanquam gratis ex benevolentia conferenda. Respondeo enim si postuletur post factum gratis beneficium, non esse illicitum seclusa palliatione iniquæ intentionis, etsi ordinari ad id non obliget gratitudo: at si postuletur ante præstitum obsequium, & ut conditio necessaria, sine qua beneficium non dabitur, etiam si liberaliter postuletur, est aperta simonia, est enim pactio & contractus, faciam si feceris; & licet addatur, nisi facias liberaliter, tamen est falsa propositio, & seipsam destruit: hoc enim pacto aperiretur via simoniis omnibus & ulsibus. Hæc omnia Fillucius. Vide etiam Raphaellem de la Torre in 2. 2. D. Tb. q. 100. n. 6. disp. 3.

2. Sed contrariam sententiam tenet novissimè Cœlestinus in compend. Theol. mor. tract. 7. cap. 4. n. 3. ubi sic ait: Difficultas, utrum id quod est dandum ex gratitudine, in pactum deduci possit absque labe simoniae? Respondeo primò non posse, si pactum fiat de reddenda gratitudine tanquam debita ex justitia, ratione rei spiritualis, & tanquam pretium illius, ut spiritualis est. Respondeo secundo, posse gratitudinem deduci in pactum, si solum petatur, ut debita jure naturæ ratione beneficij collati: quia si finis est licitus, etiam media ad finem sunt licita; sed intendi potest spe gratitudinis aliquid beneficium pro obsequio temporali, vel è contrario: ergo pactum, quo mediante impetratur finis, non potest esse illicitum, nec simoniacum. Ita Cœlestinus. Cui adde Ghilinum in pract. resolut. cap. conscient. verb. beneficium, n. 7. ita asserentem. In obtinendis beneficiis licet pacisci de aliquo temporali re-

tribuendo, tanquam motivo, seu pro recompensatione gratuita; & in hoc non committitur simonia: quia in hoc casu datur vel ex gratitudine, vel etiam ex iustitia, non quidem pro re spirituali, ut spiritualis est; sed spectato secundum onerosa suscipitur: & etiam si de prout ex obligatione onerosa suscipitur, non tamen aliquid notabile ultra estimationem laboris, non erit peccatum simoniae, nec iniustitia dando illud plus, quod labor ille non meretur, liberaliter & gratis. Hæc Ghilinus, qui citat Valentiam, & Tannerum, quos ante citavi in par. 2. tract. 2. miscell. resol. 39. ubi licet hanc sententiam speculative probabilem existimavi, tamen in praxi puto non esse amplectendam. Notant etiam aliqui quod si resignes beneficium ea intentione & spe, ut alterum tibi à Superiore conferatur alias non resignaturus, non erit simoniacus, si non intendas obligare Superiorem obligatione alia præter antidotalementem: ita exprèsse Valentia tom. 2. disp. 6. quæst. 16. par. 3. vers. sunt tamen, cum Soto 9.7. art. 2. & colligit ex cap. unico, de rerum permutatione, in 6. & consensit Man. Rodrig. tom. 2. sum. cap. 56. n. 8. in fine. Farinacius aliis relatis lib. 1. consil. 75. n. 3. 44. & 48. & 53. post medium, & 62. & n. 82. in fine. Et addit Valentia hoc etiam esse verum, etsi prædictam spem verbis, aut scripto exprimat Superiorem: quia quod licet optare, licet etiam verbis exprimere: & in iure nullibi reperitur prohibitum, ne talis spes exprimat. Quod etiam docet Castus Palaus tom. 3. tract. ult. punct. 4. num. 2. Sed hæc opinio aliquibus non placet, quia in illa videtur adesse pactum implicitum.

RESOL. XXVI.

An si quis pro beneficio obtinendo iniret pactum non rigorosum, sed ex gratitudine, committeret simoniam?

Et alij diversi casus circa simoniam eiusdem adducuntur in textu hujus Resolutionis, sed jam omnes magis latè in suis specialibus Resolutionibus pertractati & appositum sunt in hoc ipsemet tractatu.

Et docetur, quod si pro intercessione detur plus, quam valet labor; aut pro beneficio collato, aut presentato plus detur patrono, quam ratio gratitudinis patitur, neque committi peccatum simoniae, ut est, neque iniustitia, modo illud plus detur liberaliter, & gratis. Ex p. 10. tr. 15. & Misc. 5. Ref. 5.

Hanc questionem ego pluries alibi pertractavi, & quia est difficilis, & quotidiana, iterum nunc de illa erit sermo. Itaque ad quæsitum negativè respondet Rocaful. in Praxi Theol. mor. to. 2. l. 3. de 7. præcept. Decal. cap. 6. n. 980. ubi sic ait: Sed quæres, an liceat volenti obtinere beneficium dicere vel patrono, vel collatori se futurum gratum, vel habiturum gratiam? Respondeo si per hæc verba non inducatur obligatio, sed solum sint verba urbanitatis, quæ ut vulgo dicuntur, non obligant, licet dici. Ita cum Navarr. tenet Villalobos, tract. cum detur 37. distinct. 17. Cui addo si solum iis verbis declaratur quod licet sperare potest collator, vel patronus nullum apparere inconveniens, cur non possit declarari, & per ea verba spem ingenerari, quod enim sperari potest licet, verbis declarari etiam licet potest, imò possit alicui videri, neque iis verbis ullam incurri simoniae labem, quamvis quis intendat per ea se obligare non obligatione civili, neque pacto rigoroso, sed tantum ex pacto latè sumpto, seu ex gratitudine, vel ex pura fidelitate, seu ex decentia, quæ resultat ex eo, quod dixerit se gratum futurum. Ita tenet exprèsse Gaspar Hurtadus de iustitia, & iure dispensat. 3. de usura, difficult. 7. & certe grati animi significatio, & exhibitio ju-

Tom. V.

re naturæ debetur benefactoribus, non est autem credibile voluisse Papam prohibere hæc, quæ sic debentur, sed solum, ut his ulterius ex vi pacti rigorosi non addatur obligatio, sed & illud non parum juvat. Quid quod expressio ejus quod tacite inest, & tantum modo quo inest non facit rem illicitam rem alioquin, licitam, cap. Significasti de elect. & leg. 3. ff. de lege, at hoc hic contingit, ergo, &c. Neque obstat quod in collatore non sit materia gratitudinis, quia ex officio tenetur id facere, quia sæpè multi concurrunt, & potest vel isti, vel illi confectæ, & quod huic potius conferat quam illi beneficium est respectu ejus, cui confert, unde debet iste in hoc casu gratias agere, sed si libenter, & celeriter facit quis quod debet, non tamen occasionem præbet, ut quis ei gratificetur, certè perfectè gratus hoc non omittit sicut perfectè obediens non solum præceptis, sed & signis, & nutibus voluntati domini parer. Ita Rocaful.

2. Hinc Machadus de perfectio Confessario, tom. 1. l. 3. par. 3. tract. 5. docum. 2. num. 4. sic asserit. [Queda pues dudoso, y controverso si caso que se deduxesse à pacto, y promessa obligacion antidotal de averse da remunerar el agradecimiento, seria simonia: Santo Thomas, y los Autores sienten, que si, y principalmente en los beneficios Ecclesiasticos, en los quales (como hemos dicho) tan rigurosamente prohibe el Derecho qualquiera pacto, y convencion. Si bien algunos sienten lo contrario, fundados, en que conforme al mismo Derecho ne se comete simonia quando en el pacto, que en ella se pone no se contiene, ni declara mas de aquello, que de jure inest. Y en el pacto de que el que recibe el beneficio, sea agradecido, no parece que se pone cosa alguna mas, que lo que en si naturalmente contiene, que es la obligacion de agradecimiento.] Et hanc sententiam docet ex Societate Iesu Pater Escobar, & Mendoza in Theolog. Moral. tract. 5. de exam. 2. capite 6. num. 25. ita asserentes. Est ne simonia. Elige me in Provinciale, & eligam te in Priorem? Non esse affirmant Sanchez quia est permutatio rerum spiritualium inter se. Dare Petro pretium, ut intercedat apud Joannem ut ipse Joannes apud Antonium intercedat beneficij collatorem ut illud conferat: est ne simonia? Vasquez existimat ejus not.

probabile simoniam non esse. Est ne simonia aliquid dare pro labore suscepto eundo, & redeundo ad beneficij collationem, vel in compensationem alicujus damni, quod inde patitur, aut alicujus lucri, quod amittit? Non esse, Suarez asserit. Num liceat de hujusmodi pretio pacisci? Existimo cum Valentia eodem modo, quo licet temporale accipere pro spirituali sine simonia, licere etiam, de hoc ipso pacisci. Hæc Pater Escobar, & nota quod ad secundum dubium ab ipso appositum cum Vasquez idem docet Rocaful. ubi supra numero 983. Quæres ait: An si pecuniam det quis non patrono, sed intercessori apud patronum pro labore intercessionis committat simoniam? Respondeo, & dico Primum, si daret pro labore in eundo, & redeundo ad patronum, aut pro damno emergente, aut lucro cessante, non committit simoniam. Ita Villalobos citatus tractatu 17. Dico secundò, si daret pro intercessione immediata, committere simoniam; si pro intercessione mediata, nempe pro intercessione apud intercessorem immediatum, non committere quia hæc intercessio mediata, & remota est merè temporalis, neque ullo jure humano prohibitum est pro illa dare aliquid, sicut assentior probabile dare pro immediata. Nota verò, quòd si pro intercessione detur plus quam valet labor, aut pro beneficio collato aut presentato plus detur patrono, quam ratio gratitudinis

E e

patia ejus annc.

patitur, neque committi peccatum simoniæ ut est, neque iniustitiæ, ut volebat Rodriguez, modo illud plus detur liberaliter, & gratis. Ita Bocaful. Et tandem non deferam hæc apponere verba Fragosi in *Republica*, tom. 2. lib. 5. disp. 13. §. 11. num. 5. sic asserentis: Non est intrinsecè malum per se loquendo petere animum gratum in recipiente donum, vel obsequium, quando aliquid gratis donatur ante receptum donum spirituale, probatur ex D. Thom. 2. 2. *quest. 78. art. 2. ad 3. ibi*, & munus, inquit, ab obsequio, vel à lingua non quâsi ex obligatione rei exhibetur, sed ex benevolentia, quæ sub æstimatione pecuniæ non cadit, licet hoc accipere, & exigere, & expetere, quo in loco agit de usura. Sicut ergo licet hoc debitum exigere quod persolvitur ex gratitudine, & ex benevolentia, ita in materia simoniæ hoc licebit peti sine aliquo vitio, cum teneatur ex naturali obligatione facere quod petitur, hoc est recognoscere naturalem obligationem gratitudinis. Non licebit tamen deducere in pactum antidoralem obligationem, novamque addere promissionem ad illam implendam. Felinus in *cap. ad audientiam. 2. de rescriptis*, num. 10. his verbis: Deducere in pactum obligatorium obligationem antidoralem est simonia, secus ubi sola obligatio naturalis deducitur in pactum eo modo quo debitor est obligatus, quia non videtur illicitum. Ita Felinus quia hoc secundum pactum non est aliud quam pactum ostendendi se gratum, quod licet, neque est pactum novum, sed memoria, seu recordatio beneficii accepti, quæ inest accipienti beneficium. Primum autem pactum cum speciali promissione adimplendi antidoralem obligationem idem reprobatur, quod novam obligationem inducat præter naturalem, & hæc pactio in spiritualibus non est licita, & cum sit pretio æstimabilis, & non inest antidorali obligationi, est illicita, & simoniaca. Ita ille. At aliqua ex supradictis mihi non placent per ea, quæ alibi diximus, & per ea, quæ novissime docet Petrus Marchant. in *Tribun. Sacrament. tom. 3. part. 1. tract. 10. tit. 6. quest. 9. concl. 1. omnino videndus cum Patre Vidali in Arca Theolog. Moral. tit. de simonia, inquisit. 1. num. 34. cum seqq. & circa superius vide alios Doctores penes me ipsum part. 2. tract. 16. resolut. 37. part. 4. tract. 4. resolut. 155. part. 6. tract. 7. resolut. 41. part. 7. tract. 4. resolut. 2. & part. 9. tract. 9. resolut. 35.*

Resolutiones istæ citantur in hoc tract. sunt Ref. 24. 8. 25. 49. & 35.

RESOL. XXVII.

Quis obtinuit beneficium cum promissione dandi magnam pecuniarum quantitatem, quæ sibi a me, an incurreret pœnas latas à jure contra simoniacos, cum postea pretium non fuerit solutum?

Et quid est dicendum in prædicto casu, si postea post multum temporis, solvat illam summam pecuniarum, quæ vocatur retroractio, an talis incidat in pœnas simoniacorum? Ex p. 10. tit. 16. & Misc. 6. Ref. 15.

Sup hoc sup. §. 1. Prima sententia affirmat docens, collationem, ex Ref. 5. lege doct. 5. provisionem, seu aliam dispositionem beneficii per simoniam conventionalem factam, esse nullam, ro. & seq. & etiam si promissio temporalis, seu conventio, & pacta non sint executæ. Itaque ad effectum nullitatis tituli, seu provisionis non est necessarium implementum ex parte promittentis temporale. Quæ sententia expressè probatur per text. in d. cap. ea que, 1. q. 3. ubi Viban. II. in Concil. Placen. sic ait: Ea quæ à sanctis patribus de simoniaco statuta sunt, nos quoque, & iudicio S. Spiritus, & Apostolica autoritate firmamus. Quidquid ergo vel in Sacris Ordinibus, vel in

Ecclesiasticis rebus, vel data, vel promissa pecunia, acquisitum est, nos irritum esse, & nullas unquam vires habere censemus. Vide etiam cap. cum Clerici de pactis & cap. nobis. De simonia, & constitutionem Pij V. incipientem. Cum primum. Ex quibus omnibus apparet ad effectum privationis ipso jure beneficii, & nullitatem provisionis beneficium simoniaco fuisse acquisitum, quod satis verificatur, etiam si promissio rei temporalis, seu conventio, non sit exequuta, & completa, ut patet, quia non datur gratis, & liberè. Et simonia inducitur, & causatur ex sola promissione, Abbas in d. cap. nobis, num. 3. & ibi Felinus num. 2. Lambertus, de jure patronatus 1. parte 2. lib. quest. 9. artic. 11. & 2. part. 2. lib. quest. 9. artic. 3. num. 8. & Flamin. Paris. d. lib. 14. quest. 7. a numero 31. Adde quia emptio & venditio videtur perfecta, si res tradatur etiam si pretium nondum sit solutum. Et ita hanc sententiam tenent plures Auctores, quos citat, & sequitur Gazias ibidem numero 19. cap. 26. num. 28. Sed idem Gazias ibidem numero 19. pro negativa sententia adducit 28. Doctores magni nominis, inter quos adfuit Navarrus, Covarruvias, Gutierrez, Lessius, Avila, Bovius, Suar, Ledesma, & alij, asserentes, quod nulla simonia conventionalis, excepta ea, quæ confidentialis dicitur, inducat ipso facto ullas pœnas juris positivi. Probat hæc opinio, quia etsi forte ex rigore juris videantur hæc pœnæ contrahi per simoniam conventionalem, etiam neutra ex parte completam; (eo quod ad substantiam contractus emptionis, & venditionis, sufficit conventio, seu pactum; quia consensio perficitur tamen juxta stylum Curie Romanæ non censetur incurse, nisi per simoniam realem utrimque completam. ut testatur Navarrus, non obstante Bulla Pij V. hac de re edita, quæ non videtur fuisse recepta. Cujus ratio esse videtur, quod pœnæ (præsertim graves, & quæ ipso facto incurruntur) quantum fieri possent, sunt restringendæ, ac proinde pœnæ constitutæ iis, qui spiritualia emunt, aut vendunt, restringendæ sunt ad emptionem, & venditionem completam, nisi expressè contrarium significetur, lex enim puniens aliquem actum, censenda est punire actum completum. Confirmatur Extravag. cum detestabile, de simonia, ubi hæc pœnæ non statuuntur, nisi in eos, qui conventionem facta quomodolibet dando, vel accipiendo, simoniam commiserunt.

2. Quod ego sentiam dicam breviter. Opinio affirmativa videtur mihi probabilior, & illi ego adhæreo; negativam tamen existimo probabilem, & tutam in praxi, ut illam æstimat Castrus Palans tom. 3. tract. 17. disp. 3. punct. 22. num. 6. & illam præter Doctores citatos tenet etiam Villalobos, in Summa tom. 1. tract. 57. diff. 37. num. 3. vide etiam Machad. tom. 1. lib. 3. part. 3. tract. 3. diff. 5. num. 8. Petrum Navarra, de Ref. lib. 2. cap. 2. num. 428. Sed his positis, difficultas est an consequens beneficium, sub promissione pecuniæ, & illam post multum temporis solvens incidat taliter in pœnas simoniacorum, ut ipsæ pœnæ censentur incurse quoad omnes suos effectus, quæ vocatur retroractio? Affirmat Lessius cap. 35. d. 27. num. 151. ubi sic ait: Si simoniaca pactio utrimque in totum, vel in partem completa fuerit, incurruntur pœnæ, & retroractio hincur ad tempus pactiois, v. g. collator convenit cum Petro 100. aureis de dando illi beneficio, & statim illud contulit; sed Petrus nondum solvit pecuniam promissam: nondum incurrunt pœnas juris, nec collatio est irrita. Si tamen postea, etiam post menses, vel annos Petrus solverit, jam incurrit censuræ excommunicatio ab utroque, & inhabilitas à Petro ab initio contractus, & contractus censetur ab initio

initio nullus, & collatio invalida. Ita ille, qui & Navar. testante de stylo Curia. Sed hoc non obstante in foro conscientia hanc sententiam non habere locum putat idem Lessius numero 155. sic asserens: Adverte, videri quibusdam hanc retrotractionem non habere locum in foro conscientia, quia Canones id non statuerunt, sed solum in foro externo: nemo enim verè, & coram Deo est excommunicatus ante contumaciam; verè autè non est contumax, nisi cum fecerit illud, quod sub pena excommunicationis ei erat prohibitum. Deinde contumacia non retrotrahitur, ergo nec excommunicatio, nec pena illam sequentes. D. nique hæc retrotractio solum fit per quamdam fictionem juris, ut sic magis puniatur is, qui deliquit, & solum per styllum Curia Romanæ in quibusdam causis est introducta, quod est signum pertinere dumtaxat ad forum externum. Vnde in foro conscientia pena simonia non censentur incurse nisi à tempore completæ simoniae, nec retrosum trahuntur; quare non tenebitur talis beneficiarius ad restitutionem fructuum interim perceptorum, nec censentur fuisse inhabiles ad alia beneficia. Hæc Lessius, & post illum Caltrus Palaut, ubi supra, numero 7. Dicendum est igitur in foro conscientia nullam penam, neque censuram contrahi, quæ retrotrahitur ad tempus pactionis. Et primò de excommunicatione est evidens, cum excommunicatio non incuratur, nisi ob contumaciam, quæ (hac opinione supposita) non committitur quousque soluas pretium, illo verò soluto retrotrahi non potest, sicut irregularitas ex homicidio tunc consummatur, quando mors consummatur, neque potest retrotrahi ad tempus inflicti vulneris, quia pro toto illo tempore neque fuit excommunicatus, neque irregularis. Ergo per nullam potentiam fieri potest, ut fuit excommunicatus, aut irregularis, ut bene probat Suarez lib. 4. de simonia capite 56. numero 37. & 38. Idem probat de suspensione in ordine, & in capite 57. numero 53. probat, collationem beneficii recepti validam esse, & non teneri dimittere beneficium, nisi pretium solveris, & in num. 56. inclinatur in foro conscientia, te non teneri fructus perceptos illo medio tempore restituere, neque obligatum te esse dimittere beneficia acquisita illo intermedio tempore, quo non solvisti pretium, quia hæc omnia jam suum effectum sortita sunt. Quocirca solum in foro exteriori & post condemnationem sentit fructus illo intermedio tempore perceptos debere restitui. Et idè hanc sententiam puto satis probabilem esse.

RESOL. XXVIII.

An liceat vendere, & redimere pensiones?
Et an hoc sit simonia? Ex part. 4. tract. 4. & Miscell. Ref. 15.

Negat Aragon in 2. 2. quæst. 100. art. 4. Henriquez libro 13. capite 15. num. 2. Navar. rus, Beia, Rebuffus, Salzedo, Lopez, Rodriquez, Corduba, & alij, quos citat Sanchez ubi infra, pro hac sententia plures adducens rationes: hæc sententia est probabilis.

2. Sed non minus probabilem contrariam esse puto. Dico igitur quòd omnes pensiones possunt pecunia redimi, dempta ea, quæ datur in titulum beneficii ob aliquod ministerium spirituale futurum, coadjutori Episcopi, vel Parochi senis. Ita Sanchez in opuscul. tom. 2. lib. 2. cap. 3. dub. 46. n. 19. Ex his,

3. Inferitur primò pensionem, quæ solet assignari seni renuncianti beneficium ob labores præteritos exhibitos posse redimi, quia non datur ad exercendum

Tom. V.

aliquod ministerium spirituale, sed tanquam amentum illius Clerici, & sic temporalis.

4. Inferitur secundo pensionem quæ datur Clerico pauperi etiam posse redimi, quia est merè temporalis, non enim datur pro ministerio spirituali, sed tantum in alimèntum, unde Clericatus & Ordo facer tantum se habent concomitanter.

5. Inferitur tertio pensionem quæ conceditur in renunciatione & commutatione beneficiorum, cum scilicet quis commutat beneficium pinguius, reservata pensione, aliqui tenent esse simoniam, eam redimere? sed satis est probabile posse redimi, quia hæc pensiones sunt merè temporales, nam jam sunt extractæ à titulo & officio spirituali. Idem dicendum est de pensionibus quæ conceduntur ad componendam litem dubiam super beneficio de illis quæ dantur personis omnino secularibus, ut Principibus, militibus, &c. vel filio Comitum, etiam Clerico, ob obsequia quæ pater Ecclesiæ præstitit, nam possunt omnes absque simonia redimi: & hæc omnia docet Sanchez ubi supra, quæ breviter notare volui, cum in dies occurrant.

RESOL. XXIX.

An possit resignari beneficium cum pacto de pensione redimenda?

Et an dicendum sit esse simoniacum tale pactum, & contractum?

Et an pensio sic constituta possit non solui, & beneficium tanquam vacans propter simoniam impetrari?

Et notatur simoniam committere, resignantem beneficium, & petentem à resignatario solutionem expensarum, quas in ejus acquisitione fecit. Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 1.

Respondeo negativè. Et ita docet Tole-
tus libro 5. capite 92. Lessius libro 2. capite 35. dub. 22. numero 124. Garcias de beneficiis, tomo 2. part. 11. capite 3. numero 172. Giggæ de Pensione, quæstione 87. ad finem. Ioannes Vvigers de jur. & justit. tractatu 7. capite 4. dub. 15. numero 92. ubi testatur de communi. Et idè non deferam hic apponere verba Castri Palai tom. 3. disputatione 3. de simonia, punct. 17. numero 14. ubi sic asserit: Infero, reservationem illius quæstionis, an sine manifestatione Superioris (qualis est solus Pontifex) possit resignans cum reservatione pensionis obligare resignatarium ad aliqua onera admittenda verbi gratia, ut fidei iussorem secularem, vel aliquam hypothecam assignet, vel illi anticipare soluat, timet enim Resignatarium futurum tardum in solvendo? Et dicendum est esse simoniacum contractum; quia obligat Resignatarium ad id quod de jure non inest, eique ex vi resignationis onus pretio æstimabile imponit; ita Lessius, lib. 2. cap. 35. dub. 15. numero 93. Suarez, lib. 4. cap. 35. numero 23. in fine. Quæ resolutio ita vera est, ut etiam si ordinarius commissionem haberet imponendi pensionem adhuc hujusmodi contractum approbare non posset: ita Suarez supra. Vnde pensio sic constituta posset non solui, & beneficium tanquam vacans propter simoniam impetrari, ut bene dicit Lessius illo numero 93. Verum si post constitutam pensionem obligaretur Resignatarius ad hæc onera, dicendum est simoniam non committi, neque in foro exteriori debere præsumi, sed potius præsumi debet liberè se obligasse. Ita tradit Flaminus cum omni sententia, lib. 14. quæst. 7. à num. 53. Hæc Palaut;

Et 2

quæ

quæ omnia menti tenenda sunt, cum circa illa video hic Romæ multos naufragare, & idem Castrus Palaus ubi supra, punct. 3. numero 11. signat, resignantem beneficium cum onere pensionis non posse facere pactum; ut constituta pensio redimatur, est enim illud onus pretio æstimabile.

Sup. hoc inf.
le. & doct.
S. ult. Ref. 38.

2. Nota etiam, Simoniam committere resignantem beneficium, & petentem à resignatario solutionem expensarum, quas in ejus acquisitione fecit: Colligitur ex cap. Super hoc de Renunciat. & cap. Cum pridem, de Pactis, & tenet Lessius supra, num. 94. & Suarez, n. 26. & Flaminius, lib. 14. de resignat. quest. 7. num. 1. cum aliis. Ratio est, quia petit aliquod onus, quod de jure non inest resignationi; non enim resignatio secum affert illas expensas, sed expensæ factæ sunt ante resignationem in acquisitione beneficii. Ergo beneficium nequit dari cum aliquo speciali onere, quod non daretur, si beneficium illis expensis acquisitum non esset; non enim ob hanc rationem plures debet æstimari, sicut si possessionem domus multis expensis obtineres, non ob id carius vendere posses, quam si nullis tibi expensis stetit.

RÉSOL. XXX.

An si quis resignet beneficium cum conditione ut sibi pensio solvatur, sit simonia confidentialis?

Et an si quis resignaret beneficium reservans sibi pensionem sine licentia Papæ, subiaceret restitutioni, & penis simoniae?

Et notatur, quod in Constitutionibus Pij IV. & Pij V. pensio, & quodlibet aliud sub nomine beneficii propriè non comprehensum, etiam si resignetur cum accessu, vel regressu, vel alio quovis modo simoniaco non prohibetur, nec puniuntur in his Constitutionibus. Ex p. 9. tract. 9. & Mis. 4. Ref. 17.

Sup. hoc in §. 1.
Ref. 1. not.
seq. eundem §.
in eodem §.
& vers. Ceteras.
& sup. ex ref. 5. le.
ge doct. §.
Dico quarto
& seq. &
Ref. & §.
ejus annot.

Non solum in tali casu adesse simoniam, sed simoniam confidentialem docet Suarez, & Garcias, quos citat, & sequitur Castrus Palaus tom. 3. diff. 3. punct. 18. n. 6. quibus ego addo Joannem Vvigers de just. tr. 9. cap. 4. dub. 17. n. 96. Quia confidentia simoniaca est resignatio beneficii sub conditione, ut provigetur fructus illius, vel partem ad utilitatem, vel libitum conferentis, aut cedentis, aut alterius relinquat, & remittat. Ergo idem dicendum est de resignatione sub reservatione pensionis, quia pensio pro parte fructuum debet computari. Secundo, quia una ex conjecturis, quæ ibi adducitur ad probandum crimen confidentia, est si resignans post resignationem fructus percipiat: quæ præsumptio cessaret, si non esset confidentia resignare cum pacto, ut denuit aliqui fructus resignanti. Tertiò, quia in Bulla Pij IV. ad cujus confirmationem Pius V. suam expedit, ut constat ex proemio, damnatur ut simonia confidentialis ea resignatio, quæ fit cum onere solvendi pensionem, vel fructus beneficii eidem resignanti, ut omnes fatentur; ob cujus causam dicit Lessius cap. 35. n. 97. se credere hac in parte illam ballam non esse receptam.

2. Sed probabilem etiam negativam existimo, quam præter Vgodinum, Navarum, Menochium, & Lessium docet etiam Pater Sanchez in opus. tom. 1. lib. 2. cap. 3. dub. 34. n. 12. Probatur, quia motus proprius Pij V. explicans, quando censetur simonia confidentialis, dicit hæc. Si quis ex resignatione, vel cessione beneficii simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis receperit beneficium, ut eidem dimittenti, vel alteri conferatur postea: aut ejus fructus, vel eorum pars alij, vel aliis concedantur, vel pensiones solvantur ex eisdem simonia confidentialis censetur. Ecce quomodo

quando resignatur beneficium cum pacto, ut postea restituatur, dicit motus proprius, eidem dimittenti, vel alij; at quando loquitur de pacto restituendi fructus, non dicit, eidem, vel alij, sed alij, vel aliis. Item quia statim immediate tractans motus proprius, quando habens potestatem conferendi, vel præsentandi, confert, vel præsentat cum pacto restituendi fructus; dicit: Ad utilitatem conferentis, vel cedentis, vel alterius, vel pensionem illi, vel illis, vel alij, quem patronus, collator, vel cedens signaverit, perceptor. Ecce quomodo dicit esse simoniam confidentialem, quando collator, vel patronus paciscitur, ut sibi, vel resignanti, vel alij detur aliquid ex fructibus; at quando resignans apponit pactum, tantum dicitur, ut restituantur fructus alij, vel aliis. Ergo, si resignans apponit pactum, ut sibi restituatur fructus, non erit simonia confidentialis ibi damnata. Nec obstat, quod si dare fructum beneficii alij, vel aliis arguit confidentiam, à fortiori arguit confidentiam dare fructum eidem. Tum quia satis est, quod ille motus proprius non judicat hoc esse confidentiam; & non est ampliandus, ut penaliter, & odiosus. Tum etiam, quia dare, vel promittere eidem fructus simoniam arguit, sed non confidentiam: sicut dare, vel promittere alij, vel aliis, quia hoc arguit, quod resignans confidit Resignatario, & convenit cum eo, ut daret illis. Non obstant etiam verba posita in proemio, quia nunquam dicit argui confidentiam ex sola reservatione fructuum, sed simul dicit, beneficia apud alios deponunt, vel incunt pactum, ut de illis possint postea dispendere, quod manifesta est simonia confidentialis, ut nos etiam diximus. Et in fine ubi ponit proprius motus conjecturas, non dicit esse simoniam confidentialem, sed esse conjecturam: inde enim conjecturari potest non pure datum esse beneficium, sed in depositum, & confidentiam. Ex his patet utramque sententiam esse probabilem, sed affirmativam puto probabiliorem; & id. d. Machadus tom. 1. lib. 3. par. 3. tract. 3. ad cum. 18. n. 4. sic ait: Dudan los Doctores, si el que resigna el beneficio con condicon, de que el Resignatario le pague alguna pensio, cometa simonia confidential, & incurra en las penas de las constituciones referidas. Muy probable opinion es de Navarro, y otros, que afirman, que no se comete simonia confidential por las dichas constituciones, sino es quando la resignacion se haze en favor, y con obligacion de pagar à otro, & à otros; pero no al mismo resignante. Pero mas probable es lo contrario: conviene à saber, que la resignacion del beneficio, hecha con obligacion de que el Resignante le pague al Resignatario alguna pensio, & frutos del, no solo es simoniaca, sino tambien simoniaca confidential, y comprehendida en las penas de las dichas Constituciones. Ita ille, & ego.

3. Nota verò Lector, quod si aliquis vellet stare in hac opinione negativa Sanchez, & aliorum, si quis resignans sine licentia Papæ reservans sibi pensionem sine licentia Papæ, quia non committeret simoniam confidentialem, sed statim simoniam prohibitam de jure Ecclesiastico, melius non subiaceret restitutioni, nec penis simoniae, nec privationi, in tali casu quis non esset excommunicatus, nec privatus beneficio sic recepto ipso jure, nec teneretur fructus restituere, Probatur, quia Canones loquuntur de simonia divino simul, ac Canonico jure reprobata: in tali nam præfatio legis dat intellectum toti legi, & ex hoc nam ipsa regulatur, & causam finalem accipit; ut optime multis allegans docet Mol. lib. 1. de primogen. cap. 5. num. 36. & l. 1. §. 89. num. 5. 6. Secundo probatur, quia verba in dubio capi debent in potiori significato, ut docet Ludovicus Gomez Reg. de trienn. §. 12. §. Sed

quod regula. Sicut diximus de excommunicatione quod in dubio capitur pro majori, cap. penult. de sent. excommuni. & in materia penali, & odiosa, qualis est ista simonia, nomine simoniae tantum comprehenditur illa quae propriissime est simonia, ut docent idem Gomez d. quast. 12. versicul. Cum igitur. At potius nomine simoniae significatur simonia iure divino prohibita, & ea tantum est proprie, & strictè simonia, ut constat ex simoniae definitione, quae est emptio, & venditio rei spiritualis: ergo. Vnde cum in Extravag. 2. dicitur, quomodolibet dando, &c. solum prohibetur modus; non obiectum, non enim dixit, quodcumque dando, sed quomodocumque, sive enim spirituale pro temporali per munus à manu, obsequio, &c. incurritur poenae. Tertiò, quia cap. Cum olim, de rerum permutat. quod loquitur de permutantibus beneficia, tantum habet poenam privationis ferendam tamen, Excommunicationem verò non habet, & hanc sententiam tenet Sanchez in opuscul. tom. 1. lib. 2. capite 3. dub. 108. numero 2. & 3. juncto num. 4. individualiter pro casu nostro.

4. Notandum est verò cum Castro Palao ubi sup. n. 1. quod in Constitutionibus Pij IV. & Pij V. pensio, & quodlibet aliud sub nomine beneficii proprie non comprehensum, etiam si resignetur cum accessu, vel regressu, vel alio quovis modo simoniaco non prohibetur, nec punitur in Constitutionibus, quod etiam docet Suarez de Relig. tom. 1. lib. 4. de simonia, cap. 43. num. 4.

RESOL. XXXI.

An si quis resignet beneficium cum intentione, ut resignatarius iterum conferat, & resignet v. g. suo nepoti, committat simoniam prohibitam in Bullis Pianis? Sed difficultas est, an sola resignatio beneficii cum accessu, regressu, & ingressu, vel an etiam permutatio in supradictis Bullis prohibeantur? Et breviter declarantur praedicta verba accessus, regressus, & ingressus. Ex par. 9. tract. 9. & Misc. 4. Ref. 18.

AD hanc quaestionem sic respondet Machad. tom. 1. lib. 3. p. 3. tract. 3. docum. 18. n. 3. [Es tambien dudoso, y controverso entre los Doctores, si la resignacion del beneficio hecha con intencion, que el resignatario buelva hazer resignacion en algun Paciente del Resignante, ò que pague frutos del, sea simoniaca, y prohibida por Constituciones referidas. Suarez, Navarro, y otros defienden, que no basta que la resignacion se haga con intencion manifesta de obligar al Resignatario, que buelva à hazer la resignacion en su favor, ò le pague frutos; sino que tambien es necesario que intervenga tacito, ò expreso pacto desta obligacion; y porque sin este pacto juzgan, que no se comete simonia convencional, y por consiguiente ni punible por las dichas Constituciones. Otros defienden lo contrario, y que basta la intencion como se le manifieste à la persona, que huviere de recibir el beneficio, para que sea simonia confidencial, y expuesta à las penas de las Constituciones referidas; y aun algunos quieren, que lo sea, aunque no se aya manifestado à la otra parte.]

2. Itaque secundum priorem sententiam à Machado positam, dicendum est non sufficere resignationem fieri cum intentione manifesta arctandi, & obligandi resignatarium, ut in favorem resignantis beneficium iterum resignet, aut fructus solvat, sed requiri etiam tacitum, vel expremum pactum huius obligationis. Tom. V.

Quia sing. huiusmodi pacto non committitur simonia conventionalis, & consequenter neque punibilis per supradictas Constituciones. Ad verba tamen Pij V. affirmantis censeri confidentiam simoniacam commississe, qui receperit beneficium ea intentione, ut postea dimittenti esset regressus. Respondet Navarrus cap. 23. n. 100. § 6. illa verba solum intelligi de presumptione, hoc est si in exteriori foro probetur dimittentem habuisse intentionem arctandi, & obligandi resignatarium ad sic resignandum beneficium, eo ipso praesumatur resignatarius commississe simoniam hanc confidentialem.

3. Verum, licet hæc sententia sit satis probabilis, mihi magis placet opinio contraria, quam docent Auctores, quos citat, & sequitur Castrus Palao tom. 3. disp. 3. de simonia, punct. 18. n. 4. existimat enim resignantem beneficium ea intentione, ut resignatarius maneat obligatus iterum in sui favorem beneficium resignare, vel fructus solvere, committere simoniam, modo tamen intentio illa recipiendi beneficium manifestetur, quia absque hac manifestatione solum est mentalis simonia, quæ poenis Ecclesiasticis non subiacet, ut constat ex cap. fin. de simonia.

4. Sed quia in dictis Constitutionibus Pij IV. & Pij V. prohibetur resignationes beneficiorum cum accessu regressu, vel ingressu ad beneficium, breviter, & clarè declarabo dicta verba. Accessus itaque vocatur, si mihi impedito ob etatem, vel alia de causa, Prælati conferat jus, ut quam primum capax sim, ingrediari beneficium, quod Petro interim confertur. Regressus dicitur, si beneficium à me possessum cedam alteri servato iure regrediendi ad illud; si forte ille pensionem non soluerit, aut Religionem ingrediatur, aut Episcopus fiat, aut præmoriatur. Ingressus verò dicitur, si beneficium mihi collatum ante captam ejus possessionem alteri resignem, reservato mihi iure ingrediendi possessionem illius, si ille præmoriatur, aut fiat Episcopus; vide Lessium lib. 2. cap. 35. dub. 16. n. 98. & Ioannem Vvigers de iust. tr. 7. cap. 4. dub. 17. n. 97.

5. Sed est difficultas, an sola resignatio beneficii cum accessu, regressu, & ingressu; an etiam permutatio in supradictis Bullis prohibeantur? Suarez lib. 4. de simonia cap. 43. n. 11. & Machadus ubi supra tom. 2. putant probabilius sic permutates non committere simoniam confidentialem, quia Pontifex solum de beneficiis acceptis ex resignatione, aut cessione loquitur. Permutatio autem non proprie dicitur cessio, & resignatio; ea de causa esto sic permutantes committerent simoniam, non tamen committunt simoniam confidentialem, & his Canonibus punitam. Sed optimè Castrus Palao loco cit. num. 2. putat secus affirmandum esse de Episcopo, & quolibet alio collatore beneficii, etiam ex causa permutationis, si sub iis confidentiis conferat. Quia verba Pij V. quoad collatores sunt valde universalia: ait enim si ordinarius, aut collator contulerit ante hac, aut conferat in futurum beneficium Ecclesiasticum quovis modo vacans, &c. vacat autem ex causa permutationis beneficium, ut est recepta omnium sententia relata à Garcia 11. p. de beneficiis cap. 4. à num. 1. taliter quod non potest renunciare beneficium ex causa permutationis redire ad beneficium renunciatum sine nova collatione, etiam si permutatio non sequatur, seu non teneat, aut habeat effectum nisi renunciatio esset in manibus Pontificis, ut multis allegatis probat Garcia loco citato.

RESOL. XXXII.

Si quis post possessionem beneficii novit à patre, vel amico per pecuniam, ipso ignorante, illud obtinuit. Et 3. fuisse.

fuisse queritur, an in foro conscientia teneatur restituere?

Et quid de fructibus in praedicto casu?

Et nriatur Episcopus iure suo dispensare posse cum promoto simoniace in minoribus ordinibus, & prima tonsura.

Item, ut in majori ordine rite suscepto ministret, non autem in eo, quem per simoniam recipit, neque ut ad alios ordines possit ascendere, quod de eo debet tantum intelligi, qui sciens, & volens viam fecit sibi ad ordines per simoniam, sed ab eo, qui ignoravit datum fuisse pro se Ordinatori pretium, suspensio nulla incurritur. Ex p. 11. tract. 5. & Misc. 5. Rel. 56.

Sup. hoc sup. §. 1. Affirmativè respondendum est ex D. Thoma in 2. 2. qu. 94. art. 6. ad 3. Navarro con-
st. 95. & 97. de simonia. Suarez lib. 4. cap. 57. num. 35. ubi sic ait. Dico ergo, collationem factam sic ignorantibus ipso facto esse nullam, & consequenter habere hoc ex jure positivo. Ita sentiunt, mea sententia, reliqui Theologi cum D. Thoma, & sumitur etiam ex Canonistis super jura citata, quæ nunc amplius ponderabimus; præsertim ex Abb. in cap. penult. de elect. Castador. & Ludovic. Gomez apud Navar. supra. Probatur ergo assertio ex tribus effectibus ab omnibus receptis. Primus est, quia iste ignorans, cum primum sciverit vitium collationis, teneatur in conscientia statim relinquere beneficium, nulla expectata condemnatione, vel sententia, seu ad superiorem legitimum recurrere, ut de remedio provideat. Hoc docet D. Thom. clarè sequuntur Cajetan. Sotus, alij; & Covar. non audet negare, nec Navarr. qui expresse docet in 97. de simon. in princ. & idem sentit in 95. fatetur etiam Vgolin. d. capit. 8. §. 1. & colligitur clarè ex capit. ex in-
sinuatione de simon. ubi id notat Glossa verb. resignasti, Abb. & alij. Et expressius ex d. capit. sicut tuis, sic dicente. Quamvis secundum Sacrorum Canonum institutionem etiam parvuli, qui cupiditate parentum Ecclesias per pecuniam sunt adepti, eas dimittere teneantur. Et habetur in capit. Quicumque 1. q. 5. ibi: Postquam illas omnino dimiserint. Teneantur ergo eas dimittere in conscientia, etiam si non cogantur exterioris.

2. Secundus effectus, ex quo id evidentius ostenditur, est, quia teneatur ille talis restituere fructus omnes, non solum à die vitij cogniti; sed etiam à principio obreptionis beneficii, cum hac differentia, quod si fructus prioris temporis teneatur restituere tanquam bonæ fidei possessor, & ideo non teneatur restituere quos bona fide consumpsit, nec quos recepit tanquam condignum stipendium sui operis, ac ministerij, etiam si mediante titulo beneficia obtineantur, ut sunt distributiones quotidianæ, aut personales, quia bona fides totum hoc indubie operatur, estque maxime consentaneum rationi, & iustitiæ; teneatur tamen restituere fructus alios exstantes, ut D. Thom. dixit. At verò fructus posterioris temporis, seu perceptos à scientia vitij ingressus, & à mora culpabili in dimittendo beneficio, teneatur restituere, tanquam malæ fidei possessor, vel sicut diximus de illo, qui scienter acquisivit simoniace beneficium, in qua doctrina omnes etiam cum D. Thom. conveniunt, Covar. ubi supra. Navarr. d. conf. 90. 95. & 97. Castador. d. decis. 6. Vgolinus d. capit. 7. §. 2. Hæc autem obligatio restituendi antiquiores fructus non potest fundari, nisi in hoc, quod licet possidens naturaliter beneficium, illos recepit bona fide, tamen revera recepit ex re non sua, & ideo non fecit illos suos, ac subinde nec retinere illos potest, ergo signum clarum est, collationem à principio non fuisse validam. Nam si fuit valida, ergo recipiens verè possidebat beneficium suum, ergo faciebat suos om-

nes fructus ejus, quo ergo jure obligatur postea patrem eorum extantem restituere, vel potius à se abdicare (cum sit sua) nullo cogente.

3. Tertius effectus est, quia non obstante ignorantia recipiens beneficium simoniace, manet inhabilis ad illud idem beneficium obtinendum, indiget enim dispensatione, vel Papali in dignitatibus, & curatis beneficiis, vel taltem Episcopali in simplicibus, ut dicitur in capit. penult. elect. in 6. ergo signum manifestum est, relictum fuisse impedimentum ad tale beneficium obtinendum, etiam de novo: alias cur dispensatio, & cum tanto rigore, ac distinctione postularetur? Ergo multò magis erat inhabilis talis persona ad obtinendum valide à principio tale beneficium tali modo, scilicet per simoniacum ingressum, etiam à se ignoratum. Probatur consequentia, quia longè minus videtur iterum recipere beneficium liberè dimissum statim post cognitum defectum ab eo, qui alias potest illud conferre gratis, & sine ullo novo vitio, quam obtinere illud valide per vitiosum ingressum etiam ignoratum: sed ille ingressus (non obstante bona fide) reliquit impedimentum ad subsequenter collationem valide obtinendam, quantumvis aliàs honestam, & legitimam, ergo multò magis impedivit, ne prior valida extiterit.

4. Verum his non obstantibus (attendas quæso amice Lector) negativam sententiam sustinet Adrianus quodlib. 9. artic. 3. littera C. & ex neotericis Millardus tract. de penitentia capit. 65. in fin. 9. & novissime ex Societate Iesu Stephanus Bannius in præsi beneficiorum disputat. 16. quæst. 55. ubi docet Primum, talem collationem in foro conscientie validam esse, nec ita provolum teneri ad restitutionem fructuum quos percipit ante simoniam cognitam. Alterum, ubi ea nota fuerit, non obligari illum illic in conscientia renunciare beneficio, nec si illud reinuit post eam notitiam, teneri ad restitutionem fructuum, ante sententiam judicis, ejusdemque executionem. Ratio est, quod collatio facta ignorantibus simoniam, causa sua admissam esse, sit valida, nec enim est jure naturali irrita, aut divino, ut probat Suarez, capit. 57. numero 15. nec Ecclesiastico, cum nullus Canon profertur, quo expresse irritetur: ergo cum collatio beneficii, quæ est rata, det jus ad illud, & ad ejus fructus, eo spoliari beneficiarius non poterit, nisi sit expressus Canon, in quo dicatur, cum, cui ignorantibus simoniam causa sua commissam, beneficio est collatum, illud ante omnem sententiam, ipso facto amittere, ubi primum de tali vitio docebitur, sed nullus est talis: retinere ergo illud poterit, ejusque fructus omnes, donec per sententiam iis privetur.

5. Confirmatur hoc ipso, quod collatio est valida, verum jus beneficiario in beneficium acquiritur, & in fructus ejus omnes, quo spoliari iustitia illa non potest, nisi per Canonem quo hæc ei poena, ipso facto dicatur imposita, & ante omnem sententiam. At non est in jure Canon ullus, quo suam super hac re sacri Pontifices mentem expressam voluerint; sique beneficio à se, aut aliis donatum, ipso privantur ergo, &c.

6. Scio à Patre Suarez nonnullos tam ex decreto, quam decretalibus depromptos profecti, quibus ostenditur, hunc, de quo agimus, cum simonia ad Sacerdotium ab Episcopo admodum, id amicis ac propinquis mala arte preteritoque, eo ignorante molientibus, post habitam ejus rei notitiam, illud servare non potest, ut sunt Canon primus causa 1. quæst. 5. & 33. de simon. ex quibus concludit hic auctor, collationem talem fuisse invalidam, cum sacerdotia dimitti ne-

De Simonia, &c. Resol. XXXIII. 331

cessario non debeant, quæ sunt acquisita, collataque legitime.

7. Sed dicendum est in primo illo Canone, agi duntaxat de foro exteriori, & de dispensatione in illo obtinenda, cum enim hæc haberi nequeat, nisi beneficium dimittatur, & fiat nova collatio, mirum esse nulli debet, si id Pontifex fieri imperet.

8. Ex secundo, argumentum peti nullum efficax potest, ad ejus rei fidem, quam auctor propositam habet, quia etsi in odium simoniæ, Papa beneficium illico dimitti velit, & hanc in eo admissam esse constet, contendendo tamen nullam in eo Can. penam addi, quæ voluntatem in Pontifice indicet obligandi sub mortali, ad petendam novam collationem beneficij simoniacæ collati ignorantibus, ubi id factum esse causa sua per amicos intelligit, quare peccabit, si Pontifici morem non gesserit, impetranti beneficium, ita acquisitum, relinqui, non tamen mortaliter, nisi forte ratione scandali, quando ejus simonia est omnibus nota, aut ex contemptu Ecclesiæ parere renuit, neutrum si erit, etque dimissio ob causam legitimam omittatur, nullum erit peccatum, talis est futura, si simonia erit occulta, & non expediat eam sciri, ne ipse sibi aliusque creet infamiam.

9. At enim (inquit) qui est simoniacæ, ignoranter tamen, de beneficio provifus, fructus suos non fecit, quos proinde restitui omnes est necesse, quod non accidit, si fuisset ejus collatio valida.

10. Major est falsa, cum talis pœna non legatur in ullo Canone, tam ante, quam post simoniæ admiffam, non tamen in ista. Verum negari nequit (inquit) quin ei dispensatio sit necessaria. Omnino, sed in foro duntaxat exteriori, ne puniatur, & beneficio privetur. Dices tertio, collationes beneficiorum omnes, in quibus intervenit simonia, ita decernente Paulo II. nulla esse. Respondendum loqui in sua Extravag. Pontificem de his duntaxat, qui scienter, & ex industria simoniam contrahunt, de ignorantibus sermonem ei nullum esse, sit pro argumento, quod Pontifex simoniacos ipso facto excommunicatione percussos esse velit, qualis in ignorantes, utpote innocentes non cadit. Hucusque Baunius, qui etiam obsecurat hanc suam sententiam Lessium de justit. lib. 2. cap. 3. dub. 25. numer. 1. 44. tanquam probabilem admittet, ego non recedo a sententia, quam docui, nam illam in praxi amplectam video in hac Romana Curia, in qua scribo. Nec desera hic etiam observare doctrinam Patris de confidentia questione 14. numero 34. loquentis: Et hic non omitam, quod forum conscientie ligat, & validat actum, in quo est prætermiffa forma tradita, vel non servata, dummodo dolus non intervenerit. Innocent. in cap. quia propter, de election. Ioann. And. & Abb. in cap. is qui de sponsal. Abb. in cap. 1. de constit. ubi Felinus, & Decius numero 28. 29. Gemin. in cap. 1. per illum textum de sponsal. in 6. Ancharan. in cap. beneficium questione 7. de regul. jur. Iason in l. si non sortem numero 4. ff. de condit. indeb. Gig. de pens. questione 34. numero 8. Quod nota pro eo qui non publicavit resignationem juxta Gregorianam, non emisit professionem fidei, non fuit approbatus ab examinatore, electus in Synodo Diocesana, habuit beneficium per electionem non servata forma tradita à jure, vel præsentationem patroni elapso tempore, aut per collationem non habentis facultatis, vel habentis, & non valentis conferre propter excommunicationem, suspensionem, aut alienam causam. Nam illi omnes videntur tuti in foro conscientie, Abb. in cap. 1. de integritate restitutione, ad finem. Anchar. Reg. 1. de reg. jur. g. 7. col. 34. Tiraquell. in tract. de leg. comm. gloss. 2. n. 20. Boët. decis. 1. n. 15. cum aliis allegatis per Covat. in cap. cum esset, n. 5. de testam. & in reg. peccatum

§. 3. num. 9. Dominicus Soto lib. 4. de just. & jur. g. 8. art. 3. & plura exempla hujus notabilis conclusionis affert Nicom. in cap. quoniam contra, par. 1. num. 682. de probat. Hæc omnia Flaminius ubi supra. Sed hanc sententiam Georgius Branden super concordatis inter Sanctam Sedem, & Nationem Germanicam, g. 5. n. 13. putat non esse extendendam, sed omnino restringendam ad forum conscientie purum, hoc est, quando defectus formæ, vel tituli est ita occultus, quod probabiliter nemo alius cogitationem de eo defectu habebit, & ex petitione novæ provisionis, vel dimissionis beneficij, provifus pateretur magnum damnum status, vel famæ. His duobus concurrentibus, titulum alias de jure nullum in foro conscientie sustineri, recte ex mente allegatorum DD. asserimus.

11. Notandum est etiam hic obiter, quod docet Comitulus lib. responsionum moral. g. 41. Episcopum jure suo dispensare posse cum promotio simoniacæ in minoribus ordinibus, & prima tonsura, item ut in majori ritè suscepto ministret, non autem in eo, quem per simoniam recepit, neque ut ad alios ordines possit ascendere.

12. Quod de eo tantum debet intelligi, qui sciens, & volens viam sibi ad ordines facit per simoniam, ab eo enim, qui ignoravit datum fuisse pro se ordinati pretium, suspensio nulla incurritur; Navarrus cap. 15. numero 68. Henriquez libro 3. capite 37. numero 4.

13. Ratio est, quod culpa caruit in susceptione ordinis hoc modo, potest ergo, quia simoniacus non est, remanere in suo ordine, in c. de simoniaci, tit. de simon. Vide Baunium loco cit.

Sup. hac ignorantia sup. in tr. 3. Ref. 55. & in aliis ejus primæ not.

RESOL. XXXIII.

An permutantes beneficia sine Superioris permiffu, incidunt in censuras, & alias pœnas, ut simoniaci?

Idem est de reservantibus sibi pensionem sine Papa auctoritate.

Et an Superior sufficiens ad permutationem sit Episcopus vel alius Prælati inferior, ad quos collatio beneficij, aut institutio spectat, & non in aliis?

Et an inter se beneficiarii possunt tractare de permutatione, accedente auctoritate Superioris futura?

Et an sit necessaria aliqua causa in permutatione beneficiorum?

Et in textu hujus Resolutionis explicantur aliqua causa pro praxi hujus ultima difficultatis: Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 17. alias 16.

§. 1. **N**egativam sententiam tenet Petrus Navarra lib. 2. de restit. cap. 2. n. 436. ubi sic ait: Tandem colligo, an prædicta de excommunicatione, & restitutione, tam beneficij, quam fructuum accipienda sint de simoniaco, contra jus positivum, ita ut si duo permutent beneficia traditione sequuta, sine licentia superioris, sint excommunicati & uterque beneficio ipso facto, privati, fructusque perceptos, & consumptos restituere teneantur? Et sanè videri posset alicui quod dictæ pœnæ talibus à simoniaciis incurrantur. Primum, quia in cap. cum olim de rerum permutatione, prohibetur pactum inter beneficia sub privatione beneficiorum. Secundò, quia in Extrav. 1. fulminantur illæ pœnæ contra simoniacos. Constat autem in jure, esse verè simoniacos, qui sine licentia superioris dant unum spirituale pro alio, ut supra latè probavi. Vnde in cap. questum de rerum permutatione dicitur labem continere simoniam. Si igitur in jure tales simoniaci dicuntur, sequitur sub illa Constitutione Pauli II. comprehendi, maxime quia ibi dicitur

Sup. hoc sup. in ref. 6. §. 1. cursum ad med. à vers. quod proinde, & in ref. 7. §. Nota etiam breviter ad lin. 10. & in ref. 8. & in ref. 30. §. Nota vero in fin. & in ref. 5. §. 1. in fin.

Sup. hoc in
Resolutioni
bus, & §§.
not. præter
ea.

quomodo libet dando, vel recipiendo, quasi dicat, etiam si non detur spirituale pro temporali, sed unum spirituale pro altero, ex pacto, secuta traditione. Atque hæc quidem videtur communis sententia. Ego, si audiendus sum, nunquam credidi, sic agentes esse excommunicatos, aut privatos beneficiis ipso jure: atque idem est de reservantibus sibi pensionem, sine Papæ auctoritate. Moveor ea ratione, quia nullum est jus, quod de hoc genere simoniæ loquatur, scilicet de beneficiarum permutatione vel unius rei spiritualis pro alia, quod habet aliquam penam ipso facto annexam. Nam in cap. cum olim de rerum permutatione, quod loquitur de permutantibus beneficia, solum habet penam privationis beneficiorum ferendam tamen, excommunicationem vero nullam; cap. autem, cum pridem de pactis & cap. insinatum, de simonia, omnia loquuntur de pena ferenda neque in ullo eorum de excommunicatione aliquid. Imò si rectè consideres: Nec ad hanc penam ferendam agunt ad propositum: cum ibi sit sermo de simonia proprie & strictè, quando accipitur temporale pro spirituali. Vnde solum potest probari contraria sententia per d. Extravag. 2. de simonia, & Concil. Constant. quod in ea relatum est. At neque ex hoc probatur prædicta opinio: cum enim prædicta Constitutio nihil aliud dicat, quam quod simoniaci illas penas ipso facto incurrant, non debet extendi ad eos: qui permutant beneficia: est enim materia penarum, & earum gravium, atque adeò restringi debet vocabulum, & in propria accipi. significatione: constat autem propriam significationem, & strictam verbi, simonia, esse emptionem, & venditionem rei spiritualis pro temporali, quod est jure naturali, & divino prohibitum. Licet enim verum est ut supra diximus, jure vocari simoniam dationem unius spiritualis pro alio non gratuito, seu ex pacto, tamen revera hoc est in lata significatione, & extensa vocabuli, non in propria, & stricta, in qua mea sententia competio Covarruviam lib. 1. *Varia. resol. cap. 5. num. 3. in fine, & num. 5. vers. item, quod videmus non displicet*, imò Navarr. clariùs loquentem, cap. 23. num. 105. in fine. Per hæc patet, ad rationes à me pro hac ratione factas, cap. enim olim privationem habet beneficiorum, ferendam tamen, ut patet legenti. Ad secundum etiam solutio patet: licet enim tales permutantes, vel pensionem reservantes, aut quovis alio modo conventionem exequentes, in rebus spiritualibus, in jure verè simoniaci appellantur, tamen in materia penarum, non oportet eos intelligi cum non strictè, sed extensione quadam vocabuli, dicti sint simoniaci. Ad illud, quod Extravag. dicit: *Quomodo libet dando, vel recipiendo*. Respond. solum prohiberi modum non obiectum. Non enim dixit, quodcumque dando, vel recipiendo: nam eo ipso quod datur spirituale pro temporali quomodo libet fiat sive pecunia, sive servitio, sive munere à manu, vel lingua, incurritur prædicta pena ipso facto in beneficiis. Hucusque Nav. cui etiam adde Petrum Aragon. in 2.2. *quæst. 100.* & ita hanc sententiam de rigore juris disputativè posse defendi putavit Binsfeldius de *simonia in rubrica fol. 67.*

2. Sed ego proflus existimo contrariam sententiam tenendam esse tam practicè, quam speculativè. Dico itaque, quod permutatio beneficiorum, & cuiusvis juris spiritualis beneficia concernentis, si fiat auctoritate privata est illicita, & simoniaca contra prohibitionem Ecclesiæ; habetur cap. cum olim cap. *quæsitum de rerum permutatione. cap. majoribus de Præbendis, cap. ult. de pactis*: Ita est communis Doctorum sententia, ut videre est in Rebuff. in *punct. 3. p. tit.*

de permut. num. 52. Vgolin. tab. 1. cap. 27. Redondo tit. de simonia part. 3. cap. 3. & 23. Suar. lib. 4. cap. 31. num. 8. Valen. *disp. 6. quæst. 16. part. 3. vers. ac videtur cap. 1659.* esto contra teneat glossa & Innocent. in cap. *quæsitum de rerum permutatione*, dicentes prebendas ejusdem Ecclesiæ, & ejusdem rationis posse permutari privatim, sed Hostien. Panormit. & alijbi, & Doctores supra relati non admittunt exceptionem, & meritò, quia jus non admittit, cum prohibitio sit generalis. Quod à fortiori procedit in casu, quo permutatio fieret in manibus Superioris, & permutantes inter se convenirent de danda pensione, & qui pinguius beneficium in alium resignavit, aut permutavit ut bene dicit Valen. *quæst. 16. part. 3. vers. ut sic. tertio modo, pag. 659.* & Man. Rodriguez 2. tit. Summ. cap. 65. numero 6. cum Aragon. *quæst. 100. art. 4. vers. est aliud dubium in 3. conclus. part. 1121.* Ex hac conclusione infero cum Lessio lib. 2. cap. 35. *dub. 17. numer. 110.* & multis alijs, quos refert, & sequitur Nicolaus Garcia de *benefic. 11. part. cap. 4. num. 6.* permutantes propria auctoritate beneficia aut jus ad illa esse, esse actum irritum, & nullum; ac proinde non posse propria auctoritate beneficium tenere, Superiorem tamen posse in penam commissi criminis eos per sententiam beneficiis privare, ut patet ex cap. olim 7. de rerum permutatione, non tamen amittere ea ipso facto, imò neque incurrere censuras secundum probabilem sententiam. Et hæc omnia docet Castrus Palas tom. 3. tract. 17. *disp. 3. punct. 15. num. 3.* Cui adde Ioannem Vvigers de *luff. tract. 7. cap. 4. d. 14. m. 583.* qui etiam observat quod Angelus *verb. permutatione. n. 5.* & Sylvest. eodem, 2. q. 2. existimant superiorem sufficientem ad permutationem non esse Episcopum solum, vel qui Episcopalem jurisdictionem habet, sed quando ad illos non spectat talium beneficiorum collatio, tunc sufficere posse etiam Prælatum inferiorem, ad quem collatio, aut institutio spectat, quod & D. Soto lib. 9. q. 5. art. 2. & *quæst. 7. art. 2.* videtur supponere, ubi sub disunctione loquitur de Episcopo, vel eo, ad quem collatio spectat quamvis ex professo hoc non disputet: & videtur posse colligi ex cap. unico de rerum permutatione num. 6 in quo dicitur, illos tamen, qui secundum formam juris sua beneficia in eadem Diocesi ad tuam collationem spectantia permutare volentes, &c. ubi urgeri potest illud, ad tuam collationem spectantia, quia videtur indicare permutationem beneficiorum, quæ non spectant ad collationem Episcopi, ad eum non pertinere. Est quidem ista opinio contra communem: ubi tamen est in longa praxi, & quasi præscripta poterit servari, quamvis non foret satis tutum ubi non est in usu, eam introducere. Sed licet hæc omnia optimè à Vvigers dicta sint, tamen sententia Angeli, & aliorum est satis probabilis, & ut talem defendit Suarez de *simonia lib. 4. cap. 3. 2. num. 18.* & videtur probari ex cap. unico de rerum permutatione in 6. ubi approbatio, & consensus Episcopi requiritur in permutatione beneficiorum, quæ ipse conferre potest, non 4. *notandum in alijs, dicitur enim ibi, qui secundum formam juris sua beneficia in eadem Diocesi ad tuam collationem spectantia permutare volentes, libere, & sine fraude in manibus tuis ipsa resignant.* Ergo quæ ad collationem Episcopi, non pertinent, non tenentur in manibus Episcopi resignare. Ratio verò est, quia consensus Episcopi in permutationibus idè spectatur, quia sine illo nec renunciatio beneficii, nec alterius obtentio fieri potest; cum ergo possit absolute beneficium resignari, aliudque de novo obtineri sine Episcopi consensu, quando ad illum collatio, seu institutio non spectat, non est cur dicamus, esse necessarium ejus consensum: & tandem quia ille Prælati, ad quem collatio beneficiorum spectat, habet in

De Simonia, &c. Resol. XXXIV. 333

in hac parte jurisdictionem Episcopalem; si quidem beneficiorum collatio propria est Episcopi, cap. omnes Basilica 19. quasi. 7. Ergo quoad tales actus recte comprehendi potest sub nomine Episcopi. Et ita ex his rationibus Palaeus ubi supra num. 5. hanc sententiam tanquam probabilem tueretur.

3. Sed hic quaero primo, an inter se beneficiarii possent tractare de permutatione, accedente auctoritate superioris futura? Aliqui negant; ita enim sentit Hostiens. in d. cap. quatuor, quem sequitur Ioannes Andreas, ut citat Panormitanus, fiver illud ipsum cap. & cap. Cum olim supra citatum; ubi videtur damnari omnis pactio, & consensus partium in permutationem praeveniens prolationem Superioris. Faver etiam cap. cum universorum, & ibi glossa eodem; ubi damnari videtur factum eorum, qui incipiunt tractare inter se de permutatione suorum Praebendarum, antequam Superiorem consulant. Sed omnino dicendum est licere partibus interesse tractare de futura permutatione, si superior consentiat: est communis. Sylvestri supra, Panormitani in d. cap. quatuor, qui citat Innocentium; Rebuff. de permutat. num. 52. Glossa in Clementinam unicam, eodem. & aliorum; Confirmatur ex praxi totius orbis Christiani, & quia huiusmodi contractus planè resolvuntur in conditionem, adeoque in consensum Superioris. Neque debet haec conditio haberi pro impossibili, ut iura solent habere conditionem illam, quae pendet à sola Principis voluntate ut patet leg. continens, §. cum quis ff. de verb. oblig. hic enim consensus non fertur in praesens, sed in futurum, & non expectatur dispensatio Superioris sed ordinaria quaedam validatio, & auctoritatis impertitio.

4. Quarta secundò, An sit necessaria aliqua causa in permutatione beneficiorum? Respondeo, cap. quatuor, De rerum permutatione, indicari debere in permutatione intervenire necessariam aliquam causam. Quod non ita accipiendum, quasi pro Ecclesiis, vel beneficiis, vel communi utilitate citra aliam necessitatem non liceat permutatio. Si enim qui utilis est Ecclesiae in hoc suo beneficio, utilis sit futurus in alio, iam satis iusta est causa permittendi, ut docet in illud cap. Panormitanus, & hoc ipsum indicat Pontifex in fine cap. iustum finem personae exerceat. Erit etiam iusta causa, si permittens uno loco commodius propriae salutis sit consulturus. Indicat D. Thomas in 4. diffinit. 25. quasi. 3. art. 3. ad 8. Si vero fiat permutatio solum pro aliquo commodio temporali alterius, vel utriusque partis, est simoniaca secundum eundem D. Thomam. Non tamen damnandus erit simoniae, qui in hoc beneficio non inveniens congruam sustentationem, cum alio qui tanta sustentatione non indiget, sine fraude conscientie permittat, quia beneficium eius pinguius est, & ad necessariam sustentationem sibi utilis: hoc si sum enim etiam ad decorum Domus Dei cedit, quod in ea non indigeant ministri; secundum illud Malachiae 3. sit cibis in domo mea, & probate me super hoc, &c. Similis ratio erit, si Clericus permittat, quia in loco sui beneficii perpetuas, & assiduas habet inimicitias vel incommodum patitur propter aeris intemperiem. Vide Mald. de Simoni tractatu 9. capite 3. dubit. 10. & alios ubi supra.

RESOL. XXXIV.

An sit peccatum simonia dare aliquid Titio, ut Caium adscribere faciat inter Equites D. Iacobi, Calatravae, Alcantarae, &c?

Et explanatur, quod dans vel accipiens aliquid pro in-

gressu Religionis ligatur excommunicatione, Summo Pontifici reservata, in Extravag. 1. de simonia.

Sed notatur ad facilius impetrandam suam receptionem in aliqua Religione posse quem gratis, & sponte praebere munera Superioribus vel aliis; imò in tali casu pactum adhibere posse.

Et an quis probabiliter sustinere possit supradictos ordines D. Iacobi, &c. non esse vere Religiones?

Et an sit simonia, si Rex vendat las Encomendas supradictorum Ordinum, vel saltem sit peccatum mortale? Ex p. 3. tract. 2. Ref. 64.

§. 1. **A**ffirmative respondet Azor. 10. §. lib. 12. c. 16. Sup. hoc in ref. seq. & in ref. 1. post seq. §. penult. in fine. Quoad hoc in §. seq. lege à lin. 7. ante fin. vers. asserentes ad facilius.

2. Sed his non obstantibus ego existimo supradictam opinionem Azorij procedere, quando Titius daret Caii illam pecuniam, tanquam pretium emendi habitum illorum Ordinum, quod licite fieri non potest ex cap. quoniam, & cap. non satis, de simonia, secus autem si illam pecuniam praebere Caii gratis, & liberaliter, vel in remunerationem laborum, licet excederet eorum mensuram; nam in isto casu possunt adesse duo contractus, ut ego ipse notavi * in part. 2. meorum. Ref. moral. r. 2. Miscel. ref. 39. Vnus scilicet emptionis laboris; & alter liberæ donationis, & ita hanc sententiam expresse collegi ex D. Thom. in 2. 2. quasi. 100. art. 3. ad 4. & illam tenet novissime Bartolomaeus de Vecchiis in praxi novit. d. ffur. 1. dub. 3. n. 1. & alij communiter asserentes ad facilius impetrandam suam receptionem in aliqua Religione, posse quem gratis, & sponte praebere munera Superioribus vel aliis. Imò ego puto in tali casu licite pactum adhiberi eo tamen modo, quo explicavi cum Valentia 10. 3. diff. 6. quasi. 16. punct. 3. & Adamo Tannero in 2. 2. D. Thom. diff. 5. quasi. 8. dub. 3. num. 76. in dicta resolutione loco citato.

3. Deinde notandum est, quod habere habitum dictorum Ordinum secundum communem hominum existimationem est quid honorificentissimum; ergo quando quis praebet pecuniam pro ejus susceptione, non intendit mere, ut ita dicam Religionem, sed honorem illum pretio aestimabilem, quem confert habitus dictorum Ordinum, & sic Villalobos in summa. tom. 2. tract. 37. diff. 14. num. 5. sic asserit [El que compra el habito, no quiere comprar la Religion, que antes le pesa con los votos, quæ estan per accidens conjunctos al habito, y el no quiega sino la honray renta, que es à qui lo principal, y lo demas accesorio.] Igitur nullo pacto committitur in tali casu simonia.

4. Adde etiam, quod quis probabiliter sustinere potest supradictos ordines non esse verè Religiones unde cessat ratio adducta ab Azorio ubi supra, & ita tenent Doctores, quos citat Sanchius in select. diff. 49. num. 12. Garzias de benef. tom. 1. part. 1. cap. 4. num. 16. Barboia de potest. Episcop. part. 2. alleg. 12. num. 46. & quos ego ipse citavi in 1. part. tract. de immunit. Eccles. resolut. 49. quibus nunc addo Ioannem Franciscum Suarez in Enchiridio casuum conse. lib. 3. ver. Religio. Bonacinam in Bull. Cen. disput. 1. quasi. 16. sect. 1. punct. 3. num. 16. Alterium de cens. tom. 1. lib. 5. diff. 16. cap. 1. Zanardum in direct. Theol. part. 2. prae. 4. cap. 31. Narbonum

* Quæ hic est sup. ref. 24. & in aliis eius primæ, & secundæ annot.

Sup. hoc in Ref. seq.

Quæ nunc est in tom. 9. tr. 2. Refol. 262. & ibi in ref. 167. & hic in Ref. 1.

post seq. §. Narbonensis in recopil. tom. 1. tit. 5. leg. 8. glossa unica, Nec valet, num. 14. & Vivianum in praxi noviss. Juris patronatus, inter med. & fin. vesp. part. 2. lib. 6. cap. 2. num. 17. ubi testatur se fuisse decissum in Rota Romana cotam Seraphino die 4. Junij in aliis mul. 1586. & ita declarasse Sacram Cardinalium Congregationem die 10. Novembris 1609.

5. Nec valet dicere cum Suarez de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 27. num. 6. quod dato hos Ordines non esse verè Religiones, tamen eo modo, quo sunt Religiones, habent aliquid spirituale & invendibile, nam respondeo cum Aragonio in 2. 2. quest. 100. art. 4. & aliis; quod quamvis ordinentur hujusmodi Religiones, ultimatè ad divinum cultum, proprius tamen earum finis est quid temporale, scilicet in militia: sed cum non ultimi, sed proximi finis sit habenda ratio, non erit simonia, dare aliquid, ut quis in his Ordinibus adscribatur; & ideo Raphaël de la Torre tom. 2. in 2. 2. Thom. quest. 100. art. 4. dist. 3. Villalobos, Suarez, Aragonius & alij penes ipsos docent, non esse simoniam, si Rex vendat las Encomiendas supradictorum Ordinum.

6. Sed instabis dicendo supradictos Doctores asserere quidem, non esse simoniam vendere dictas Encomiendas, tamen omnes asserunt, si Rex faceret, esse peccatum mortale. Ergo hoc etiam dicendum est in casu nostro Respondeo negando consequentiam; nam in casu, de quo loquimur, Rex ad preces tantum aliquis privati sine ullo pretio, & pecunia confert habitum Equiti habenti, ut suppono, omnia requisita necessaria; Eques verò est ille, qui pro labore, ab intercessore suscepto dat ei in pretium aliquam pecuniarum summam, quod si excedat laboris mensuram, dum dictus Eques, ut omnes facere possunt, illud plus, quod labor ille non meretur, gratis, & liberaliter remittat, nescio quo pacto in tali negotiatione culpa intervenire possit. Salvo semper meliori judicio; & præsertim præstantissimorum Hispaniarum Doctorum, quibus hæc corrigenda humiliter, & ex corde submitto.

RESOL. XXXV.

An emere schedulam Habituum D. Iacobi, Alcantaræ, Calatravæ, &c. ab aliquo ministro Regis sit simonia? Et docetur, quod si non pro schedula, sed pro laboribus assumptis pecunia præbatur tertio impetranti, & si ex pacto fiat, nullo modo illicitum est. Et an Habituum prædictorum Ordinum, non sit Habituum Religionis verè, sed secundum quid? Ex p. 9. tract. 9. & Misc. 4. Ref. 35.

Sup. hoc in Ref. præterea in princ. & signanter & melius in §. Deinde.

§. 1. Quidam Auctor modernus, me sæpè parùm modeste impugnans de opinionibus satis probabilibus, quem ex consilio Doctorum virorum sententio multavi, ad propositam difficultatem affirmative respondet; sed nominatim contra illum insurgit doctus Ioseph Ianuarius in Resolut. moral. part. 1. resolut. 6. per totam, in quam citato negativam sententiam firmat, quam etiam me citato tenet ex Societate Iesu Stephanus Fagundez de Contract. lib. 5. cap. 20. n. 9. ubi sic ait: Quæstio est, utrum licitum sit pretium cuidam tertio dare, ut Caium admittere faciat, & adscribere inter Milites, & Equites D. Iacobi, Christi, Alcantaræ, & Calatravæ, illorumque Habitum, & Commendam insigniri? Et supponimus, illum esse idoneum ad talem Habitum, & Commendam, & Benemeritum illius. Supponimus etiam eum, cui pretium porrigitur, plurimum valere apud Regem vel apud ministros Regios, qui tam Habitum, quam Commendam conferre possunt; tandem supponimus cum com-

muni Doctorem, eam gratiam, quam habet erga Regem pretio esse æstimabilem, mercede temporalem, & illam, & laborem, quem positurus est in eo negotio assequendo, plus, minùve tantum in ætimatione hominum valere, quantum æstimatur, valeatque pretium, quod ex pacto accipit, & si quid plus valet, libentissimè & liberalissimè illud plus donare; similiterque si pretium excedit ætimationem, laboris & gratiæ, tantum illud plus libentissimè, & liberalissimè illud remittere, & condonare accipienti! Et in his terminis negat Azorius tom. 3. libr. 13. capit. 16. ubi ait; Id esse illicitum, quia est Simonia, & venditio Habituum Religiosi Ordinis, & Commendæ, & consequenter dicit, ligari excommunicatione summo Pontifici reservata, contenta Extravaganti 1. de simonia, ut notat Reginaldus tom. 2. lib. 23. cap. 12. num. 173. & hanc opinionem Azorij debent tenere omnes illi Auctores, qui asserunt, prædictos Equites esse verè Religiosos, & illorum habitum sacrum & Religiosum esse: quos supra citavimus §. de Equitibus verò. Dicendum tamen est, in præfatis terminis loquendo, non solum id non esse simoniam, sed etiam rem esse licitam, absque ullo peccato fieri posse, & de illa cum accipiente pacifice, & in illis terminis id tenet expressè Diana tract. 2. de dubiis regularibus, res. 64. initio, juncto §. instabis. Debet tenere id omnes, qui dicunt, non esse simoniam vendere Commendas; quos ita docet, & citat in §. Attamen, & illi etiam, qui tenent, in hoc hujusmodi milites non esse verè Religiosos, nec Habitum illorum Religiosum esse, sed insignie tantum notabilitatis, ita Fagundez; qui postea validis rationibus hanc sententiam confirmat.

2. Idem etiam me citato, tenet Machados de perfectio Confess. tomo 2. libro 5. parte 4. tractat. 2. de cuni. 1. num. 4. sic asserens: [No es menos controvertido entre los Doctores, si el vender los Habitos de las Ordenes militares sea materia de simonia; Graves Auctores sentent que si, fundados en que no solo las Encomiendas que tiene la Ord. de San Juan son beneficios Ecclesiasticos, sino tambien las de Santiago, Alcantara, y Calatrava, &c. Pero la mas probable y recibida opinion es, que en la venta de los Habitos de las dichas Ordenes Militares no se comete simonia, por no ser beneficios Ecclesiasticos las Encomiendas, sino cosa temporal, y precio æstimable que se da a los Cavaleros militares con titulo laical para ayuda de costa, y estipendio por los servicios que han hecho, & se espera harran en guerra contra los enemigos, de la Santa Iglesia.] Hæc ille. Vide etiam Ludovicum à San Juan discul. 2. dub. 1.

3. Probatum hæc opinio primò, quia juxta meliorem opinionem, Habitum prædictorum Ordinum, non est habitus Religionis verè, sed secundum quid; non ergo erit simonia, illum pretio, modo præfato, procurare, sed nec erit etiam illicitum. Secundò, quia ille habitus hodie post dispensationem in votis castitatis perpetuæ, paupertatis, & carentiæ propriæ, & rigorosæ obedientiæ à Summo Pontifice obtenda, manit ille habitus, in signe honoris honorificentissimum, non insignie Religionis personarum, quæ Deo per vota Religionis substantialia consecrantur, & idè quando quis cum alio pacifiscitur, ut habitum sibi pretio obtineat, aut illum emit, non emit illum tanquam insignie Religionis, sed tanquam insignie quoddam honoris secularis, pretio æstimabile; quare si aliunde est idoneus ad illum, & non datur excessus considerabilis pretij & laboris ex utraque parte, aut si datur libenter, & gratiosè, ad invicem remittitur, non video cur hoc illicitum sit. Alias rationes videbis apud Ianuarium loco citato, qui responder ad argumenta, quæ contra me dictus Auctor modernus adduxerat.

De Simonia, &c. Resol. XXXVI. 335.

4. Nota quod Ianuarius, me citato, ubi supra docet, quod si non pro cedula, sed pro laboribus assumptis, pecunia præbeatur tertio impetranti, & si ex pacto hoc fiet, pullo modo illicitum est. Immo si pretium exuperat labores assumptos; & qui emit intelligit donare gratis tali tertio, magis hoc licitum est, & nullo modo est simonia. Sed de hoc.

RESOL. XXXVI.

Excusatur quædam conventio Equitum Ierosolymitanorum à labe simoniaca.

Et inter alia, quæ in textu hujus Resolutionis inferuntur, & docentur, maxime deducitur in criminalibus esse amplectendam opinionem, quæ favet reo, relicta probabiliore, & aliquid de consuetudinibus agitur.

Et queritur, an si unus ex concurrentibus det alteri pecuniam, à concursu desistat, ob impedimentum tollendum, committat simoniam?

Et an pactum cum aliquo, quod non concurrat in ordine ad hanc electionem, & ego non concurrat secum ad sequentem, licitum sit?

Et tandem queritur an Commenda Equitum D. Iacobi, Alcantara, Calatrava, &c. sint beneficia Ecclesiastica, & materia simoniæ?

Et an prædicti Equites sint vere Religiosi?

Et in textu hujus Resolutionis alias curiosas difficultates invenies signanter à S. Probatur secundo, usque in finem. §. Probatur tertio, & in fine. §. Notandum est. Sed aliæ earum jam iterum adscriptæ sunt in hoc ipsomet tractatu, Ex p. 6. tract. 8. & Mil. §. Rel. 17.

§. 1. S. Vpposita veritate facti, satis in discursu, & sumario enarrata, assero ex multis rationibus Dominum de N. immunem esse à labe simoniæ. Primo, quia commenda Religionis Melitanæ ferè semper non sunt materia simoniæ, non enim debent inter beneficia Ecclesiastica annumerari, quia conferuntur titulo Laico, nam dantur in stipendium pro temporalibus serviciis: ergo non sunt aliquid spirituales, sed tantum temporalia quædam subsidia, & alimenta militaria, & ideo hanc sententiam tenent communiter Theologi, & præcipue inter illos Suarez, Rodriguez, Ledesma, & Vega, quos citat, & sequitur Castus Palaus tom. 3. tract. ult. disp. 3. punct. 13. num. 15. quibus ego addo Filliucium tom. 3. tract. 45. c. 6. n. 4. Aragonium in 2. 2. D. Thome, quæst. 100. art. 4. Cælestinum in Comp. Theolog. Moral. tract. 7. cap. 5. quæst. 9. Villalobos in summa tom. 2. tract. 37. difficult. 14. num. 2. Juncto, n. 3. in fine. Lez zanam in sum. Quæst. Reg. tom. 1. c. 5. num. 26. Bonacinam tom. 1. disp. 1. de Simonia q. 4. num. 25.

2. Nec valet dicere, quod sacra Rota olim contrariam sententiam tenuit coram Puteo lib. 1. decis. 282. & coram Maranta decis. 68. & ex illa postea Parisius de considen. quæst. 17. Garfias de benefic. tom. 1. part. 1. cap. 4. num. 1. Molfesius in summa tom. 1. tract. 6. cap. 2. num. 29. Sanchez in opusculo tom. 1. lib. 1. cap. 2. dub. 14. num. 8. & alij penes ipsos. Non inquam valet hoc dicere, nam licet penes me autoritas Sacrae Rotæ sit maxima, tamen ratio per quam statuit dictas Commendas esse beneficia, mihi non placet, asserit enim dictos milites esse Religiosos, & dictæ Commendæ non dantur nisi Religiosis professis & ideo videtur annexæ statui Religioso, quem constat esse spirituale. Sed respondeo cum Villalobos, & Aragonio, licet hujusmodi Religiones ad divinum cultum ultimæ ordinentur, proprius tamen finis eorum instituti est quid temporale, scilicet militia: & non ultimi, sed proximi finis est habenda ratio. Ergo, &c. vel respondeo cum Suarez, & aliis Theologis ubi supra hujusmodi Commendas non tradi Religio-

sis ob professionem, tanquam ob titulum, sed tantum ob conditionem sine qua non conferuntur. Pontifex enim non vult illas Commendas conferri, nisi Professis; consequenter in recepturo hujusmodi Commendas requiritur professio ut sit habilis ad eas recipiendas: non tamen hinc sequitur hujusmodi Commendas esse aliquid spirituale; sicut si Pontifex præcipiet bona aliqua temporalia distribui inter Religiosos, non ob id illa bona essent spiritualia, seu annexa titulo spirituali, & ideo pensiones non efficiuntur spirituales, quod supponant primam tonsuram, si nullam secum afferat spirituales obligationem; nec talis existimanda est obligatio quam habent dicti milites recitandi aliquas preces: hic autem est titulus spiritualis: ergo hujusmodi Commendæ conferuntur titulo spirituali. Nam respondeo illam precum obligationem non oriri ex Commenda, sed ex Professione, & Regula: sicut Laici aliquarum Religionum obligantur ad privatas quasdam preces; unde fructus Commendæ non sunt revera stipendia pro tali divino officio, sed pro temporali ministerio Militiæ, quam quidem Militiam esse opus temporale pretio æstimabile dicendum est, quod ætimationem suam non amittit, etiam si fiat ex voto, & referatur ad cultum Dei, ut fusius explicat Suar. n. 8. & alij ubi supra, qui etiam addunt non ob stare, quod dicti Commendatarii aliquando habeant jus præsentandi in Ecclesiis suis aliquem Clericum sui ordinis, ut beneficium in tali Ecclesia obtineat, quod totum spirituale esse videtur: nam respondent illud se habere per modum juris patronatus, quod antecederet est annexum beneficio Ecclesiæ, & quasi inest Commendæ temporali tanquam fundamento, & transit cum ipsa Commenda: si verò instabis, Suarez, & alios citatos Doctores loqui de Commendis Equitum Divi Iacobi, &c. & non de commendis Equitum Divi Ioannis, inter quos, ut tenet Molfesius loco citato, & novissimè Fagundez de Iustis lib. 5. cap. 20. n. 11. est magna differentia: nam isti sunt verè Religiosi, illi autem non. Respondeo Equites Divi Iacobi ex communiore sententia esse verè Religiosos, ut ego satis firmavi in part. 2. tract. 2. resolut. 49. & 72. tract. 6. resolut. 23. & part. 3. tract. 2. resolut. 30. & me citato docent novissimè Amaia in Codicem, l. b. 10. tit. 39. num. 15. Marchin in res. pro jure ordin. milit. art. 2. numer. 7. & Sperellus decis. 2. num. 58. ubi plena manu, & ad satisfactionem adducunt Doctores hanc sententiam tenentes, & dato & non concessio, quod dicti Equites non sint verè Religiosi, nam in ordine ad committendam simoniam hoc nihil obstat: nam ut rectè observat Suarez loco cit. num. 6. satis ostendit, quod eo modo, quo sunt Religiosi, spirituale aliquid habeant, & invendibile, cui videntur annexæ eorum Commendæ, & tamen hoc non obstante, ut probatum est, supra citati Doctores constanter asserunt Commendas dictorum Equitum non esse materiam simoniæ; ergo, & idem dicendum est de Commendis Equitum D. Ioannis, cum in utrisque eadem militet ratio, & ideo hanc opinionem firmavit Summus Pontifex Iulius II. in Bulla dat. Romæ apud S. Petrum anno 1505. Kalend. Iulij Pontificatus sui anno 2. ubi clarè asserit Prioratus, Præceptorias, &c. Religionis Melitanæ non esse Beneficia, & Pius II. in alia Bulla, anno 1460. Kalend. Martij idem etiam asseruit. Vnde bona venia Canonistarum, quos ego sæpè libenter sequor, circa hanc questionem, potius Theologis adhaerendum esse putollet ex illis contrarium asserat Aprius tom. 1. lib. 13. cap. 6. quæst. 2. ego ad firmandam nostram sententiam adducam ex Canonistis Ioannem Quintum in Repetit. ad cap. de multa, de Præbend. numer. 8. & à numer. 15. ad numer. 163. ubi in specie docet Præceptores vel Commendatarios Divi Ioannis non esse Beneficiarios, nec beneficium habere, sed administrationem, & officium, quod

Dux primæ ref. citat. & in hoc text. hic sunt in to. 9. tract. 2. ref. 262. & 169. Tertia vero nunc inveniatur in to. 7. ref. 3. Ref. 54. Quarta reperitur ibi in tr. 1. Ref. 99 & sup. hoc ibi in ref. 100. cursum & in ref. 149. §. Quæro secundo, & hic super. in Ref. 34. §. Adde & in Ref. 35. §. 1. cursum prop. 3. & in to. 3. tr. 1. Ref. 79. cum multis DD. in §. 2. & in to. 4. tr. 3. ref. 98. à lin. 1. & vers. Ex doct. & in ref. 99. à lin. 2. & in to. 8. tr. 1. ref. 11. §. 1. & seqq. & ibi in tr. 4. ref. 28. à lin. 2. & in to. 9. tr. 2. ex doct. ref. 167.

conventionem de qua loquimur non incurrit in labem simoniacam.

6. Sed tandem quidquid sit de dictis opinionibus P. Pasquali ad defensionem Domini de N. non deferam hic per extensum apponere verba Francisci Zypæi in suis eruditissimis Consultationibus Canonice novissime impressis lib. 3. tit. de Iure patronatus, consultat. 4. num. 6. ubi sic asserit. Sed & illud quod A. & B. juramentum offerunt intentionem suam procul abfuisse à simoniae labe: quodque uterque vitæ hactenus inculpatae fuerint nobiles, Sacerdotes: quod in tota alioquin actione palam processerint usi consilio Secretarij, Nunciij Apostolici, & Notarij in hujusmodi praxi admodum periti, aliorumque: atque licet etiam is inficiatur, qui non intelligit se illicitum quid admittere cap. per tuas 37. 10. de Simon. tamen traditum est auctoritatem viri alicujus docti excusare à culpa, & pœna; Navarr. consil. 29. num. 3. leg. cum pater. §. Titio de leg. 2. Gloss. finalis in fine. cap. ad audientiam, de his, qui vident met. Vvames consil. §. 61. numer. 5. ubi ex Petro de Palud. docet, si quid ad simoniam deest, quippe studiofaciæ depravata voluntas; atque agentium non operantur, ultra eorum intentionem. Hæc omnia Zypæus ubi supra: quæ quidem mirifice faciunt pro calu nostro, in quo dominus de N. in iis concordii initis palam processit, & non solum cum consilio peritorum: sed etiam licentia magni Magistri.

7. Unde ex his, & aliis rationibus superius suppositis sequitur Dominum de N. ab incurfu simoniacæ labe omnino liberandum, ejusque electionem validam declarandam esse. Et quidem si in dubio nemo censendus est simoniacus, cum in materia simoniæ probationes debeant esse claræ, & concludentes, ut determinavit sacra Rota in una Valsen. Prioratus die 27. Maij, anno 1600. coram Seraphino tom. 2. decis. 1359. n. 3. & in Civitat. Plebis præsentæ simoniæ die 12. Januarij 1620. coram Burato tom. 2. decis. 445. n. 6. & ibi amicissimus Ferentillus, ut diligenter solet, plures alias Sac. Rotæ decisiones adducit quibus adde adductas à Farinacio post. consil. 75. dub. 1. Ideo miror quomodo possint Adversarij præterelectionem dicti Domini de N. simoniacam declarandam esse, cum, ut diximus, ex tot rationibus, & Doctoribus superius adductis ab omni pravitate simoniaca liberam esse manifestè apparet, & ita ego sentio.

8. Notandum est tamen quòd post hæc scripta inveni amicissimum Alexandrum Sperellum decis. 2. n. 101. docere Commendas Equitum D. Jacobi, Alcantaræ & Calatravæ esse beneficia Ecclesiastica, & materia simoniæ, sed contra ipsum vide non solum Doctores citatos in principio huius Resolutionis, sed etiam novissimè Stephanum Fagundez de justit. & contrarij. lib. 5. cap. 20. numero 10. qui etiam numer. 9. me citato tenet licitum esse absque ullo peccato pretium dare alicui, ut te faciat adscribere inter milites horum Ordinum, ultimum est valdè notandum, quia in praxi quotidianum.

9. Et tandem confirmationem supradictorum non definam hic adnotare, quòd post hæc scripta, & Rotæ cum multis communicata, pervenit ad manus meas Votum R. P. Francisci Bardi ex inclita Societate Iesu præstantissimi Theologi, in quo latè, & doctè firmat ut plurimum Commendas Equitum Melitenisium non esse beneficia Ecclesiastica, & per consequens materiam simoniæ, & supradictum Votum fuit etiam subscriptum à Patribus Alexandrino Nevola, Cæsare del Boico, Francisco del Bone, Iosepho de Augustino, Martino Prates, & aliis viris doctis eiusdem Societatis.

RESOL. XXXVII.

An sit simonia vendere locum honoratiorem pro sepultura?
Et quid de vasis sacris, & capellis? Ex p. 2. tract. 15.
& Misc. 1. Ref. 57.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Suarez de re-
fig. tom. 1. lib. 4. de simonia, c. 14. n. 2. Reginal. tom. 6. tr. 1. Ref. 127. cur-
in praxi tom. 2. lib. 23. cap. 16. num. 226. Filiuc. tom. 3. fin in §. Ad
tr. 45. c. 3. n. 26. Raphaël de la Torre in 2. 2. to. 2. q. 100. confirmatio-
art. 4. disp. 7. & Malderus in 2. 2. tract. 9. c. 3. dub. 9. nem & ibi in

2. Sed contrariam sententiam amplectendam esse
maxime de hoc stante consuetudine universali; & ita
in specie contra Suarez docet Garfias de benef. tom. 1. tr. 7. Ref. 65
part. 5. c. 9. n. 117. in additionibus, ubi citat Sotum, in to. 1. tr. 4.
Spin. Gratianum, Lara, Salazar & Humadon, quibus Ref. 49.

ego addo doctissimos Theolog. Ioann. de la Cruz in
direct. conf. p. 1. præ. 7. q. 4. dub. 5. concl. 2. Rodriq. in 99. re-
gul. 3. q. 58. art. 2. Arag. in 2. 2. q. 100. art. 4. Philarch.
de offic. Sacerd. 10. 2. p. 2. lib. 6. c. 9. ex Societate Iesu Em-
manuelem Sà ver. simonia, n. 2. ex nostra Religione Nal-
dum in sum. ver. sepult. n. 8. & tandem novissimè Barb.
in suis collect. tom. 2. lib. 3. tit. 28. c. 13. n. 2. Ragucium de
Eccl. discip. 9. 86. n. 3. Genuensem in praxi Archiep. c.
32. n. 19. cum aliis. Dico igitur, quod aut pretium peti-
tur pro sepultura simpliciter aut pro aptiori loco se-
pulturæ. Primo casu pretium peti non potest absque la-
be simoniæ, quod cessat secundo casu, quando locus
honorabilior petitur pro sepultura; nam cum talis lo-
cus non sit necessarius ad sepulturam, non venditur se-
pultura nec sacrum contra Suar. & Ecclesia cœmeteria
habet ubi gratis sepeliri homines possunt. Situs igitur,
& locus dignior non videtur concernere spiritualia,
unde tanquam non necessarius, vendi potest; & ideo si
aliquis eligat honorabilem locum in Ecclesia, propter
talem præminentiam, potest ille honor pretio æsti-
mari, & vendi, cum hoc casu non vendatur sepultura,
quæ gratis præstanda est, sed ille locus aptior, & ho-
norabilior. Et ita fuisse decisum in Rota, in causa Tar-
raconensis sepulturæ 17. Maij. 1572. coram Lancellot-
to, testatur ex Gratiano, Garfias ubi sup. Nec facti Ca-
nones aliud prohibet quàm quod Clerici nolint mor-
tuum in loco sacro sepeliri, nisi aliquid detur pro ter-
ra; sed non si quis nolit sepeliri, in loco communi alio-
rum, sed peti locum honoratiorem; nam in hoc casu
non erit simonia aliquid exigere sicut & vasa sacra, &
capellæ, venduntur ratione materiæ: Et ita ego sentio,
in favorem consulentis.

RESOL. XXXVIII.

An habens jus litigiosum in beneficio possit dare aliquid
alteri prætendenti, ut non prosequatur jus suum?

Et an hac pæctio sit simonia?

Et an idem dicendum sit de eo, qui habens possessionem
beneficii vellet relinquere alteri prætendenti ob aliquod
pretium ab eo receptum?

Et an si quis fecerit expensas in beneficio litigioso, possit
illas exigere ab illo, cui vel in cuius favorem resignat.
Ex p. 1. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 7.

§. 1. **A**d hoc dubium quod in praxi potest accide-
re, sic respondet Ioannes Pont. in cur. Theol. ex Ref. 21.
disp. 56. q. 2. concl. 10. n. 37. Difficultas est, an qui habe-
ret jus in beneficio, sed litigiosum, posset recipere ab
alio prætendente jus in eodem beneficio aliquid, ut re-
nunciaret juri suo; vel dare aliquid, ut renunciaret
alter? Sententia communior videtur, quod non
possit

posse hinc fieri absque simonia. Sed salvo meliori iudicio, existimare non esse simoniam, si daretur aliquid non pro beneficio, quod daretur propter esse suum; sed ut vitaret expensis, quas deberet facere, ut defenderet jus suum: nam procurare per decem nummos, ne quis exponeret periculo perdendi centum nummos, quos in lite deberet expendere, nihil profectus habet malitiae; neque enim quod dat, est spirituale; neque etiam illud pro quo dat. Dare quidem aliquid, ut alter renunciaret iuri positivo, videtur esse simoniacum; quia ius illud est spirituale; dare vero aliquid ut non moveat litem ad prosequendum jus suum, & consequenter ad renunciandum iuri suo negative, hoc est non prosequendum ipsum, non apparet simoniacum, quia illa negatio prosecutionis iuris non est spirituale. Idem dicendum si recipiat ab altero aliquid, ut ipse non prosequatur jus suum.

2. Sed quia, an idem dicendum de eo, qui habens possessionem beneficij vellet illud relinquere alteri præteritendo ob aliquod pretium ab illo receptum? Resolutio hujus casus videtur mihi difficilior, quam prioris, quia hic dando possessionem beneficij, videtur dare rem spiritualem pro illo pretio. Respondetur tamen mihi videri, quod possit hoc facere absque simonia, quia cum non sit certum quod beneficium sit suum, sed propter probabilitatem tamen quam habet, quod sit suum, vel in litigando expensas facere, nullo modo apparet esse simoniacum, ut vitet illas expensas aliquid recipere, quia neque quod accipit est spirituale, neque illud pro quo accipit, hoc est, expensæ, quas faceret in litigio. Itaque si qui daret, non emit jus alterius, ut non debet, quia potest esse contentus jure suo, neque possessionem quod etiam non est necessarium ut faciat, quia sufficit quod alter permittat, ut ipsemet eam viro suo accipiat, aut ab eo, qui potest possessionem dare, sed solum det alteri aliquid ratione expensarum, quas faceret, ut probaret jus alterius non esse bonum, non apparet esse ulla simonia ex parte ipsius; similiter, si recipiens neque dat jus suum, quod alteri non est necessarium, cum habeat proprium, neque possessionem positivè, sed negativè tantum, permittendè, ut alter recipiat illam, sed solum recipiat aliquid ne faciat expensas defendendo possessionem suam, non committit ullam simoniam. Hucusque Pontius, quæ ex ejus mente dicta esse volo.

Sup. hoc sup.
ex Res. 29.
lege doct.
§. ult.

3. Quæritur idem ibidem *concl. 6. num. 33.* si quis fecerit expensas in beneficio litigioso, an possit eas exigere ab illo, cui, aut in cujus favorem resignat? Et respondet negativè cum communi, loquendo de exactione tanquam pretij, aut debiti; quia quod alter soluerit pro expensis, efficit aliquod pretium pro beneficio; possit tamen æquivalens recipere gratuite, de quo non est dubium. Ita ille.

R E S O L. XXXIX.

An si quis post collationem beneficij impediatur injustè accipere possessionem, possit pecunia redimere hanc vexationem?

Et an hoc sit simonia? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2.
Ref. 3.

Sup. hoc in
Ref. seq. §.
ult.

§. 1. **A**liqui probabiliter negativè respondent. Ita
glossa in c. decimas. 2. 17. quest. 7. Abbas in c.
ad aures, de finem. num. 6. & ibi Innocentius, Felinus
in c. dilectus. num. 3. cum alijs, quia possessio beneficij
quid spirituale est. Sed merito affirmativam sententiam
docet Sanchez in opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 3. dub. 30.
num. 15. quia tota spiritualitas possessionis beneficij

est ratione tituli, in quo talis habet jus ad rem acqui-
sitam per collationem. Et hanc sententiam docentiam
Mofcosus in *Summa*, tract. 15, cap. 15, num. 5, ubi sic
asserit. [Si desuper que un Beneficiatus tunc collationem
juridica de suo beneficio, non le quisesset dar su pos-
session, haziendole agratio contra iusticia y razon,
no es simonia redimir esta vexacion, y alcançar la
possession de su beneficio con dineros.] Ita ille. Vide
omnino Raphaëlem de la Torre in 2.2. c. 2. c. 2. c. 2. c. 2.
100. art. 4. diff. 9. validissimis rationibus affirmati-
vum hanc sententiam confirmat. Vnde de hoc non est
dubitandum.

RESOL. XL.

*An si elector inclinet ad eligendum indignum, vel minus
dignum, possit dignior redimere hanc vexationem?
Et an redimere supra dictum possit.*

*Et an redimere supradictam vexationem sit simonia?
Et an in hoc casu simonia non sit de jure divino, sed hu-
mano?*

Et an facta collatione beneficij, si quis injuste impediatur accipere possessionem, possit pecunia redimere hanc vexationem? Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 152.

§.1. **R**espondeo negatīve, quia est simonia redi-
mere pecunia vexationē, dum quis habet
tantum jus ad rem, ut si quis injustē vexetur, ne-
detur sibi collatio beneficij, nam cū adhuc beneficium
non sit suum, paratur pecuniā via ad obtinendum
beneficium; sed totum hoc accidit in casu nostro. *Ar-
go, &c.*

§.1. **R**Elpondeo negativè, quia est simonia redimere pecunia vexationem, dum quis habet tantum jus ad rem, ut si quis injustè vexetur, ne detur sibi collatio beneficij, nam cum adhuc beneficium non sit suum, paratur pecunià via ad obtinendum beneficium; sed totum hoc accidit in casu nostro. Et go, &c.

2. Non definam tamen hic adnotare secundum opinionem Sanchez in *opuse*, tom. 1. lib. 2. cap. 3. dub. 1. num. 7. esse falsi probabile fimoniam in hoc cal non esse de jure divino, sed humano, unde per se quis dicitur Sanchez dixerat ante in *dub.* 1. p. 6. n. 9. et 10. valeat collatio dicti beneficii, nec aliter teneatur restitui. re. Hæc, ut dixi, procedunt in opinione Sanchez qui tamen fortasse loquitur de pretio dando sibi tertio, qui infert vexationem.

3. Notandum est etiam hinc obiter, quod licet alii
qui probabiliter afferant quod facta collatione benefi-
cij, si quis injuste impediatur accipere possessionem,
non potest pecunia hanc redimere vexationem, quia
possessio beneficij quod spirituale est: a probabilibus
est licere, quia tota spiritualitas possessionis est ra-
tione tituli, in quo habet jus in re acquiritum per
collationem. Ergo, &c. Ita Sanchez ubi *sup.* *dis. 30.*
numero 11.

R E S O L. XLI.

An qui ad redimendum vexationem Eleftri dedit pretium, ne minus dignus eligatur ad beneficium, sit simoniacus, & incidat in penas latus contra simoniacos?

niacos?
Et an in hoc casu simonia non sit de jure divino, sed hu-
mano? Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 1.

§. 1. **Q**uoad primum, affirmative respondendum est, et ita docet Molcosus in *sum. tr. 1. c. 1. v. 1. cap. 1. num. 6.* et Villalob. in *sum. 2. v. 1. c. 1. diff. 2. num. 3.* et alij. Sed difficultas est quoad secundum punctum, nam Sanchez in *opusc. 1. libro 2. cap. 3. dub. 30. num. 6.* circa prelsens dubium sic ait: Dubios perentibus unum beneficium, et electore inclinante suam voluntatem ad indignum, vel ad minus dignum, non esset fimonia, prout redimere hanc vexationem, quia tantum habet jus ad rem. Est tamen satis probabilis, fimoniam in hoc casu non esse de jure divini, sed humano,

humano, & potest probari ex his, quæ diximus *suprà* dñb. 26. num. 9. Ita Sanchez, qui cum asserat satis probabile esse hanc simoniam esse de jure humano, quod etiam docet Layman in *Theolog. mor. lib. 5. tract. 10. capit. ult. §. 2. num. 22.* sequitur ex alia sententia probabili, quam ego ipse docui in 4. part. tract. 4. ref. 155. cum eodem Sanchez, & aliis, dictum simoniam non subiacere penis simoniæ, (unde talis non est excommunicatus, nec ipso jure beneficio privatus,) nec teneri fructus restituere. Etenim, ut dictum est simonia realis & completa, solo tamen jure Ecclesiastico vetita, non subiacet restitutioni, & penis simoniæ, quicquid in contrarium teneat cum aliis à me *ibi* *suprà* citatis, Paulus Layman in *Theolog. moral. lib. 5. tract. 10. capit. ult. §. 6. num. 66.* Lopez in *instr. Conf. part. 1. cap. 299. concl. 5.* & Sotus de *just. lib. 9. quest. 5. art. 2. ante respons. ad argumentum.* Sed simonia, de qua loquimur, secundum Sanchez, & Layman non est de jure divino sed humano. Ergo, &c. Non recitamus tamen Raphaellem de la Torre in 2. 2. tom. 2. quest. 100. art. 4. disp. 9. docere hanc simoniam esse de jure divino; sed sententia Sanchez est probabilis.

RESOL. XLIII.

An sit licita redemptio vexationis, si quis offerat pecuniam Electori, qui vult eligere indignum, vel minus dignum, nisi pecuniam à digniori accipiat?

Et an hoc sit aperta simonia?

Et aliqua alia explanatur sapius contingentia in praxi in redimendis vexationibus ad beneficia, ad cathedras, &c.

Sed difficultas est in *supradicto* casu, an si meus adversarius, & g. obtulit judici, vel Electori pecuniam, quam ille accepit, utrum ego possim illam pecuniis allicere, ut mihi optuletur? Ex p. 5. tract. 7. Ref. 17.

§. 1. Negativam sententiam alibi docui cum Moscolo & Villalob, quibus nunc addo Lessium lib. 2. c. 35. n. 106. Suarez de Relig. lib. 4. de simon. c. 50. n. 28. & alios, quia, ut patet ex D. Thom. in 2. 2. quest. 100. art. 2. ad 5. hac ratione per pecuniam munitur via ad acquirendum aliquid spirituale, quod est aperte simonia, hoc etiam probatur ex cap. de hoc cap. scilicet in 5. cap. Mattheus de simonia.

2. Sed contrariam sententiam respondens ad istos Canones docet novissime Hurtado de Mendoza in 2. 2. disp. 173. sect. 17. §. 234. usque ad §. 237. & ad rationem ex D. Thom. adductam respondet, in hoc casu non munitur viam directè ad spirituale acquirendum, sed præcisè ad constituendum judicem in animi æqualitate debita singulis, nempe ut velit illum eligere, quem iudicat non posse sine peccato præterire. Itaque cum oblatione pecuniæ remouetur affectus ille injustus conferendi beneficium indigno, vel minus digno. Me autem esse illum, qui sine peccato præteriri non potest, nihil obest, quia directè non intenditur, nisi ut amoveatur affectus injustus, quo remoto manet elector, ut oportet, ad eligendum iustè.

3. Deinde quoties concurrunt duo mala licitum est consulere minus, vel significare ejus materiam juxta opiniones propositas, sed in offerenda pecunia pro collatione iusta consulitur minus malum, aut significatur ejus materia. Ergo licitum est eam offerre. Tunc consili minus malum probo, quia minus malum est eligere dignum accepta pecunia, quam eligere indignum ea non accepta; quia electio indigni est contra multas virtutes. Primum contra justitiam distributivam, imò & commutativam. Item manet elector obnoxius ad restituenda omnia damna honoris & fructuum, quod

Tom. V.

quidem frequenter est contra charitatem propriam, quia propter ingentem difficultatem restituendi se conjungit in periculum evidens nunquam restituendi cum aperto discrimine salutis æternæ. Tertiò peccatur contra charitatem Ecclesiæ, cui petniciosissima est indigniorum electio, & quamvis peccaretur contra solam justitiam adhuc esset gravius peccatum non quòd justitia sit melior, quam Religio sed quia magis obligat. Ex quibus aperte deducitur licitam esse hanc redemptionem vexationis injustæ. Quòd si nulla ratione potest redimi illa vexatio, nisi inclinando electorem, ut eligat Petrum, potest inclinari licitè oblata pecunia, quia tunc non emittitur jus, sed remouetur pravus affectus eligendi indignum: si autem plures sint eligibiles, sine peccato non possumus pecunia inclinare electorem ad Petrum, quia Petrus nullam patitur vexationem injustam. Et hæc omnia & multa alia docet Hurtado pro sua firmanda sententia. Vide etiam Basil. Pontium de matr. lib. 5. cap. 18. §. 6. num. 39. qui etiam n. 44. loquendo de electionibus ad cathedras, asserit quod si unus ex candidatis dignus est, & ceteri indigni, offerri pecunia potest, non tantum ne eligantur alij, & ne scholastici suffragium pro illis ferant, sed etiam directè offerri potest pecunia, ut eligatur ipse, qui dignus judicatur à vitis prudentibus, & literatis qui in iudicando non ducuntur amore, aut odio, sed ratione. Quòd si alius dignus etiam sit, non licet pecuniam scholasticis offerre. Idem dico si unus ex is dignior sit reliquis, qui non digniores, digni tamen sunt, posse offerre pecuniam, ut dignior eligatur omisso digno. Cujus doctrinæ ratio desumitur ex dictis, est enim gravius peccatum eligere indignum prætermisso digno, vel eligere dignum omisso digniore, quam furtum committere, quod perpetratur in ea acceptione pecuniæ, ut constat. Unde licet offerre materiam minoris peccati, hoc tamen intelligendum si scholasticus paratus sit majus peccatum committere, scilicet eligere indignum omisso digno, vel dignum omisso digniore. Quòd si duo reperiantur æque digni, quia vel re ipsa sunt, vel difficile de eorum excessu judicari potest, non licet tunc offerre pecuniam scholasticis, cum non offeratur materia minoris peccati, siquidem illi in cujusque ex illis electione, iustè agunt, solum excipe casum, si scholasticus prius non incitatus, sed sua sponte pecuniam postulaverit, aut indicaverit, licet enim dare in eo eventu. Ita Pontius *ibi* *suprà*.

4. Sed difficultas est in dicto casu, an si meus, v. g. adversarius obtulit judici, aut electori pecuniam, quam ille accepit, utrum ego possim illam pecuniis allicere, ut mihi optuletur? Quæstio est difficilis, nova, & in praxi maximè necessaria, & ad illam respondet Hurtado loco citato §. 243. Dico igitur primò, esse opus ut mihi constet satis aperte electorem, aut judicem accepisse pecuniam, alioquin non possum ego eam offerre licitè. Secundò dico, non videri improbabile eam pecuniam offerre, quia quod ego peto, potest fieri bonè & malè; quod si malè sit, est illius culpa, quam ego vitare non teneor cum gravi damno; est autem grave damnum ut iudex, aut elector sit pecuniis à competitoribus devinctus. Neque tunc ego sum occasio peccati, quia iam ille est formaliter in peccato. Absolutè tamen censco non licere offerre pecuniam, quia ego non vexor iniuste, iudex enim & elector possunt antecederet esse determinati ad ferendam sententiam pro competitore sine ulla iniustitia. Quid autem interest illos esse determinatos pecuniis potius, quam alia de causa? Potero tamen ego indicare meum animum, & ostendere me esse paratum ad dandas pecunias, si iudex, aut elector eas voluerit, hæc enim non est provocatio, neque consilium. At verò mihi non licet eas dare aut amittere. Ita Hurtado.

RESOL. XLIII.

An quando aliquis *monachus*, vel fraude illata, sed solum per subornationem, preces, & munera quæ Electoribus, confert, impedit, ne quis eligatur ad beneficium, &c. possit ille pretio redimere hanc vexationem, etiam dando pecuniam non solum tertie personæ, sed etiam uni ex Electoribus, ne subornet alios, &c.

Et an sit simonia redimere pretio talem vexationem? Ex p. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 2.

Sup. hoc sup.
in Ref. 36 §.
Probatur
tercio.

§. 1. Negativam sententiam docet Sotus de Inst. lib. 9. q. 6. art. 1. ad 5. quem sequitur Moscosus in sum. tract. 15. c. 15. num. 4. ubi sic ait. [Si estos impedimentos no se ponen con violencia, ni engaño, sino con ruegos, y sobornos, aunque algunos autores dicen, que tambien se puede redimir esta vexacion con dineros; Soto dize que no, y me contenta su opinion, porque este daño no es contra justicia, sino contra caridad, y à semejantes ruegos, acudir se deve con otros, y no con dineros.] Sic ille.

2. Sed affirmativam sententiam probabiliorum esse existimo, quam ex Atagonio tuetur Villalobos in sum. tom. 1. tract. 37. diff. 10. num. 3. ubi sic asserit. [Quando uno impide à otro que consiga el beneficio, que justamente pide, no por fuerza y engaño, sino subornado por precio y ruegos, sería lícito redimir aquella vexacion, dándole dineros para que desista del suborno, porque como aquel ambicioso puede dañar, y no aprovechar, el darle dineros no es comprar el beneficio, sino redimir la vexacion, y así es lícito.] Hæc ille. Et ita hanc sententiam novissimè docet Sanch in opusc. 10. 1. lib. 2. c. 3. dub. 30. n. 5. ubi ait. Licet aliqui dicant licere redimere vexationem, quando aliquis vi illata impeditur, secus quando impeditur meam electionem per subornationem, & munera, quæ electoribus conferret, ne me eligeret, tunc enim non liceret pretio redimere vexationem. Alij verò hoc admittunt quando impediens potest obesse, non tamen prodesse secundum jus: si verò possit etiam prodesse, dicunt esse simoniam. At satis probabile est, non esse simoniam pretio redimere talem vexationem, licet impediens per subornationem possit etiam prodesse. Ita Sanchez quod est valde notandum. Nam ex hoc sequitur me ad redimendam vexationem posse dare pecuniam non solum tertie personæ, sed etiam uni ex electoribus, ne subornet alios, dummodò non dem, ut pro me suffragetur; licet hoc ultimum de electore qui potest prodesse neget, Sylvius in 2. 2. quest. 107. art. 2. concl. 3. Lessius lib. 2. c. 35. dub. 17. Malderus in 2. 2. tract. 9. cap. 3. dub. 17. & alij sed sententia Sanch. est etiam probabilis.

Sup. hoc in
Ref. not. 1.
huius Ref. &
in eadem §.
in princ. &
in fine.

3. Non desinam tamen hic pro curiosis adnotare Gregorium de Valentia, insignem Theologum Societ. Jesu, in 2. 2. D. Thom. disp. 69. q. 16. punct. 3. reicere illam distinctionem, quam afferunt Doctores de vexatione ante jus acquisitum, vel post jus acquisitum, & existimat utroque modo licere redimere vexationem in beneficiis, & aliis spiritualibus. Vnde docet, quod in foro conscientie nihil obstat, quominus possit vexatio redimi licite, etiam ante jus acquisitum. Verum hæc opinio refellitur à Raphaële de la Torre in 2. 2. tom. 2. quest. 100. art. 4. disp. 9.

RESOL. XLIV.

An si Responsor casus conscientie, recipiat pecuniam propter consilium requisitum à petente ad pacandum conscientiam, & in illius foro sit simoniacus? Ex p. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 4.

§. 1. Hic casus potest frequenter accidere, & affirmativam sententiam docet Moscosus in sum. tract. 15. c. 2. n. 2. ubi sic asserit. [La Theologia perficiona el entendimiento con verdades sobrenaturales, facadas de las entrañas de la divina Escritura, importantes para ganar las almas al Cielo. Y así quando un Theologo es consultado de algun calo de conciencia por algun hombre affigido, que no sabe que hazerle para assegurar su alma, y conciencia, como cada passo acontee, atento que este consejo espiitual guiado al bien sobrenatural, no es precio estimables, es clara simonia llevar dineros por el.] Ita ille, & ante illum Villalobos in sum. tom. 2. tract. 37. diff. 8. num. 2. ubi sic ait. [Todas las vezes que uno pide al Theologo la resolucion de alguna duda para saber la, o para seguir su justicia en el fuero exterior, puede recebir precio por la tal resolucion sin pecado de simonia. Mas no si la pide para quietar su conciencia, y comunmente à los Theologos se les preguntan estas resoluciones en orden al fuero de la conciencia, por laqual non pueden llevar precio.] Hæc Villalobos. Et hanc sententiam ex Thomistis docet Ledefma in sum. part. 2. tract. 12. diff. 2. post tertiam conclusionem, & fusc Raphaël de la Torre in 2. 2. D. Thomæ, tom. 2. quest. 100. art. 2. 3. & 5. disp. 5. & ex Theologis Societatis Jesu hoc etiam tenet Sanchez in opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 3. dub. 5. 7. & 8. Vide etiam Turrianum in sum. part. 1. cap. 204. dub. 5. num. 3. & Malderum in 2. 2. Divi Thomæ, tract. 9. cap. 3. dub. 8.

2. Sed his non obstantibus docet Suarez de Religionem, tom. 1. lib. 4. cap. 18. n. 19. tale consilium, si sit in pura instructione intellectus, non esse materiam simoniae, etiam si ab interrogante petatur ad pacandam conscientiam suam, vel ad dirigendam illam; sed cù verò si fiat per modum exhortationis, ita ut æquivalet veluti privatae concioni. Nam tunc eadem ratio est publicæ, vel privatae concionis; sicut eadem ratio est de concione, quam tres audiunt, vel quæ coram copioso populo fit. Ita Suarez. Sed respondet casum conscientie fere semper, ut patet, præbere consilium pro instructione intellectus, & non ita ut illa instructio æquivalet privatae concioni. Ergo, &c. Rationes verò, quas pro hac firmenda sententia adducit Suarez, videbis penes illum. Vnde puto hac sententiam esse probabilem quam præter Suarez tenet etiam Paulus Layman in Theol. moral. lib. 5. tract. 6. cap. ult. §. 4. n. 32. in fine, ubi sic ait. Pro responso seu consilio morali metes accipi potest, quia per se, ac directè doctoralis aliqua instructio est; licet per accidens, & consequenter interserviat ad pacandam conscientiam. Ita ille. Et tandem hanc etiam opinionem docet Filiucius in 2. 2. cap. 4. n. 31. quibus ego libenter adharco.

RESOL. XLV.

An Cancellarius Episcopi possit ratione laboris sumere aliquid pro licentia audiendi confessiones & concionandi, &c. Ex p. 5. tract. 13. & Misc. 1. Ref. 70.

§. 1. Respondeo negativè, quod alicubi non rectè observatur, & ita docuisse sacram Congregationem Cardinalium die 16. Julij 1591. testatur Gavantus in ench. Episc. ver. licentia, n. 3. ubi sic ait: Licentia sedendi, audiendi confessiones, concionandi, & ministrandi Sacramenta, denitur gratis. Sic ille, quod etiam ex alia declaratione in una Apruntina, teste Aldano, loquitur Barbosa in Collectan. Doct. ad Concl. Trident. sess. 23. c. 15. n. 57. ubi asserit Cancellario Episcopi nullo pacto licere etiam in vim taxæ antiquæ pro approbatione ad confessiones audiendas, quam hoc decretum gratis dandi mandavit, quicquam exigere. Et tandem pro hoc casu

& similibus non desinam hic apponere etiam aliam Sacrae Congregationis declarationem, quam doctus Barbola ubi supra in Conc. Trid. sess. 21. cap. 1. num. 16. assert. ubi sic ait: Notario, vel Cancellario nihil licere accipere, neque ratione Scripturae, neque sigilli, neque laboris, aut alio titulo, sed gratis his quorum interest, debere praestare omnia infra ponenda, tenet Sell. d. c. 10. n. 21. attestans sic fuisse decretum in una Vicen. S. Martij 1602. videlicet.

Approbationem ad audiendas confessiones.
Licentiam administrandi Sacramenta.
Licentiam deservendi beneficiis.
Licentiam sepeliendi defunctorum corpora in Ecclesia.
Licentiam celebrandi Missas.
Licentiam colligendi elemosynas.
Mandata publicandi in Ecclesia in eos, qui primam Tonsuram, vel minores Ordines ac sacros suscipere voluerint.

2. Quoad alia verò quae sequuntur, poterit aliquid percipere, si nullum sibi salarium, vel stipendium constitutum fuerit, tuncque congruum tantum sui laboris mercedem, quae quoad litteras collationis, vel institutionis curatarum Ecclesiarum, vel deputationis Vicariorum in illis unum aureum, & quoad litteras dimissorias, & testimoniales decimam unius aurei partem nunquam excedat.

Pro litteris collationum, institutionum, seu provisionum beneficiorum vacantium per obitum, vel per resignationem etiam ex causa permutationis, vel alia.

Pro litteris dimissorialibus, seu testimonialibus, quae conceduntur Presbyteris, seu Clericis ad alias dioceses transitoris.

Pro litteris recipiendi Ordines ab alienis Episcopis.

Pro licentia ordinandi se ad titulum patrimonij, seu pro approbationibus huiusmodi titulorum.

Pro licentia abscondendi se ab Ecclesia, seu beneficiis.

Pro licentia erigendi Cappellas.

Pro litteris approbationis concurrentium ad Parochialium vacationes in mensibus reservatis quae ad Sedem Apostolicam transmittuntur.

Pro approbatione juris patronatus ex fundatione, vel donatione.

Pro creationibus Vicariorum in Parochialibus.

Pro deputationibus Oeconomorum dum beneficia vacant.

Pro executionibus litterarum Apostolicarum gratiarum, seu iustitiam concernentium.

Hucusque sacra Congregatio. Vnde videant Episcopi in omnibus casibus supradictis, quid efficiatur in eorum Curis.

3. Notandum est tamen hic obiter in dictis verbis Concilij sess. 23. cap. 15. contineri praeceptum quo praecipitur Episcopis, ut approbationem ad confessiones gratis impendant, sed non continetur ut conditio necessaria, qua non servata, non valet approbatio. Et ita docet Suarez l. 4. disp. 28. sect. 5. n. 10. Fagundez pract. lib. 7. cap. 2. n. 66. secus autem in indulgentiis, ut in sequenti resolutione dicendum est.

RESOL. XLVI.

An pro dispensationibus matrimonialibus possit delegari sumere aliquid ratione laboris, & quid pro executoriis, & licentis publicandi Indulgentias, & signantes Indulgentias Bullae Cruciate? Ex p. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 71.

Difficultas oritur ex clausula, quae apponi solet in dictis litteris dispensationum tenoris sequentis. Volumus autem quod si spreta monitione

nostra ejusmodi aliquid muneris, aut praemij occasione dictae dispensationis exigere, aut oblatum accipere temerè praesumpseris, excommunicationis latae sententiae poenam incurras. Hoc supposito ad quaestionem propositam affirmativè Sanchez de matrim. 3. lib. 8. disp. 35. num. 10. ex aliis viris doctis, à se consultis, cum prohibito hujus clausulae loquatur de muneris, aut praemio, atque ita de muneribus, quae in gratitudinis praemium sponte offeruntur. At quod est laboris impensi stipendium non est remunerationis praemium, nec muneris rationem habet. Deinde quod mens Pontificis in hac prohibitione sit ne muneribus corruptus, & ex ceteris ordinariis, minus bene munus suum obeat. At stipendium laboris jure, vel consuetudine debitum non corrumpit judicem, nec ipsum à recto desistere obligat. Ita Sanchez, qui etiam addit consuetudinem obtinuisse, vel saltem declarasse hoc stipendium recipi posse.

4. His tamen non obstantibus contrariam sententiam tenendam esse puto, & ita declarasse Sacram Congregationem Cardinalium ex Armenazar testatur Barbola in Collectan. Concilij Trid. sess. 21. cap. 1. n. 15. ubi sic ait: Pro dispensationibus matrimonialibus non licere Episcopo, vel ejus Vicario quicquam accipere, nec ratione taxae etiam ex immemoriali consuetudine, nec ratione sigilli, vel alicujus alterius rei asserit, resolutum Armenazar d. iii. 18. de Episcopis, n. 10. in res. pons. ad 6. advertens propterea decretum illud, quod solet poni in litteris dispensationum matrimonialium, ut nihil muneris, aut praemij sponte accipi possit pro illarum executione, ita intelligendum esse, ut neque ordinarius ipse, neque Vicarius ejus quicquam pro mercede laboris quem ea in se susceperint, capere possent: addit deinde Notarium pro examine tertium quartam aurei, seu ducati partem licite accipere posse. Hac Barbola, & ante illum Navarrus. Vnde non desinam pro isto casu & aliis similibus apponere hanc per extensum declarationem Sacrae Congregationis, quam affert Gasias de beneficiis tom. 2. p. 8. cap. 1. n. 77. tenoris sequentis. Illustrissimi, & Reverendissimi Domini Canonici & Capitulum Ecclesiae Gerunden. animadvertentes quod Reverend. D. Jacob. Cassad. modernus Episcopus Gerund. quotidie contra stylum antiquum dictae Ecclesiae multa indebitè extorquet, & multa gravamina infert, quod non curat se ab illis abstinere, sed de die in diem in illis continuando causam querelandi & murmurandi aliis praebet cum maximo damno & scandalo populorum, ideo ut ex dicta eorum Ecclesia extorsiones & gravamina huiusmodi de medio tollantur, & ne abusus huiusmodi in pravam consuetudinem transeat, alique successores in dicto Episcopatu malum exemplum huiusmodi imitari possint, deliberarunt nonnulla Capitula extorsionum & gravaminum huiusmodi vestris Illustrissimis & Rever. DD. deferre ad hoc ut ex sola benignitate in his, in quibus eis videbitur, providere dignentur.

3. In primis Rever. Dominus Episcopus à provisis de beneficiis à Sede Apostolica in forma Dignum extorquet pro collatione in vim mandati Apostolici faciendi Julios duos pro quolibet scuto valoris dicti beneficii. Secundo item pro collationibus beneficiorum, quas ipso jure ordinario facit, extorquet pro qualibet provisione aliquando scuta sex, & aliquando septem. Et hoc idem vult extorquere à provisis ab inferioribus, ad quos collatio spectat. Si vero collationes fiant ab Abbatibus, vel aliis inferioribus à sua jurisdictione exemptis, ipse dominus Episcopus vult quod collationes ab ipso, vel ejus Vicario approbentur, ac ratae & gratae sint, & tantundem persoluant, alioquin non vult quod possint gaudere dictis beneficiis. Tertio item pro litteris dimissoriis, seu testimonialibus, aut commendatitiis, Dom. Episcopus exigit undecim grossos

& unum quum, contra formam Concilij Tridentini *cap. 1. sess. 21. de reform.* Quod item facit solvere Clericos volentes se ordinare ad aliquem Ordinem sacrum, pro literis publicatoriis duos grossos & quatuor denarios, & id repetit in quolibet Ordine suscipiendo. Quinto item pro licentiis exercendi curam animarum, & confessiones audiendi sine coadjutoris, exiguntur tres grossi pro quolibet, quæ quolibet anno sine alio examine renovari debet, & iterum persolui contra formam *cap. 15. sess. 23. ubi expressè cavetur quod gratis concedantur.* Sexto item dispensationibus matrimonialibus, quæ in vim litterarum Apostolicarum conceduntur, exigit unum marcum argenti, quod est valoris trium ducatorum, & ultra, contra formam ipsarum litterarum Apostolicarum, in quibus sua Sanctitas mandat, quod nihil percipiant à sponte offerentibus. Septimo item pro examine in concursu fiendo pro obtinendo Parochiales quocumque mense vacantes, sicut solui ab examinatis & approbatis cuilibet examinatori Julios quatuor, contra formam *cap. 18. sess. 4. Octavo item, quia de consuetudine dictæ Ecclesiæ Episcopi in eorum ingressu solent exigere à personis Ecclesiasticis quoddam donativum, dicitur modernus Episcopus ampliando hanc consuetudinem vult exigere & exigit etiam dictum donativum ab illis, qui postea beneficia obtinuerunt, & successivis temporibus obtinent, nec permittit ipsos capere possessionem beneficiorum, nec Bullas, nec litteras provisionis expedire vult, nisi prius solvant dictum donativum. Non item infligit quotidie pœnas & censuras Ecclesiasticas in causis civilibus, & parvi momenti etiam pro debito duorum Juliorum, non aliter, servata forma Concilij *cap. 3. sess. 25.* sed contra illius formam, quo fit ut censuræ hujusmodi parvipendantur. Decimo item confert Ordines generales ut plurimum in quadam Capella sui palatii, & si quando illos in Cathedrali confert, id in Capella remota & obscura, nulla præcedente intimatione, nec vocatis aliquibus Canonici, facit contra formam *cap. 18. incip. Ordines, sess. 23. de reformatione.* Hæc & multa alia dictus Dom. Episcopus extorquet, & in multis aliis gravat subditos, ideo supplicatur humiliter vestris Illustrissimis & Reverendissimis Dominis, ut pro solita benignitate dignentur consulere benignitati subditorum, ac simul cupiditati dicti Prælati.*

4. Responsio. Reverendissime Domine, uti frater, Canonici & Capitulum istius Ecclesiæ, libellum, qui erit cum his literis, sacre Congregationi Cardinalium Concilij Tridentini interpretum obtulerunt in eo, quod de amplitudine tuâ conquerantur, ipsa perspiciet, simulque videbit, quid ad unumquodque ipsius libelli caput sacra Congregatio responderit. Nempe ad primum & secundum pro collatione, aut institutione Ecclesiarum, & præsertim curatarum, Cancellarium posse in singulis accipere mercedem suo labori convenientem, quod tamen scriptura, sigillo & cæteris omnibus computatis unum aureum non excedat, ut dummodo ipsi Cancellarii salarium nullum pro suo officio exercendo constitutum sit, & ex pecunia quam accipiet, nihil profus emolumenti collatores, aut institutores ullo modo directè, vel indirectè percipiant. Ad tertium nihil exigendum pro dimissoriis commendatiis, aut testimonialibus literis, juxta *cap. sess. 21. Concilij ejusdem.* Ad quartum de literis publicatoriis id prohiberi eodem *cap. 1. sess. 21. vers. nec, alia quacumque de causa.* Ad quintum gratis oportere concedi hujusmodi licentias, juxta *cap. 15. sess. 23.* Ad sextum pro dispensationibus matrimonialibus non licere Episcopo, vel ejus Vicario quidquam accipere, nec ratione taxæ, etiam ex immemoriali consuetudine, nec ratione sigilli, vel alicujus alterius rei; quapropter decretum illud quod solet poni in litteris dispensationum matrimonialium,

ut nihil muneris, aut præmij sponte accipi possit pro illarum executione, ita intelligendum est, ut neque cede laboris, quem ea in re suscipiunt, capere possent. Notarios vero pro examine tertium quartam partem aurei, seu ducati licite accipere possent. Ad septimum non debere examinatores occasione examinis ad parochiales Ecclesias quicquam accipere, alioquin puniendos arbitrio Ordinarij. Ad octavum de donativo in ingressu, responderi istam consuetudinem esse sublatam per Concilium *cap. 14. sess. 24.* Ad nonum non debere censuras infligi nisi servata forma *cap. 3. sess. 25.* Ad decimum sacrorum Ordinum collationes in cathedrali Ecclesia vocatis, præsentibus ad id Ecclesiæ Canonici publicè celebrari debere, juxta *cap. 8. sess. 23.* Quæ illi sigillatim præscribere volumus, ut cum videat eas minime licere, ab illis Amplitudo tua abstineat, quod facere debet, nec cuiquam relinquere offensam, aut quæ elat locum, interea cam benè in Domino valeat, gratiæque suæ donis cumulari optamus. Romæ die 12. Aug. 1588.

Amplitudinis tuæ Reverendissimi frater
A. CARAFFA Cardinalis.

5. Vnde ex supradicta declaratione in responsione ad 6. apparet sententiam Sanchez non esse tenendam, hinc etiam inferri statim verbis impositis in Bulla Latina. Commissarios Bullæ Cruciatæ non posse recipere aliquid pro revalidatione, publicatione, &c. Indulgentiarum, neque pro jure laboris, & ideo in quodam consensu doctorum hominum ex ordine Eminentiissimi Domini mei Cardinalis ab Avia, me etiam interveniente & consulente, fuit determinatum, neque Magistrum Notarium Cruciatæ pro jure laboris potuisse accipere aliquid pro licentia publicandi Indulgentias, quia in omnibus Curis Episcopalibus saltem Italiæ, dictæ licentiæ publicandi Indulgentias, licet præbeantur in scriptis, præbentur tamen gratis, quod expressè Cardinalis Paleotus ordinavit in suo Archiepiscopatu Bononien. *part. 4. concil. 1. fol. mihi 232.* Tum, quia in Bullis Sanctissimi Domini nostri Urbani VIII. dictarum Indulgentiarum annullantur Indulgentiæ, si pro earum publicatione aliquid etiam à sponte dantibus sumatur, & pro expeditione dictarum concessionum, etiam pro jure laboris, Pontifex non vult ut aliquid accipiat; & ideo in fine apponuntur hæc verba, *Gratis pro Deo etiam scriptura.* Et in Concilio Tridentino *sess. 21. cap. 5.* Canonici, qui elemosynam quærent pro certis Indulgentiis, negatur aliquid dari pro jure laboris. Et ita hanc sententiam in terminis, ut dixi, solet, terminantibus, docet novissimè ex insigni Masæo Sorbonico doctus Andreas Duvalius in *part. 2. D. Thomæ tract. de Indulgent. quest. unica, art. 8. in fine.* quem omnino vidbis.

6. Nec valet dicere quod mandatum, ne aliquid sumatur, est directum Commissario Cruciatæ, non autem Magistro Notario, qui aliquid recipit jure tantum laboris: nam respondeo quod Bullæ Urbani VIII. in quibus conceduntur Indulgentiæ, prohibent absoluitè aliquid recipere, neque personis particularibus dirigitur, ergo, &c. Deinde licet Concilium Tridentinum *sess. 23. cap. 15.* cum Episcopis tantum loquatur, ut approbationes confessionum gratis concedant, tamen, ut vifum est in superiori resolutione, sacra Congregatio in dictis verbis Concilij, declaravit inclusos esse etiam Cancellarios accipientes aliquid pro jure laboris, unde in calu *cap. 1. sess. 21. ejusdem Concilij*, Notarios nominatim excludit, ergo, &c. Ita tunc ego, præter alia jura, & rationes, quæ pro hac firmanda sententia alij Theologi consulti adduxerunt.

7. Vnde

7. Vnde à fortiori dicendum est, quòd pro executione dictarum Indulgentiarum in hoc Regno ab Officialibus laicis, ne quid minimum accipi potest, etiam sub colore præstiti laboris, quod etiam absolute præcepit Serenissimus Rex Philippus II. in quadam epistola data Matriti die 28. Decembr. 1571. & directa ad excellentissimum Ducem de Terra-Nova, in qua ponit querelas sibi factas à Cardinali Alexandrino super aliquos abusus, qui tunc in hoc Regno extabant, & cap. 5. dictæ epistolæ sic Rex asserit: Tambien nos han hecho entender, que quando se dan letras executorias, no se concede si no se paga primero cierta suma de dineros, y porque esto no parece cosa conveniente, proveyers que de aqui adelante no se lleuen dineros por esta causa, sino que se espida gratis. Et tunc omnes ex sacro Concilio subseripti ad dictam epistolam sic responderunt. Per lo passado s'hanno perçeputo per li Officiali Regij alcune raggione per consideratione delli loro travagli, però poi che sua Maestà comanda che questi negotij si spediscono gratis costi, si faci esseguire, ch'oltro che su Maestà lo comanda pare cosa da se molto conveniente.] Ita ibi, quod si in omnibus Papalibus rescriptis observandum est, maxime procedit in expeditione Indulgentiarum, quæ sunt res spirituales, & quæ annullantur à Pontifice, si pro publicatione ipsarum aliquid recipiatur.

DE DATIS, ET PROMISSIS Super Bullam Greg. XIII.

RESOL. XLVII.

An Bulla Greg. XIII. de Datis, & Promissis in Romana Curia sub nomine gratiarum includatur absolutio, indulgentia, dispensationes, beneficia, & alia gratia, quæ solo verbo perficiuntur? Ex p. 6. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 14.

§. 1. Respondet affirmativè ex Navarro Bonacina tom. 3. de censur. diff. 2. q. 3. punct. 31. num. 2. Molin. de just. tom. 1. tract. 21. diff. 42. & Azorius p. 3. lib. 12. cap. 24. q. 6. ubi sic ait: Pontificia constitutio intelligit nomine gratia & iustitia, quicquid per litteras Apostolicas, Diplomata, five Bullas, & Brevia Pontificia gratiosè conceditur: quæ itidem per solam signaturam in solo verbo, vel vivæ vocis oraculo concedi solent; cuiusmodi sunt multe absolutiones, dispensationes, indulgentia, facultates & privilegia. nam in constitutione dicitur, Per litteras Apostolicas, & quibuscunque aliis modis. Ita ille.

2. Non desinam tamen hic adnotare Gabrielem Lotharium doctissimum Iuriconsultum Romani Curia de re beneficiaria lib. 3. quaest. 3. num. 26. & sequentibus docere sub nomine gratia in dicta Bulla Gregoriana non contineri gratias extra materias contentiosas, ut dispensationes, absolutiones, beneficia, pensiones & similia: & probat restrictionem illam ad causas appositam in Bulla, & sic ad materias contentiosas non diffundi per verba sequentia, seu alias per litteras Apostolicas, quasi causæ & iudicia, non etiam per litteras Apostolicas expediri consueverint, imò plurimæ sic deciduntur, & expediuntur: quæ omnia probat ipse Lotharius ubi supra. Cujus sententia si esset probabilis, multi in penas dictæ Constitutionis non incurrerent: recognosce illum, & non pigebit. Sed prima sententia Navarri est communis, quam approbat stylus Pœnitentiariæ, & Romanæ Curia, & ideo ab illa non est recedendum.

RESOL. XLVIII.

An in aliquo casu absque incurfione poenarum Bulla Greg. XIII. de Datis, & Promissis possint in Curia Romana excusari dantes munera?

Et an iudex, qui in Romana Curia recipiet ab utraque parte ante latam sententiam, vel ante gratiam obtentam majores, quas vocant propinas, seu sportulas, quam sibi essent debita, quamvis peccet contra iustitiam, & teneatur restituere, non tamen incurreret prædictas poenas, neque etiam qui eas propinas solvit?

Et notatur, quod hujus Bullæ poena non habent locum, si daretur aliquid simpliciter, nullo pacto precedente, & ad effectum specificè obtinendi aliquam gratiam, vel iustitiam, & aliqua alia circa hoc explanantur. Ex p. 7. tr. 4. Ref. 1.

§. 1. Materia hæc est satis periculosa, & fxit Deus quod circa illam multi non naufragentur, ut patet ex Commentariis Navarri, Boccacii, Farinacii, Azorij, Bonacina, Molinæ, & aliorum editis in explicationem dictæ Bullæ. Non est tamen negandum posse, non obstante dicta Bulla aliquid munus præbere sine peccato, & incurfione poenarum, modo quo infra dicendum est, ex mente tamen aliquorum Doctorum. Asserunt igitur, Primo, quòd in quocumque tempore, five post, five ante, quando munera dantur non pro gratia, vel iustitia obtinenda, sed ob alium titulum, & finem Bulla Gregoriana non obligat. Nam leges non sunt extendendæ ultra propriam verborum significationem, & legislatorum voluntatem. Sed in casu nostro Pontifex non voluit subjacere poenis, nisi dantes pro gratia, & iustitia: Ergo non includuntur in dicta Bulla ex alio titulo dantes, nempe ob meram liberalitatem, & gratitudinem: Igitur primus titulus excusans ab incurfione poenarum dictæ Bullæ, est quando quis aliquid donat non pro gratia & iustitia obtinenda, sed ob liberalitatem, & gratitudinem.

2. Secundus titulus potest esse ratione laboris, & hoc procedit etiam si detur majus stipendium, quam sit debitum, modò id non referatur ad obtinendam gratiam, vel iustitiam; etiam si detur ante collatam gratiam, vel iustitiam: ac proinde in Romana Curia iudex, qui recipiet ab utraque parte ante latam sententiam, vel ante gratiam obtentam, majores, quas vocant, propinas, seu sportulas, quam sibi essent debita, peccaret quidem contra iustitiam, teneaturque restituere; non tamen incurreret prædictas poenas, neque etiam, qui eas propinas solvit, cum non pro gratia, & iustitia obtinenda, sed tanquam pretium excessivum data sint, & acceptæ.

3. Tertius titulus erit ratione damni compensandi, ut qui dant, vel accipiunt ad compensandum damnum, quod resultat intercedenti, modò excessus notabilis non sit. Hac ratione dicunt prædicti posse excusari cubicularios, secretarios, aliosque familiares Principum, qui non recipiunt aliquid ob gratiam, vel iustitiam à Principe impetrandam; sed ad compensandum damnum inde illis resurgens. Sæpè enim ob gratiam semel impetratam non audent, vel certè, non ita facile frequenter, & confidenter aliquid aliud petere; imò exponunt se periculo non obtinendi alia, & quod habeantur nimis petaces, & importuni, minuatque gratia, qua apud Dominos valent. Imò etiam aliquid potest dari, & accipi pro majori exhibenda industria quam alioqui in negotiis exhibere teneantur prædicti cubicularij. Licet enim teneantur cubicularij, aut familiares Principum, vel iudicum mediocri diligencia

tia adiungit suppliciter permittit, vel supplices libellos, responditque referre, libellos decreto finitos reddere, & huius generis alia, ratione quorum nihil possunt accipere; quia gratis prestare tenentur, & stipendium aliunde accipiunt; si tamen maiorem prærent operam, quam ex officio teneantur, potest aliquid hoc titulo dari, & accipi. Id enim non accipiunt pro gratia, vel iustitia obtinenda: sed pro maiori illa opera, & industria à se exhibita, dummodo neque in hoc excedatur, imò etiam si excedatur peccabitur contra iustitiam: sed non contra Bullam, ut dicebamus cum Molina in simili de stipendio Iudicis & aliorum ministrorum. Et hæc omnia docet novissime dñs P. Ioan. Dicastillus de iust. & iure lib. 2. tr. 1. disp. 5. dub. 7. a n. 208. usque ad 222. cui adde Bonacinam 10. 3. disp. 2. 9. 3. punct. 31. n. 14. & P. Leonem de cens. recol. 4. littera verb. Dantes.

4. Nota etiam quod Io. Ant. Novarius in sum. Bull. p. 2. tit. de dato, & promiss. pro. iust. & c. num. 7. docet ut huius Bullæ pœnæ non habeant locum si daretur aliquid simpliciter nullo pacto præcedente, & ad effectum specificè obtinendi aliquam gratiam vel iustitiam: Ita ille, qui ait sic fuisse decisum in Rota decis. 136. post. conf. Farinacii tom. 1. & hæc omnia superius dicta videantur penes Doctores citatos: nam in hac questione de meo nihil asserere volo.

RESOL. XLIX.

An in dicta Bulla sint prohibita omnes promissiones maxime cum verbis generalibus? Ex p. 7. tract. 4. Ref. 2.

Quamvis non plenè sup. hoc, sed ad sciendam doctrin. huius ref. lege sup. si promissio talis sit, ut moveat ad iustitiam, vel gratiam conferendam, quia Pontifex in sua Bulla prohibet pacta, vel promissiones occultas, vel manifestas verbis generalibus vel expressis conceptas, tales sunt hæc, ergo prohibentur. Bonacina verò tom. 3. disp. 2. quest. 3. 24. 25. & 26. punct. 31. n. 10. distinguit, & ait: Vel verba solum profertur urbanitatis gratia, absque animo illius obligationis sibi imponendæ, vel proferuntur animo re ipsa promittendi, seu se obligandi. Si proferuntur solum urbanitatis gratia, censetur proferentem non incurere pœnas à præfatis à Pontificibus constitutas. Si verò proferantur animo promittendi, & hoc pacto insistendi iudicem, aut gratiæ collatorem, ad gratiam vel iustitiam concedendam, arbitror promittentem ligari his pœnis. Ratio est, tum quia prohibita sunt qualibet pacta, & promissiones etiam generales, & occultæ; tum quia administratoribus iustitiæ, & collatoribus huiusmodi gratiarum nihil simpliciter debetur ex gratitudine; cum aliunde habeant stipendium, & sustentationem, nihilque de suo conferant, & obligatio ex gratitudine potius oriatur ex eo, quod quis ex mera liberalitate confert, quam quod facit, id quod ex officio, & munere suo prestare debet, tum quia huiusmodi promissiones nihil aliud sunt, quam munera in se oblata; verum est autem aliquid tradere cum tacita promissione, pro gratia, vel iustitia obtinenda. Hinc patet.

2. Primò iudicem, aliumve gratiæ collatorem, qui intuitu huiusmodi promissionis aliquid facit, subiacere pœnis istius constitutionis: nam dicitur acceptare promissionem, vel donationem pro iustitia, vel gratia; & hoc præsertim valet in iudice, aut gratiæ collatore, qui novit promittentem consuevisse verba seu promissionem opere implere.

3. Secundò patet his constitutionibus prohiberi ea verba, quæ continent generalem promissionem: ut si quis dicat: Recognoscam labores tuos, vel non ero tibi ingratus vel honestum est, ut laborans pro alio recognoscatur. Hoc tamen intellige, modò hæc verba non adhibeantur solum causa urbanitatis, aut modò non adsit intentio conferendi stipendium labori debitum. Ita Bonacina qui citat Farinacium & Boccacium.

4. Sed Dicastillus de iust. lib. 1. tract. 1. disp. 5. dub. 7. n. 189, docet esse nimis scrupulosum id quod asseritur à Bonacina, quòd illa verba generalia proferantur solum urbanitatis gratia, absque animo ullius obligationis. Nam si illud absque animo ullius obligationis, ita strictè accipitur, ut nullam cuiuscumque generis, vel minimam obligationem admittat, certè difficile apparet. Nam, cum illa verba sonent aliquid in futurum ortum ex animi gratitudine (de qua postea dicemus) non est vera & propria significatio animi grati ille loquendi modus inutilis, & vanus, qui adhiberi solet à plerisque. Illud enim genus gratitudinis, ab æquis rerum, prudentibusque æstimatoribus nihil sit, cum meræ nugæ fiat, aut inania verba: ergo si qua actio rationalis, & virtus gratitudinis exerceri debet in eo casu, debet esse verba, quæ vera sint, & significant verum animum gratum, qualis non aliter significatur, quam verbis ex animo dictis. Vnde, si ea exprimat quis in ea occasione, qua debet habere animum gratum; aliquam habet obligationem dicendi ea verba; non tantum vana, & nugatoria: sed in uno aliquo sensu nempe cum animo faciendi ea vera, licet non habeat animum obligandi lex ex virtute Iustitiæ. Vnde erit obligatio, quasi fidelitatis, vel certè illa obligatio decentiæ, quæ resultat ex eo, quod quis alteri significaverit animum gratum, & aliqualem voluntatem ostendendi operibus ipsis gratitudinem. Cum autem sit ali-quale debitum, id, quod ex gratitudine debitum est, non est credibile voluisse Papam prohibere illam animi ostensionem, etiam si inde affligeret aliqua spes ei, ad quem ea verba dirigitur, & sub ea spe fortasse moveatur, aut impellatur ad gratiam, vel iustitiam, aut absolute conferendam, aut facilius saltem & alacrius. Neque obstat, quòd prohibita sint pacta, & promissiones, etiam generales & occultæ. Nam hæc quæ non sunt propriæ, & strictæ promissiones, & aliis ex gratitudine quodammodo debita; aut de materia, quæ quodammodo erit debita ex gratitudine (ut paulò post ostendamus) non debent intelligi prohibita.

5. Porro esse posse in his rebus materiam gratitudinis, neque esse verum, nihil ex gratitudine aliquo modo deberi collatoribus gratiæ, & iustitiæ; quin potius sæpè dignos esse, ut erga illos ea virtus exerceatur, probari facile potest.

6. Atque in primis in Collatoribus gratiarum aptè-tissime probatur. Licet enim si habeant jam suum stipendium assignatum pro munere suo exercendo, ita, ut sæpè teneantur eam gratiam ex officio conferre, & licet nihil de suo conferant, id est, de bonis suis, quibus priventur, ut alteri dent; negari tamen non potest, quòd sæpè gratiam aut beneficium, quod libere uni aut alteri poterat conferri, conferre huic potius quam illi, sit beneficium comparatione ejus, cui confertur, quem potuisset conferens prætermittere, & alteri conferre. Ergo par est in eo casu gratias ei agere. Ergo non deest ibi materia gratitudinis. In aliis vero, quæ ad Iustitiam pertinent, quamvis non distineat minus posse inveniri materiam actionis gratiarum, solum tamen vel in modo, vel in alacritate, aut celebritate pe tamen vel in signa voluntatis, & animi ex parte solent apparere signa voluntatis, & animi ex parte conferentis, quæ aliqualem præbent materiam ostendendi gratitudinem, quamvis res collata non sit propriè materia gratitudinis. Imò vel aliqualis similitudo, aut

aut species beneficii potest esse materia, & occasio sufficiens antidotaliter respondendi lato aliquo modo gratitudini, quamvis non sit ita proprie. Cujus rei oppositum habemus exemplum in virtute obedientie. Quamvis enim propria materia ejus virtutis sit preceptum: ad illius tamen perfectionem spectat parere, non tantum preceptis, sed signis & nutibus voluntatis Superioris circa expressum preceptum, ut omnes viri sancti, & Religiosi fatentur. Eadem ergo ratione ad gratitudinis perfectionem poterit pertinere se extendere, etiam ad minus propria beneficia: maxime cum principia ratio beneficii, & merita gratitudinis consistant in animo & voluntate conferentis. Et hæc omnia docet Dicastillus, ubi supra.

7. Verum absolute, & sine ulla distinctione Navarrus, quem sequitur Filiucius tom. 1. tract. 15. capite 6. num. 129. asserit promissionem factam verbis generalibus ex gratitudine non prohiberi in hac Bulla, nisi inducat super se civilem obligationem. Hæc enim grati animi significatio, & exhibitio jure naturæ debetur benefactoribus. Accedit, quod S. Pontifex non censetur velle hæc prohibere, quæ sic debentur. Deinde, quia expressio ejus, quod tacite inest, & tantum modo, quo inest, non facit illicitam rem, alioquin licitam, & significasti de elect. & l. 3. ff. de leg. quod contingit in hoc casu, cum jure naturæ recipiens beneficium, videatur teneri ex gratitudine, ad antidota, & ad agendas gratias debito loco, & tempore.

8. Confirmatur supradicta opinio ex doctrina celebri P. Gaspari Hurtado de Inst. & jure disp. 1. de judic. forensi, difficult. 21. ubi sic asserit: Addimus à Gregorio XIII. in Bulla ab ipso edita anno 1574. mense Novembri, specialiter sub pena excommunicationis ipso facto incurrendæ, & Romano Pontifici reservatæ, & sub aliis pœnis prohiberi dationem, & acceptionem munerum, & eorum pactationem, & promissionem: & acceptionem illius pro impetranda gratia, vel justitia sive pro se, sive pro alio facta apud Sedem Apostolicam in Curia Pontificia, & etiam collationem auxilij, vel consilij, vel favoris ad aliquam actionem prohibitam ex dictis. Et quia ea particula, pro, quando dicitur pro gratia, vel justitia, denotat datum munus tanquam pretium, non censetur prohibita datio muneris liberaliter facta, nec acceptio illius. Ita Hurtado, ex cujus doctrina sequitur promissiones in Bulla Gregoriana prohibitas, esse illas quæ inducunt supra promittentem obligationem justitiæ, non autem promissiones sine civili obligatione ex gratitudine & liberalitate. Et ad majorem confirmationem ejusdem sententiæ adducam etiam hic alium locum dicti P. Gaspari Hurtado ubi supra de just. & jure disputat. 3. de usura difficult. 7. ubi sic ait: Ex dictis

& constat quod qui ratione mutui ex pacto rigoroso obligavit, vel quasi obligavit ex justitia mutuatarium, ut conferat ipsi mutuanti aliquod officium, usuram committit, & si accipit, tenetur illud resignare, seu relinquere, quamvis sit Ecclesiasticum, & rigorosum beneficium, quia illud invalidè accepit, & retinet, ut de omnibus rebus usurariis, dicemus difficult. 19. quia sine titulo accepit, & retinet, quia nec titulo liberalis donationis, nec alio, imò si officium sit beneficium Ecclesiasticum, non solum committit usuram, sed fuit etiam simonia ab utroque commissa, quia tunc beneficium datum fuit, & acceptum tanquam pretium mutui, vel tanquam merx illius, in quo simonia consistit. Qui verò ratione mutui, non quasi obligat ex pacto rigoroso, seu ex justitia, sed tantum ex pacto late sumpto, seu ex gratitudine, vel ex pura fidelitate ad officium nullam committit usuram, & quamvis sit beneficium, nullam committit simoniam, nec qui sic illud accepit, tenetur ad illius resignationem. Ita Hur-

radus, unde ex suis principiis promissiones & pacta prohibentur tunc censetur prohibita, quando inducunt civilem obligationem, secus autem antidotaliter; prohibentur igitur quando efficiuntur ex justitia, non autem ex gratitudine & liberalitate. Et hæc sunt placita Doctorum circa præsentem Quæstionem, & aliam in superiori resolutione appositam. Ego autem tanquam Pigeus nolo inter Gigantes etiam in præcenium ascendere, & meam proferre sententiam, ideo hæc omnia viris doctis maturanda relinquo.

RESOL. L.

An quis in incurrat pœnas dictæ Bullæ Gregor. XIII. de Dat. & Promissis, si aliquid promittat, & donet Vrbis Gubernatori, vel Burgi, aut judicibus Capitoli, vel eorum delegatis?

Et in textu hujus Resolutionis proponuntur aliqua alia, pro quibus, si aliquid quis promittat, vel donet, in illis est dubium, an incurrat, necne in pœnas hujus Bullæ? Ex p. 7. tr. 4. Ref. 3.

§. 1. **A**D hoc dubium ita Respondet Scortia in Bullis Pontificiis Epitom. 125. Theorem. 334. Porro Constitutio solum agit de iis, quæ contingunt apud Sedem Apostolicam, quo nomine Navarr. d. comm. 7. 29. intelligit Romanum Pontificem, prout habet jurisdictionem spirituales ad excludendas actiones factas apud eum ut Regem temporalem. Unde secundum eum hæc constitutio non comprehenderet eos, qui impetrant gratiam, vel justitiam à Gubernatore Urbis, Burgi, Iudicibus Capitoli, eorum delegatis, & similibus ministris: sed comprehenderet solum qui impetrant v.g. à Summo Penitentiario, Camerario, Vicario Urbis, Cubiculariis, Secretariis, & similibus. At Ioan. Azor. loco citato quæst. 7. rectius exponit Romanum Pontificem, quatenus spirituales, vel temporalem jurisdictionem habet, ideo hanc prohibitionem comprehendere quoscunque ministros, etiam habentes in Romana Curia jurisdictionem temporalem, quod Pontificis sit mens & intentio, non tantum à Romana Curia simoniam repellere, sed etiam ambitionem, & avaritiam. Hucusque Scortia, cujus sententiam sequitur etiam Bonacina ubi infra, cum Dicastillo, & Azorio.

2. Sed negativam sententiam Navarr. tenet etiam Molina tom. 1. tract. 2. disp. 92. & probabilior esse docent ipsimet adversarii: unde apponam hic verba Bonacinae tom. 3. disp. 2. quæst. 3. punct. 31. n. 5. ubi sic ait: Colligitur ex nostra sententia impetrantem gratiam, vel justitiam temporalem prævia promissione vel donatione apud Gubernatorem Urbis, vel Burgi, vel apud Iudices Capitoli, vel ipsorum Delegatos, apud Senatorem, Cardinalem, Camerarium, Clericos Cameræ, vel apud Summ. Pontif. quatenus est Rex; id est, quatenus habet temporale dominium, cum Sede Apostolica, seu cum jurisdictione spirituali per accedens conjunctum incurtere pœnas hujus Extravagantis: nam in nostra sententia dicitur obtinere gratiam, vel justitiam in Curia Romana, seu apud Sedem Apostolicam. Quamquam opposita sententia probabilis est, sicut etiam probabilissimum est, cum non incurtere pœnas Extravagantis hujus, qui aliquid tradit majori domus Præfecto, seu magistro domus S. Pontificis, ut in famulatum, & obsequium temporale instar aliorum famulorum, qui aliis Principibus inferviunt, admittatur; hoc enim propriè loquendo non videtur venire nomine gratiæ, vel justitiæ. Secus si intendat obtinere munus, & officium adnexum habens exercendæ jurisdictionis obligationem: nam

con

consecutio huiusmodi officij ad gratia nomen revocatur. Ita Bonac. cui adde Filiucium. *om. 1. tract. 3. cap. 6. n. 139.* & Dicastillum *de iust. & iure lib. 2. tract. 1. disp. 5. dub. 7. n. 159.* asserunt etiam sententiam Navarri, & Molinæ esse probabilem. Et licet Filiucius asserat ob stare praxim sacre Pœnitentiariæ, quis respondere posset sacram Pœnitentiam, sequi opinionem affirmativam p[ro]babilem, non tamen ex hoc sequi opinionem negativam Navarri non esse probabilem, & sequendam, si quis velit. Et hæc dicta esse volo secundum mentem supradictorum Auctorum, nam de meo nihil dicere intendo. Et ne deseras etiam videre novissimè nostrum P. Leonem *de Conf. recol. 4. lit. B. verb. Dantes*, ubi docet à Clem. VIII. dictam excommunicationem fuisse ampliatam pro quocumque Tribunali in urbe vel extra, & pro gratis quæ obinentur à Papa ut est Dominus temporalis.

RESOL. LI.

An Gubernatores, & Alij Officiales status Ecclesiastici, si accipiant munera, incidant in censuram Papæ reservatam?

Et difficultas est, an pena dupli restituentia ante iudicis sententiam, & cuiusnam faciendâ sit restitutio?

Et an, si aliquis ex supradictis recipiat munus, & postea finito officio restitueret illud non pauperibus, sed donanti, si postea iste donans munus iterum restituenti voluntarie, & spontè, vellet donare, an inquam in tali casu obstat prohibitio, & censura, de qua loquimur? Ex p. 9. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 42.

Respondeo affirmativè, ut patet in Extravag. Pauli II. & est 3. ejusdem, cujus initium est; Munera. Quam Constitutionem Sixtus IV. in Bulla 15. quæ incipit: Et si confirmavit. Vbi Paulus II. prohibet, ne Rectores, & Gubernatores, aliique Officiales Romanæ Ecclesiæ, vel etiam Legati à latere ad regimen, & gubernationem Provinciarum, Civitatum, ac Terrarum Romanæ Ecclesiæ deputati, vel deputandi, à Provinciis, Civitatibus, vel Terris, quibus præfunt, vel officia exercent, aut à singularibus suæ legationis regimini, vel gubernationi suppositis, aliquod genus muneris, aurum, argentum, vestem, aut equum, vel alterius cujuslibet speciei accipiant, præter esculenta, & poculenta, quæ intra biduum consumi possunt: alioquin tam dantes, quam recipientes, etiam si Pontificali præfulgent dignitate, dummodò non sint Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, qui in Sacro Collegio coram Pontifice sponte sua obtulerunt, & promiserunt non recepturos huiusmodi munera, ipso facto sententiam excommunicationis incurrunt, à qua absolvi non possunt nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti.

Quamvis non plenè sup. hac Extravagante lege tamen inf. doct. Ref. 55.

2. Sed pro explicatione dictæ Excommunicationis, nota Primò, quod pro officialibus habentibus, & c. intelliguntur de habentibus Iurisdictionem temporalem in dicto statu, hoc enim significant verba Bullæ, ibi: Rectorem, Gubernatorem, suorumque Officialium, vel Legatorum à latere ad regimen, & gubernationem Provinciarum, Civitatum ac Terrarum Romanæ Ecclesiæ, & c. quorum appellatione veniunt Consultores, & Assessores.

3. Nota secundò, quod ut in illam officiales supradicti incidant, recipere munera debent ab iis, qui ipsis subditi sunt, vel apud quos sua officia exercent. Et ideo, si v. g. Gubernator Perusæ reciperet munera à Magno Duce Hetruriæ, vel ab alia privata persona externa, non incideret in hanc Censuram, quia lata est contra recipientes munera à subditis.

4. Sed difficultas est, an pena dupli sit restituenda ante iudicis sententiam? Et affirmativè respondet Pater Theaurus in praxi, p. 2. *ver. Munera*, cap. 8. ubi sic ait: Nota, quod hæc pena dupli obligat in conscientia, etiam ante declaratoriam, propter particulam illam, reddere teneantur: ut de eadem particula dicunt communiter Doctores in cap. 2. de Cens. 6. & Lessius cap. 16. n. 37. lib. 2. Emmanuel Sà; *verbo Suspendio ipso Iure*, n. 13. & in terminis huius Bullæ, Bonacina de Cens. *partic. disp. 2. q. 7. punct. 8. n. 8.* & facit pro hac sententia, quia ratione iuramenti præstiti Officiales obligati sunt observare hanc constitutionem, ut supra dictum est, ex eadem Bulla. Ita Theaurus. Verum Pater Cæstrus Palaus *tom. 6. disp. 3. punct. 18. n. 10.* contrarium docet; sic enim asserit: Præter excommunicationem obligantur recipientes reddere omne id, quod acceperunt, & aliud tantundem. Quo ad eam partem, quæ tantundem reddere tenentur, certum existimo sententiam saltem declaratoriam criminis requiri, ne sint propriæ pœnæ exequutores, se privando dominio acquisito. At quo ad partem, quæ acceperunt obligantur reddere, reputo probabilis seculæ sententia obligari, utpote rei, cujus dominium non est illis acquisitum. Ita ille: unde utramque opinionem probabilem puto.

5. Videndum modo superest, cuiusnam faciendâ sit restitutio. Alij asserunt pauperibus, alij partem pauperibus, partem danti. Sed illos contrarius concordat noster Pater Leo de Conf. *Recoll. 4. lit. M. ver. Munera*, ubi sic ait: Bonacina subdit, dictam restitutionem integri dupli faciendam esse pauperibus contra Filiucium docentem partem receptam esse restituendam danti, aliam partem verò pauperibus. Quas opiniones concordarem hoc modo, scilicet, quod opinio Bonacina sit vera, quando dans munera, dedit in casibus, in quibus erat illi prohibitum, nempe illicitè; opinio verò Filiucij sit vera, quando dicta munera dantur licite, scilicet ad redimendam injustam vexationem, & c. Ita Leo. Mihi verò magis placet opinio Filiucij, quam etiam tuetur Cæstrus Palaus *ubi supra tom. 6. disp. 3. punct. 29. n. 10.* asserens rem receptam restitui posse donanti ante sententiam condemnatoriam, alio verò tantundem, quod pœnali Constitutione restitui præcipitur, folis pauperibus restituendum esse. De hac secunda parte nemini est dubium, cum obligatio restituendi illam quantitatem solum ex lege pœnali proveniat, & posita sententia condemnatoria, quæ nunquam donanti, sed pauperibus, aliisque operibus piis restitutionem applicabit. Priorem partem probò, quia cum rei acceptæ dominium non sit translatum in accipientem, eo quod translatio lege impediatur, videtur penes donantem remanere, quia, ut illo donans non privetur, sententia declaratoria criminis requisita est. Sic uti requiritur ad obligationem restituendi illius tantundem quod acceptum est.

6. Sed hic oritur dubium, de quo consultus fui, & in praxi accidit, an si aliquis ex supradictis recipiat munus, & postea, finito officio, secundum nostram sententiam restitueret illud non pauperibus, sed donanti, si postea iste donans illud munus iterum restituenti voluntarie, & spontè vellet donare: an inquam in tali casu obstat prohibitio, & censura, de qua loquimur? Et respondi negativè: nam in isto casu, neque Recipiens est Gubernator, Iudex, vel Officialis, ut suppono; neque dans est ei amplius subditus: ergo non habet locum prohibitio, & censura Pauli II. quia loquitur de Officialibus recipientibus munera. Igitur cum an aliquis possit de re sua ad libitum disponere; non est dubium: quod restituens in tali casu posset illud munus à donante recipere.

RESOL.

RESOL. LII.

An si se promittens incurrat penas Gregorij XIII. de Datis, & Promissis?

Et quid in hoc casu de acceptante promissionem, an subiacet predictis penis?

Et quid est dicendum in utroque, si promittens obtenta gratia, vel iustitia, aliquid mutata voluntate, non tradat intuitu precedentis promissionis? Ex p. 7. tract. 4. Ref. 4.

§. 1. Negativam sententiam docet Bonacina tom. 3. disp. 2. q. 3. puncti. 3. n. 8. ubi sic asserit: Arbitror si se promittentem non subiacere his penis. Ratio est, tum quia ficta promissio non est promissio, nisi ore tenus, ut patet ex dictis, de contractibus; tum quia versatur in materia penali, consequenter odiosa, & consequenter non extendenda. Ita in simili docet summa Corona part. 3. de simonia, n. 14. fol. mihi 72. Lessius lib. 2. cap. 35. num. 11. dub. 1. Socus lib. 9. de iustitia q. 8. art. 1. Tolet. lib. 5. cap. 9. ad finem. Hic tamen in foro externo præsumitur excommunicationem, & alias penas contraxisse, quia forum externum iudicat de externis.

2. Ad primam rationem in contrarium respondeo, hoc esse specialiter constitutum in præfatis Extravagantibus de eo, qui se fingit talium operam, atque indultiam pretio quasivisse, in penis autem non est argumentandum a minori ad majus, sed standum est verbis legis.

3. Ad secundam respondeo huiusmodi promittentem graviter peccare, quia inducit ad peccata; non vero subiacere penis huius Extravagantis.

4. Ad tertiam responderi potest primo, acceptantem huiusmodi promissionem subiacere penis: tum quia quantum est ex parte sua acceptat promissionem, & gratiam, vel iustitiam concedit intuitu promissionis; tum quia non implicat recipientem aliquid his penis subiacere, quamvis non subiacet tradens, ut si recipiens acceptet pro gratia, tradens vero tradat alio titulo.

5. Responderi potest secundum, nec ipsum acceptantem subiacere penis, tum quia non dicitur acceptare promissionem (cùm ficta promissio non sit promissio) tum quia cùm hic sit veluti contractus onerosus, & non solet claudicare (quamvis re ipsa non sit verus contractus, cùm huiusmodi promissio, etiam si fiat animo adimplendi, invalida sit, utpote de re, quæ sine peccato adimpleri nequit) acceptans non censetur acceptare, nisi alter velit promittere; propterea licet acceptans peccet ob conscientiam erroneam, & ob affectum ad peccatum, tamen excusandus videtur à penis, quia promissionem non acceptat, nec recipit quidquam.

6. Hoc tamen limita, modò promittens, obtenta gratia, vel iustitia, aliquid mutata voluntate non tradat intuitu precedentis promissionis, alioquin utrumque ligari dicendum esset, ut patet ex verbis Extravagantis. Hucusque Bonacina.

7. Non deseram tamen adnotare alios contrariam sententiam docere, ut illam novissimè tenet Dicastillus de iust. lib. 2. tract. 1. disp. 5. dub. 7. num. 179. Quia ait ipse in Bulla comprehenduntur, qui auxilium, consilium, seu favorem dant, ut ea fiant, quæ ibi prohibentur, sed ficta promissio, quamvis in ratione promissionis non sit propriè promissio (quod suam habet questionem) tamen revera movet, & juvat alium, ut rem efficiat, aut intenter, & includit virtuale consilium, & exhortationem: sed quando quis ex sua parte dat consilium, auxilium, seu favorem, exercet actionem pro-

hibitam in Bulla illis verbis: Dantēque illis, & aliis supradictis consilium, auxilium, vel favorem: ergo licet in ratione promissionis non comprehendatur ficta, comprehenditur in ratione auxilij, consilij, vel favoris.

8. Respondebis fortasse, talem promittentem si se saltem, quando non admittitur promissio ficta non incurere; quia tunc nullus est favor, auxilium, vel consilium ad actionem quæ non est. Hæc tamen responsio facile refellitur: nam iuxta supradicta eo ipso, quod actio per se prohibeatur, etiam si ex ea non sequatur effectus, incurritur pena. Et hæc omnia docet Dicastillus loco cit. adversus ea quæ docuerat Bonacina, ideò tu cogita.

RESOL. LIII.

An ex promissione non acceptata incurrat in penas Bullæ Gregorianæ de Datis, & Promissis?

Et quid est dicendum de his, qui aliquid dant alteri, ut fiat pactio, vel receptio pro gratia, vel iustitia obtinenda? Ex p. 7. tract. 4. Ref. 5.

§. 1. Negativè respondet Bonacina tom. 3. disp. 2. q. 3. puncti. 3. n. 9. ubi sic ait: Dicendum videtur promittentem non incurere penas istius Extravagantis, altero, cui sit promissio, non acceptante promissionem, nisi aliquos pollicitationibus ambiat, quos gratia præstare arbitretur. Ratio est, quia de ratione promissionis est acceptatio, cùm promissio sit datio fidei, & fides non dicatur data, nisi sit acceptata; per hoc enim promissio differt à pollicitatione, quod pollicitatio est solius offerentis promissio, ut patet ex dictis, de contractibus, quest. 11. puncti. 1. & cùm in materia odiosa versemur, non est faciendi extensio promissionis ad pollicitationem.

2. Neque obstat ratio allata ad probandam Molinæ, & aliorum opinionem: nam licet promissio sit actio principaliter prohibita, tamen non dicitur propriè promissio: nisi acceptata sit, & illa formula disiunctiva adhibetur, non ad excludendam promissionem propriè acceptam, sed ad indicandum, promissione acceptata, non solum promittentem, verum etiam acceptantem his penis subiacere. Secus dicendum est de iis qui aliquid dant alteri, ut fiat pactio, vel receptio pro gratia, vel iustitia obtinenda; isti enim ligantur penis huius Extravagantis, quia danda, vel recipiendo efficiunt actionem principaliter in hac Extravaganti prohibitam. Ita Bonacina qui citat Azorium.

3. Sed affirmativam sententiam docet Molina, Fatnaci, Boccacius, quos citat & sequitur Dicastillus de iust. & iur. lib. 2. tract. 1. disp. 5. dub. 7. n. 182. Quia est promissio una ex actionibus principaliter prohibitis, nec copulativè, seu disiunctivè prohibetur.

4. Alii verò negant; quia ea promissio non est propriè promissio, nisi acceptetur; de ratione enim promissionis est, quod acceptetur, in Bulla verò promissiones prohibentur, quæ debent intelligi propriè. Tamen hæc sententia ex nuper dictis reiicitur. Nam licet promissio non acceptata, sit tantum pollicitatio, quæ est inchoata promissio, ut dicemus in Tractatu de promissione, dub. 6. tamen non solum quatenus consilium, auxilium, vel favorem continens, ut probatum est.

5. Sed, quod caput est in hac re, expressè etiam in Bulla meminit eorum, qui pollicitationibus ambiunt, cùmque promissio non acceptata, pollicitatio sit, iam comprehenditur saltem, quando eos, quos gratia præstare arbitrantur (ut ait Pontifex) donis, pollicitationibusque

hūque ambiunt. Hæc Dicastillus. Vide etiam Sanch. in epist. tom. 1. lib. 2. cap. 3. d. 106. a. 5. ubi tenet, quod licet non sit completa promissio, inciditur in penas nostræ Bullæ Gregorianæ, si aliquid promittatur pro iustitia, vel gratia.

RESOL. LIV.

An ad inveniendas penas dictæ Bullæ Gregorianæ sufficiat, ut donum attingat quantitatem sufficientem ad constituendum peccatum mortale furti? Ex p. 7. tr. 4. Resol. 6.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Bonacina tom. 3. disp. 2. q. 3. pum. 31. n. 13. Tum quia Summus Pontifex absolute, & sine distinctione has penas inungit dantibus, vel accipientibus, promittentibus, vel acceptantibus aliquid parvum, vel magnum; ubi autem jus non distinguit, neque nos distinguere debemus, nisi adsit iustificans ratio distinguendi, tum quia ad has penas incurrendas, eam rem sufficere censendum est, quæ in materia furti, vel sacrilegij, aut in aliis materiis notabilis iudicatur, nec incongruens est dicere id, quod est notabile & magnum, in materia aliarum virtutum conferri magnum, aut saltem parvum in hac materia, juxta mentem Summi Pontificis, prohibentis etiam promissionem rei parvæ; tum quia ferè numquam constaret aliquem his penis irretitum esse, si certa rei quantitas ad has penas incurrendas aliquid notabile censetur in materia furti, quia est contra domini voluntatem (furtum enim est rei alienæ invito domino) illique notabile incommodum affert spectatis regulis à nobis assignatis, in tractatu de restitutione. Ergo illud idem censetur notabile, aut saltem parvum, secundum hujus Extravagantis tenorem, quod est juxta recipientis voluntatem, illique notabile commodum asserre potest. Cæteras rationes videbis apud ipsum Bonacinam.

2. Sed his non obstantibus mihi placet opinio asserentium materiam constituentem peccatum mortale in terminis Bullæ citatæ esse relinquendam prudentis arbitrio; spectata, tum qualitate, dantis, & accipientis, tum gravitate gratiæ, aut justitiæ de qua agitur, & aliis circumstantiis. Ita Molina suprâ. Azor. Navarr. citati, Menochius de arbitrariis, lib. 2. cent. 2. casu 145. nup. 4. Boccacius 1. par. de pactis, n. 31. Ideo juxta hæc sententiam non est admittenda quantitas, quæ alias sufficeret ad mortale furti, sed an res ejus momenti sit, quæ allicere possit, & pervertere accipientem. Si enim talis non sit, non censendum erit dantes, aut accipientes penas incurere. Addit Navarrus consequenter posse contingere inter personas tales tali loco, & tempore, ut date equum, non videatur sufficiens ad movendum, seu flectendum animum recipientis spectatis prædictis circumstantiis. Causa autem finalis hujus Extravagantis condendæ fuit, ne gratia, vel justitia muneribus obtineretur; & hic, & nunc fieri potest, ut vim non habeat largitio unius equi.

3. Nec obstant contraria argumenta Bonacinæ: nam ad illa copiose, & doctè respondet Dicastillus de just. lib. 2. tract. 1. disputat. 5. dub. 7. num. 203. & sequent. Ad illum, & non pigebit. Vide etiam nostrum P. Leonem de cens. resolut. 4. lit. B. ver. dantes, ubi Bonacinam impugnât, & docet secundum Sanctarellum non incurri censuras propter largitionem duorum, vel trium aureorum.

RESOL. LV.

An Cardinales includantur in penis dictæ Bullæ Gregor. X. II? Ex p. 7. tr. 4. Ref. 7.

§. 1. **R**espondeo probabiliter sustineri posse Cardinales nulla in parte ligari hac constitutione, cum sit pœnalis hæc constitutio, & odiosa, & in odiosis Cardinalis non veniant nomine Clericorum, nec ligentur legibus pœnalibus, nisi exprimentur, quamvis legentur legibus divinis & naturalibus. Ita Bonacina pum. 31. n. 16. Dicastil. de just. lib. 2. tr. 1. d. 106. disp. 2. q. 3. pum. 31. n. 16. Licet asserant & merito affirmativam sententiam esse tutiorem & probabiliorem, omnibus omnino penis illius Constitutionis ligari Cardinales, quia Cardinales comprehenduntur in Bullis, quando id quod prohibent est per se malum, aut erat, aliquo jure communi interdictum: sed in nostro casu prohibetur id quod erat vetitum de jure communi apud Extravagantem Bonifacij VIII. Ergo Cardinales in illa & nostra constitutione comprehenduntur: non audeo tamen contrariam sententiam tanquam improbabilem dampnare, & ego illam teneo cum Molina, & Navarro quoad penam beneficiorum, & officiorum obtentorum. Item à pena infamiz, & inhabilitatis ad beneficia, & officia, quia non est vetisime Papani viros tam qualificados tam gravi pena punire.

RESOL. LVI.

An incidat in penas dictæ Bullæ promittens vel danti aliquid pro justitia auferenda, vel differenda? Ex p. 7. tr. 4. Ref. 8.

§. 1. **N**egativè respondet Farinacius p. 3. q. 111. numer. 351. ubi sic ait: Quando pecunia daretur, & reciperetur non pro justitia obtinenda, sed pro ea differenda, aut auferenda, secundum Ioan. Imol. Menac. in d. Extravag. 1. de sent. excom. in verbo sub generalibus, post med. vers. unde dato. Duplici motus ratione. Primb. quia lex loquens in uno casu non trahitur ad alium, & commodissime ff. de liber. & posthum. cap. si septem de rescript. in 6. Secundo, quia pœnalis constitutio extendenda non est, cap. penas, dist. 1.

2. Sed contrarium docet Scortia in Bullis Pontificis Epitom. 125. Theorem. 333. Filiucius tom. 1. tract. 15. cap. 6. numero 133. Boccacius de pactis part. 3. numero 77. & alij: quia qui dat aliquid pro justitia auferenda vel differenda, obtinet gratiam. Ergo ligatur penis Bullæ.

RESOL. LVII.

An qui dat, vel promittit iudici, ut causam expediat, incidat in penas dictæ Bullæ? Ex part. 7. tract. 4. Ref. 9.

§. 1. **N**egativam sententiam tenet Farinacius par. 3. q. 111. n. 350. quando quis cum Iudice pacificetur aliquidve ipsi daret, aut promitteret, ut citius causam expediret, quam alias faceret, sine tamen aliquis præjudicio, & cum vera animi sinceritate, ut non ad alium effectum, nec ad iudicem corrumperendum sic dederit, aut promiserit. Tunc enim pactionem hanc jure naturæ non esse prohibitam, nec in foro fori, nec in foro poli probat Navar. in Constit. Greg. XIII. in 9. notabili num. 16. vers. Pactio vero facta ob causam

secundam. ubi propterea infert isto casu non succedere pœnas dictæ constitutionis, nisi agatur de causa spirituali.

2. Verum affirmativæ sententiæ adheret Bonacina tom. 3. disp. 2. q. 3. punct. 3. n. 14. & Scortia in Bull. Pontif. Epitom. 125. Theorem. 333. sed licet hæc sententia sit probabilior, opinionem tamen Fatuacij puto probabilem, & tanquam probabilem etiam admittit Dicastillus de iust. lib. 2. tr. 1. disp. 5. dub. 7. n. 210.

RESOL. LVIII.

An si quis post impetratam gratiam, & iustitiam donec aliquid etiam si non sit moderatum, sed excessum, incidat in penas dictæ Bullæ?

Et an habeat locum pena hujus Constitutionis extra Curiam Romanam, unde si aliquid daretur Neapoli pro obtinenda gratia à Sede Apostolica, evitaretur hæc pena?

Et an pena lata in Bulla Greg. XIII. non spectent etiam ad iudices legatos citra Romanos? Ex par. 7. tract. 4. Ref. 10.

§. 1. Negativè respondet Boccacius tract. de pactis, p. 3. n. 78. ubi sic ait: Sed nunquid sine parabola præcedente potest dari aliquid promotori negotio completo, Ioannes Monach. in dicta quarta glossa arguit primo, quod sic, allegat l. Attilius Regul. ff. de donat. & lib. 1. §. si verò, ff. de variis, & extr. cogniti. & cap. dilectus in 2. de simonia, in fine; ibi illud tamen gratanter recipi poterit quod fuerit sine taxatione gratis oblatum, & in c. 8. in fi. dist. 18. & c. 4. q. 1. alleg. 2. Ioan. Monach. c. fin. 1. q. 1. & quæ dicta sunt sup. n. prox. 77. sed ea non loquuntur de datione facta post finitum negotium, sed in calumniando, & differendo negotium non finitum, & sequitur Navar. Ioan. Monach. sup. constit. Greg. n. 31. ubi multa allegat contra, quibus respondet, & confirmat dicta per Ioan. Monach. vers. de his non obstantibus, dummodo quæ dantur sint moderata. Ita Boccac. cui adde Farin. to. 3. q. 111. n. 348. & Ioan. Ant. in Sum. Bullar. p. 2. tit. De Dato, & Promissis, & c. n. 14. asserentes Bullam non comprehendere dantes, vel recipientes post gratiam, vel iustitiam obtentam, quando donatio esset moderata.

2. Sed hanc limitationem non apponunt Scortia in Bull. Pontif. Epitome 125. Theorem. 333. Azorius par. 3. lib. 12. cap. 23. quest. 4. & alij. Et revera Bulla imponit pœnas danti, vel promittenti ad obtinendam iustitiam & gratiam; ergo dictæ pœnæ non sunt extendendæ contra dantes & accipientes post gratiam, sive moderatæ sint, sive non: nam obtenta gratia prohibitiones Bullæ non insciunt, si nihil ante promissum vel pacto firmatum sit pro gratia vel iustitia obtinenda. Et hanc sententiam tenet Baunius in Theol. Mor. par. 2. disp. 5. tract. 2. quest. 12. ubi mordicus probat post finitam licet non obstante Bulla Gregoriana licitum esse præbere munera Iudicibus.

3. Notandum est hic obiter cum Ioanne Antonio Novario in Bull. Pontif. par. 1. tit. de dato & promisso, num. 12. Ut non habeat locum pena hujus constitutionis extra Curiam Romanam, unde si aliquid daretur Neapoli pro obtinenda gratia à sancta Sede Apostolica, evitaretur hæc pena, & in terminis fuisse iudicatum per Rotam Romanam, ut testatur Seraphin. decif. 825. Vnde ego olim respondi, quod si quis daret aliquid alicui extra Romam, pro Cardinalitia obtinenda dignitate, non incurreret in penas Bullæ Gregorij XIII. de qua loquimur; licet si hoc faceret Romæ pœnas non evaderet, si Summus Pontifex hoc nesciret, nam ipso sciente, cessant pœnæ hujus Bullæ. Ita Novarius par. 2. eodem tit. n. 6.

Tom. V.

4. Notandum est etiam hic, secundum opinionem Stephani Baunij in Theolog. Moral. part. 2. disputat. 3. tract. 2. quest. 12. pœnas latis in Bulla Gregorij XIII. ad Iudices delegatos citra Romanos non spectare. Ita ille.

RESOL. LIX.

An qui non denunciant delinquentes contra præfatam Bullam incident in excommunicationem?

Et an in hac ultima pena solum ligentur existentes in Curia Romana?

Et an qui aliquid ex prohibitis in hac Bulla faceret cum Summo Pontifice, vel cum ejus Ministris aut familiaribus de illius consensu expresso, vel tacito, in penas dictæ Bullæ non incidat?

Neque in his actionibus, quæ alioquin non essent prohibite jure divino, sed humano positivo, esset simoniacus? Ex p. 7. tr. 4. Ref. 11.

§. 1. AD hoc Dubium ita respondet Dicastillus de Inst. lib. 2. tract. 1. disp. 6. dub. 9. n. 250. Qui noverit delictum contra hanc Constitutionem, nisi intra triduum deferat Summo Pontifici, aut alteri, qui eidem Papæ fideliter denunciaret, ipso facto incurrat excommunicationem.

2. In hac ultima pœna docet Molina versu, cum omnes. Azorius supra quest. 8. ad finem. Navarrus notabili 22. num. 37. post Sylvestrum verbo excommunicatio, casu 33. solum ligari ea excommunicatione existentes in Curia Romana. Esset enim irrationabile, velle pauperes longè distantes à Curia Romana, vel à Sede Apostolica teneri illam adire ad denunciandos hujusmodi delinquentes. Quæ sententia omnino probabilis est. Sed adhuc probabilius videtur teneri, non quidem intra triduum cum id fere semper sic distantibus impossibile sit, teneri tamen cum primum possint. Neque enim existimo illam obligationem ita circumscripti triduo, ut si intra triduum non potuerit denunciari, cesset jam obligatio denunciandi; sed est obligatio, quæ semper urget ad eum modum, quo de præcepto annuæ Confessionis, & similibus docent Auctores, & nos dicemus etiam elapso termino constituto perseverare obligationem non ulterius differendi; neque esse instar præcepti audiendi Missam in festo, quod elapso cesset jam obligatio, quia tunc impleta non fuit.

3. Accedit quod qui longè distant videntur obligari, vel ad denunciandum per litteras directas, vel ad Sum. Pontificem, vel ad alium fidelem Internuntium, qui illi denunciaret; vel si adsit propè monere potest verbo, vel scripto aliquem alium, quem spectet prudenter; fore ut ad Pontificem, aliumve ministrum, qui tandem Pontifici deferat, rem totam scribat, maxime si non longè distet Nuntius Apostolicus, Collector generalis & alij similes. Ita Dicastillus.

4. Non desetam tamen adnotare quod Bonacina tom. 3. disp. 2. q. 3. punct. 31. n. 18. & 19. observat, viros gravissimos sibi asseruisse Bullam quoad hoc usu receptam non esse: quod etiam novissimè docet P. Leo de Cens. Recoll. 4. lit. D. ver. dantes. Notandum est etiam hic obiter, quod qui aliquid ex prohibitis in hac Bulla faceret cum Sum. Pontifice, vel cum ejus ministris, aut familiaribus de illius consensu expresso, vel tacito in penas Bullæ non incideret, nec in his actionibus, quæ alioquin non essent prohibite jure divino, sed tantum vide alium humano positivo esset simoniacus. Ita Dicastillus ubi supra n. 235. & Bonacina.

Quoad hoc. & seq. in hoc & seq. tamé sup. ex ref. 1. doct. §. 1. & in fin. §. 2. & ejus not. prima.

RESOL. LX.

An si quis sciat aliquem violasse dictam Bullam, antequam ipsum denunciaret, teneatur adhibere correctionem fratrem? Ex p. 7. tr. 4. Ref. 12.

§. 1. Negativè responder Boccatius tract. de pœnis, p. 1. n. 52. ubi post multa sic asserit. Hic circa pœniscientes, promittentes, dantes, & recipientes sumus in peccato, & delicto commissio contra legem Pontificis, prolatam pro bono publico, unde non est opus denunciatione Evangelii, vel correct. fraterna, sed est locus delationi ad Pontificem, ut faciat quicquid sibi videtur, maxime quia huiusmodi delinquentes excommunicati non possunt ab aliquo absolui, nisi à Sum. Pontif. quæ est ei reservata in d. Constit. Abbas in c. fin. col. 3. vers. aut habemus, de temp. ordin. Nam istud delictum inducit privationem beneficiorum ipso iure ultra infamiam notam Abb. in d. e. fin. col. 4. vers. causa autem quare, & delictum D. Th. Alphonsus in pract. crim. canon. in tit. denunciatione Evangelii, concl. 3. sequitur, & allegat alios tenentes eandem opin. Præterea non sumus in denunciatione Evangelii, & sic circa ea quæ proveniunt ex præcepto Domini, sed circa ea, quæ proveniunt ex iure positivo Pontifici, & ista non vocatur denunciatio Evangelii, sed judicialis, Alfonso in d. pract. crim. de denunciat. judiciali, cap. 1. quare videtur, quod dicta per Navarrum non applicentur. Hucusque Boccatius.

2. Sed sententiam affirmativam Navarri tenet Bonacina tom. 3. disp. 2. q. 3. pun. 3. n. 20. ubi ita ait: Suboritur difficultas utrum qui novit aliquod delictum commissum contra hanc constitutionem, teneatur delinquentem fraterna correctione admonere, antequam denunciaret?

3. Respondeo affirmativè, modò ex correctione fructum speret. Ratio est, quia Prælati non est obediendum contra Domini præceptum: nam Deo magis, quam hominibus obedire oportet, Act. 7. præceptum autem Domini est ut frater delinquens prius privatim corrigatur, quàm denunciatur: corripere eum inter te, & ipsum solum, inquit Christus in Evang. sic Bonac. cui adde P. Dicastr. de iust. lib. 2. tr. 1. disp. 6. dub. 9. n. 254. ita asserentem? Dubitari verò potest, an qui novit aliquod delictum commissum contra hanc constitutionem, teneatur delinquentem fraterna correctione admonere, antequam denunciaret?

4. Huius dubij solutio dependet ex regula generali de correctione fraterna sub loco explicanda. Ex qua nunc deduco debere præmitti prædictam correctionem, si ex ipsa fructus speretur. Ita generaliter docet Vasquez ex Navar. in opuscul. de Restit. c. 9. §. 1. n. 4. ubi loquens de delinquentem manifestando sub excommunicationis sententia, sic ait: Si verò persona manifestantur, & in Ref. da est, tunc non statim, sed præmissis ordine Evangelii, & in Ref. 38. §. 1. igitur, gelicæ correctionis, ut inter te & ipsum solum admonere; si te non audierit, adducito tres testes, &c. Hæc Ref. 45. à princ. & in cap. 4. n. 247. Reginal. lib. 2. n. 60. Clavis Regia lib. 1. 2. dictis, & in c. 14. n. 27. Navarrus in sum. c. 25. n. 40. Enriq. lib. 13. alio §. caru. cap. 18. Lazar. in monit. sect. 2. q. 7. Praxis Neap. c. 2. n. 2. Sylvest. ver. Denunciatio, q. 4. Sotus §. de iust. q. 5. art. 1. Ref. 3. §. Sed. Avila de cens. 2. p. disp. 5. c. 5. dub. 4. concl. 1. Suar. de cens. ad lin. 9. & disp. 20. sect. 3. n. 2. Filliuc. tr. 14. tom. 2. q. 1. & alij multi. Ratio est, quia Prælati non est obediendum contra Domini præceptum, qui eum ordinem servari præcipit. Et huic doctrinæ libenter adhæreo, exceptis ramen delictis pertinentibus ad nostrum sacrum Tribunal Inquisitionis, ut alibi satis firmavimus.

Sup. hoc latè in to. 7. tr. 4. Ref. 38. §. 1. igitur, gelicæ correctionis, ut inter te & ipsum solum admonere; si te non audierit, adducito tres testes, &c. Hæc Ref. 45. à princ. & in cap. 4. n. 247. Reginal. lib. 2. n. 60. Clavis Regia lib. 1. 2. dictis, & in c. 14. n. 27. Navarrus in sum. c. 25. n. 40. Enriq. lib. 13. alio §. caru. cap. 18. Lazar. in monit. sect. 2. q. 7. Praxis Neap. c. 2. n. 2. Sylvest. ver. Denunciatio, q. 4. Sotus §. de iust. q. 5. art. 1. Ref. 3. §. Sed. Avila de cens. 2. p. disp. 5. c. 5. dub. 4. concl. 1. Suar. de cens. ad lin. 9. & disp. 20. sect. 3. n. 2. Filliuc. tr. 14. tom. 2. q. 1. & alij multi. Ratio est, quia Prælati non est obediendum contra Domini præceptum, qui eum ordinem servari præcipit. Et huic doctrinæ libenter adhæreo, exceptis ramen delictis pertinentibus ad nostrum sacrum Tribunal Inquisitionis, ut alibi satis firmavimus.

RESOL. LXI.

Quid dicendum de consensibus, & auxiliantibus, an & quando incidant in penas dictæ Bullæ Greg. XII? Ex p. 7. tr. 4. Ref. 13.

§. 1. Circa præsentem quæst. apponam verba Dicastilli, quia Codex non ita facile invenitur, sic enim asserit, de iust. lib. 2. tr. 1. disp. 6. dub. 7. n. 258. improbabiliter asserunt aliqui non ligari pœnis dantes auxilium, consilium, vel favorem effectui non secuto; quia scilicet istæ tres actiones tantummodo accessorie videntur prohiberi. Quoties autem aliqua actio accessoria videtur prohiberi sub censura, non videtur censura incurri effectui nondum secuto. Ita Molin. supra, vers. ad tres alias, Navar. sup. notab. 30. n. 43. Azor. q. 8. Farin. sup. n. 309. Imò Azor. putat dantem auxilium, vel consilium non affici his pœnis, nisi gratia obtenta sit; cum tamen Molin. & Navarr. citati (ut notavimus sup. q. 4. n. 168. in fine) doceant sufficere ut actio ad quam datum est consilium, auxilium, vel favor secuta fuerit, etiam si non sequatur effectus obtinendi gratiam, vel iustitiam. Hoc tamen ego non video quo fundamento dicatur, neque enim ex littera textus apparet verbum, ex quo colligi possit eas actiones secundario prohiberi, ita ut potius illæ requirant ut aliquis effectus sequatur. Verba enim textus sunt: Constitutionem prædictam cum suis censuris, & pœnis omnibus innovamus, easdemque omnes extendimus ad audientes qualescunque horum facinorum quæ adscripsimus, dantesque illis supradictis, auxilium, consilium, vel favorem. Sed eodem tenore verborum prohibetur dare auxilium, consilium, vel favorem; atque promittere, acceptare: ergo ex hoc capite æquè primò, & principaliter prohibentur hæ actiones, atque illæ. Ergo nisi ex alio capite excusentur, etiam incurrent penas effectui non secuto. Legantur quæ dicemus de Censuris disp. 1. n. 19. & locis ibi notatis.

2. Nihilominus licet sint hæ actiones principaliter prohibite adhuc non incurretur pœna, nisi sequatur actio, ad quam tale consilium, auxilium, vel favor ordinabitur. Ratio est, non quia sunt prohibite per se, & principaliter: sed quia nisi illæ alius, cui datur tale consilium, &c. non datur alio ex prædictis in Bulla. Supradicti enim erant dantes, accipientes, promittentes, acceptantes, &c. qualis non est qui consilium audiens, non acquiescit consilio, nec oblatum auxilium, vel favorem admittit. Hucusque Dicastilli. vide etiam Bonacinam, tom. 3. disputat. 2. quæst. 3. punct. 3. n. 22.

RESOL. LXII.

An si quis ignorantia vincibili ne sciret penas huius Constitutionis, in illas incurreret? Et insertur committentem incestum homicidium voluntarium, raptum Virginis, sacrilegium cum Moniali, sodomian, & similia peccata, quibus annexa est reservatio, affici reservatione, etiam si hæc ignoretur.

Et quid de reservatione absolutiois eorum, qui male promoveantur ad Ordines, & similia? Ex p. 7. tract. 4. Ref. 14.

§. 1. Ad hoc dubium sic responder Mazuchellus in tract. de cas. refer. disp. 2. q. 2. diff. 5. n. 16. ubi 33. & sic ait: Advertendum duplicis generis esse posse reservationem. Altera est quæ simpliciter fit, & ad bonam Ecclesiæ gubernationem refertur, ut videlicet graviora ex Re-

quædam, & atrociora delicta, si fieri possit, per reservationem corrigantur, ut opportunitate remedia illis adhibeantur: quod à quocumque Confessario fieri non potest, sed tantum à peritioribus, ut habet Sotus in 4. diff. 28. q. 2. art. 5. *ver. secundum argumentum*. Vel demum ut ob difficultatem venie impetrandæ nefarii, ac scelerati homines reddantur minus proclives ad committenda peccata: ab huiusmodi sceleribus arceantur, & à recidivis præserventur: hæc enim sunt rationes, ob quas fuerunt introductæ reservationes in Ecclesia.

2. Altera est, quæ in lege præcipitur, à superiore imponitur, ad inducendam observationem alicujus legis.

3. Respondeo ergo primò, si reservatio sit primi generis, eam incurrit, etiam si delinquens ignoret tale peccatum esse reservatum. Et ratio est, quia talis reservatio propriè non est pœna poenitentis, sed est ablatio jurisdictionis ad hanc autem tollendam non opus est, ut poenitens sciat reservationem; nihilque interest, quod illam ignoret, nec no: & sicut, si quis bona fide confiteretur simplici Sacerdoti, ignorantia illa nihil prodesset ad validitatem confessionis, neque efficere ut absolutio esset valida: ita neque ignorantia reservationis prodesset potest ad absolutionem, cum ipsa reservatio nihil aliud sit, quàm ablatio jurisdictionis. Ita Vgoltz. de officio, & potest. Episcopi, cap. 39. n. 1. *vers. 3.* Homobon. n. 14. Sanchez lib. 9. de matr. disp. 32. n. 18.

4. Vnde inferas, committentem incestum, homicidium voluntarium, raptum virginis, sacrilegium cum Moniali, sodomitiam, & similia peccata, quibus adnexa est reservatio affici reservatione, etiam si hæc ignoretur. Et ratio est allata, quia hujus generis reservationes, quæ absolute & simpliciter fiunt, & ad bonam Ecclesiæ gubernationem referuntur, nihil aliud sunt,

quàm ablatio jurisdictionis: ut ignorantia non proficit.

5. Respon. secundò, si reservatio sit secundi generis ignorantiam excusare ab illa incurrenda. Hujus generis est reservatio qua Sixtus V. sibi reservavit absolutionem eorum, qui male promoveantur ad Ordines. Vnde si quis ignoraret hanc Constit. sustinerem, cum Sanchez loc. cit. hunc esse immunem à reservatione, qui male promoveretur ad Ord. sciret se peccare. Ratio est, quia reservatio hæc propriè est pœna statuta in odium delinquentis, ut proinde ab ea incurrenda excuset ignorantia.

6. Sic Greg. XIII. tulit excommunicationem in eos, qui aliquid dederint, promiserint, acceperint, aut acceperint promissionem pro justitia, aut gratia à sede Apost. obtinenda, ut patet ex Extravag. edita an. 1574. & addidit, ut nullus possit absolvi ante realem retractionem, quæ pro tali gratia fuerint accepta. Molina tamen, *res. de Justit. 2. disp. 92. col. 541. vers. pœna*, putat ignarum talis Constit. immunem ab hac reservatione, quod credat reservationem hanc esse pœnam statutam in odium delinquentis. Ratio est, quia hujus generis reservatio pœna est imposita contra transgressores constitutionis, aut legis; ergo ea sequetur naturam principalis, id est, legis; cum autem ignorantia legis excuset à transgressionem, excusabit etiam à pœna. Hucusque Mazuchellus.

Sup. hoc sup. in tr. 1. lego. Ref. 35. quatuor ejus primos §§. & ex Ref. 1. not. præter. te §. Respondeatur.

Sup. confecto in hoc §. ult. lege doct. Ref. 35. not. 1. hujus Ref.

In indice primo hujus tom. 5. lege Apendicem ad hunc tract. 7. ubi reperies alias multas quæst. mistas, & dispersas per alios tom. tract. & Ref. quæ simul pertinent ad hunc tract. 7. de Simonia, &c.



TRACTATUS OCTAVVS, DE HÆRESI, ET EIVS ABSOLVTIONE, Atque de aliquibus aliis Delictis pertinentibus ad Tribunal Sanctæ Inquisitionis.

RESOLVTIO PRIMA.

An dubius in fide sit Hæreticus? Ex p. 2. tract. 16. & Misc. 2. Ref. 51. alias 53.

AFFIRMATIVE respondent sexdecim Doctores, apud Sanchez ubi infra, quibus ego addo Villalobos in summ. tom. 2. tract. 1. dub. 10. num. 3. Sylvium in 2. 2. D. Thom. quest. 11. art. 1. Fabrum de Sacram. Ordinis, distinctione 25. questione quinta, disputatione tertia, capite quarto, numero 112. Homobon. de exam. Eccles. part. 2. tractatu 12. capite quarto, quest. 16. Molfes, in summ. tomo primo, tractatu octavo, articulo octavo, numero 44. Lorca in 2. 2. quest. 11. art. 3. disp. 42. num. 5. & Coninch. de actib. supernat. disp. 18. dub. 7. num. 102.

Tom. V.

2. Sed contrariam sententiam non minus probabilem esse existimo, quam tuetur Cano de locis libro 12. capite nono, & Emanuel Sà verb. Hæresis, numero primo, quos citat, & sequitur Sanchez, in summa, tomo primo, libro secundo, capite septimo, numero duodecimo, quibus ego addo Tanner. in secunda secunda, disputatione prima, questione octava, dubitatione sexta, numero 109. Portel. in addit. ad dubia regularia, ver. Hæresis, numero quarto, & Putean. in secunda secunda, D. Thom. questione 11. art. 2. dubitatione secunda. Et ratio est, quia de ratione hæresis est electio erroris contra fidem, sed dubitans nondum aliquid eligit, sed manet in dubio, & in ancipiti. Ergo non est hæreticus. Deinde, hæresis est error fidei contrarius, seu assensus contra fidem, at dubitans nullum fert assensum pro, nec contra, hoc est enim dubitare, id est, neque assentire, neque dissentire. Ergo si nullum habet assensum, nullum errorem

G g 2